

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

UN OBIECTIV PRIORITAR

**realizarea
integrală
a producției
nete**

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

„Este evident că realizarea măsurilor cu privire la creșterea nivelului de trai al întregului nostru popor este rezultatul nemijlocit al activității desfășurate, al succeselor obținute în dezvoltarea economiei naționale. Aceasta reflectă în mod pregnant justetea politicii partidului nostru, faptul că tot ceea ce realizăm este îndreptat spre a asigura creșterea bunăstării poporului, dezvoltarea generală a societății noastre”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Economia românească în 1978

REALIZĂRI DE ANSAMBLU, REZERVE CARE TREBUIE VALORIFICATE!

PRIN realizările de ansamblu, reliefate în Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului, în cuvântarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R. — document de o puternică forță mobilizatoare pentru întreaga economie, anul care a trecut s-a înscris ca o nouă și însemnată treaptă în îndeplinirea acestui cincinal, a obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului pe drumul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate. Materializându-se în continuare viziunea strategică de lungă perspectivă, sistemică și unitară a partidului, a secretarului său general privind progresul României, au fost obținute succese în procesul de făurire a unei economii moderne, de creștere și diversificare a producției de bunuri materiale și servicii necesare satisfacerii nevoilor mereu crescînde ale populației.

O trăsătură importantă a dezvoltării economico-sociale a țării în anul trecut o constituie creșterea în continuare în ritmuri ridicate a industriei, a altor sectoare ale producției materiale (tabelul nr. 1). Reflectînd orientări vizînd valorificarea superioară a resurselor

Tabelul nr. 1

Repere ale dinamismului dezvoltării economiei în anul 1978

Indicatori	1978 realizări	Creșteri în 1978 în %	
		față de 1977	față de 1975
Producția globală industrială — mld. lei	817,1	109,0	136,7
Producția globală agricolă — mld. lei	127,7	102,4	121,3
Volumul transportului intern de mărfuri — mld. tone/km	91,3	105,9	115,5
Investiții totale în economia națională — mld. lei	196,6	116,2	140,3
Volumul total al comerțului exterior — mld. lei valută	76,8	110,1	144,7
Venitul național — mld. lei	464	107,6	130,0

economice, sporirea eficienței întregii activități, dezvoltarea dinamică a economiei în anul 1978 reprezintă un proces vast și complex, încorporînd, deopotrivă, în strînsă intercondiționare, efectele realizării unui volum ridicat de investiții — fiind date în exploatare integral sau parțial 657 capacități de producție principale, din care 594 industriale și 63 agrozootehnice — cit și pe cele ale creșterii randamentului de utilizare a potențialului material și de forță de muncă al economiei. În această direcție se remarcă sporirea față de anul 1977 a productivității muncii (cu 7,1% în industria republicană), paralel cu diminuarea relativă față de aceeași perioadă a cheltuielilor de producție totale și materiale (pe seama reducerii cheltuielilor materiale în industria republicană s-au obținut economii de circa 7 mld. lei, dintr-un total respectiv de economii de circa 11

mld. lei). S-a asigurat astfel sporirea susținută a venitului național.

Creșterea eficienței activității a fost obținută în condițiile **adîncirii proceselor de modernizare a industriei, agriculturii, celorlalte ramuri ale economiei** — o altă trăsătură însemnată a dezvoltării economiei românești în anul 1978. Ea se relevă pe fondul alocării cu prioritate a investițiilor către industrie (în 1978 investițiile din industrie au reprezentat circa 50% din totalul investițiilor realizate în economie), agricultură (circa 14%), către sectoarele care promovează progresul tehnico-științific în economie, munca de complexitate și calificare înaltă. Ca urmare, în anul trecut, construcțiile de mașini și prelucrarea metalelor, chimia, precum și materialele de construcții (potrivit unor cerințe specifice) au înregistrat ritmuri superioare față de creșterea de ansamblu a industriei. Sînt repere care pun în lumină continuarea cu intensitate a procesului de industrializare a țării, consolidarea rolului conducător al industriei în economie.

În cadrul acestor orientări, producția netă în activitatea **industrială** a înregistrat o creștere de 9,3% față de anul precedent și s-au obținut importante sporuri de producție la produse de mare însemnatate; este semnificativ că cele mai înalte dinamici le-a înregistrat producția de mijloace de automatizare electrotehnice și electronice — 35,3% și de mijloace ale tehnicii de calcul electrotehnice și electronice — 56,5% sporuri importante înregistrîndu-se, de asemenea, la tractoare, autoturisme, fibre și fire sintetice, medicamente, hîrtie, tricotaje etc. În aceste condiții, față de prevederile inițiale, pe cei trei ani care au trecut din cincinal producția suplimentară s-a ridicat la circa 60 mld. lei, ceea ce evidențiază o perspectivă certă de îndeplinire a sarcinii trasate de Conferința Națională a partidului de a se obține pe întregul cincinal o producție industrială suplimentară de peste 100 mld. lei.

În **agricultură** procesul de modernizare s-a manifestat prin dezvoltarea în continuare a bazei tehnico-materiale a acestei ramuri de cea mai mare importanță în economie — de exemplu în anul trecut agricultura a fost dotată cu 14 758 tractoare, 3 720 combine autopropulsate, a primit 1 480 mii tone îngrășăminte chimice, a crescut suprafața amenajată pentru irigații etc. O amplificare susținută a cunoscut și baza tehnico-materială din transporturi și telecomunicații, din comerț ș.a. În ce privește comerțul exterior — respectiv exportul, circa 55% din volumul total al mărfurilor exportate au fost constituite din mașini, utilaje și mijloace de transport, produse chimice și mărfuri industriale de larg consum, proces care reflectă nemijlocit transformările de structură din industrie și economie, capacitatea industriei, a economiei românești de a se afirma pe piața mondială.

CA O COMPONENTĂ ESENȚIALĂ — și deopotrivă ca o rezultată — a adâncirii proceselor de modernizare a economiei a acționat amplificarea activității de cercetare științifică, de dezvoltare tehnologică și introducerea a progresului tehnic. Cele aproape 650 obiective de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică mai importante, îndeosebi din chimie, industria construcțiilor de mașini și metalurgie, valorificarea mai bună a inteligenței și creativității românești prin asimilarea în producție a peste 2 300 tipuri de mașini, utilaje, instalații și aparate cu performanțe superioare — în proporție de peste 95% pe bază de concepție proprie, introducerea și extinderea tehnologiilor avansate, constituie procese care au contribuit, în importantă măsură, la lărgirea și utilizarea superioară a bazei de materii prime și de energie, la ridicarea calitativă a produselor și a eficienței în întreaga economie. Sînt trăsături care degajă distinct caracteristica definitorie a acestui cincinal — promovarea și afirmarea puternică, în toate componentele economiei, a revoluției tehnico-științifice. Pe această cale se constituie premise largi, temeinice pentru transformarea acumulărilor cantitative, într-o nouă calitate, imperativ hotărîtor pentru progresul economico-social accelerat al României, pentru înscrierea acesteia într-o perspectivă apropiată în rîndul statelor cu un grad mediu de dezvoltare economică.

Dezvoltarea echilibrată, proporțională a întregii economii constituie o caracteristică fundamentală a creșterii în anul trecut. În acest cadru sînt relevante eforturile depuse pentru sporirea în continuare a gradului de omogenizare teritorială a dezvoltării industriale și economice în general, ca un factor esențial în asigurarea echilibrului dinamic al dezvoltării economico-sociale a țării. Ele s-au materializat în creșterea în primii trei ani ai cincinalului cu încă 6 județe a numărului de județe care realizează o producție industrială de cel puțin 10 mld. lei, acesta ridicîndu-se astfel la 27. Se ilustrează prin aceasta, o dată mai mult, o componentă esențială de mare intensitate umană a politicii partidului, vizînd ridicarea gradului de civilizație al tuturor localităților, transformarea armonioasă a întregii vieți sociale, lichidarea migrației spre orașele mari, făurirea deplinei egalități în ce privește condițiile de muncă și viață, exercitarea drepturilor și afirmarea în viața socială a tuturor cetățenilor țării.

În sensul asigurării echilibrului dezvoltării a acționat, de asemenea, stabilitatea sistemului nostru financiar-monetar, a monedei naționale, rezultat al unor orientări și măsuri economice bazate pe stabilirea corespunzătoare, în diversele domenii ale economiei, deopotrivă a necesităților dezvoltării cît și a resurselor acesteia. S-au creat astfel condiții pentru o evoluție normală a prețurilor, indicele prețurilor mărfurilor și al tarifelor serviciilor pentru întreaga populație marcînd o creștere de 2,2%, sub limitele planificate.

În condițiile modelului de dezvoltare a economiei promovat de partid, potrivit căruia optimul dezvoltării este apreciat în funcție de asigurarea condițiilor necesare pentru realizarea optimului social, creșterea în ritm ridicat a forțelor de producție, constituirea resurselor materiale și financiare suplimentare, sporirea susținută a venitului național în anul trecut au avut ca efect nemijlocit realizarea cu succes a programului de creștere a nivelului de trai al populației, inclusiv a prevederilor suplimentare stabilite pentru etapa respectivă de Conferința Națională a partidului (tabelul nr. 2). Ca urmare a creșterii și dezvoltării economiei, a muta-

Tabelul nr. 2
Creșteri ale bunăstării populației în anul 1978

Indicatori	1978 realizări	Creșteri în față de 1977	în față de 1975
Numărul personalului muncitor din întreprinderi și instituții — mii	6 956	103,2	110,4
Retribuția medie lunară — lei	2 011	110,6	126,1
Dinamica retribuției reale — %		103,3	121,4
Dinamica veniturilor reale ale țărănimii provenite din muncă în C.A.P. și gospodăriile personale pe o persoană activă — %		105,7	125,6
Cheltuieli pentru acțiuni social-culturale de la bugetul de stat — mld. lei	62,6	106,9	122,9
Veniturile bănești ale populației de la sectorul socialist — mld. lei	243,6	112,0	133,5
Desfaceri de mărfuri prin comerțul socialist — mld. lei	184,9	111,5	129,5
Prestări de servicii pentru populație — mld. lei	35,3	106,8	117,5

țiilor economico-sociale structurale petrecute în condițiile ridicării în continuare a caracterului industrial al muncii din agricultură, numărul personalului muncitor a crescut cu 216 mii față de anul 1977, amplificîndu-se astfel, corespunzător, veniturile oamenilor muncii. Pe de altă parte, în condițiile majorării retribuției tarifare, ale încheierii înainte de termen a primei etape din majorarea prevăzută pe cincinal, ale evoluției normale a prețurilor, retribuția reală a personalului a crescut față de 1975 cu 21,4%, înfăptuindu-se încă din anul 1978 prevederea inițială de creștere pe cincinal; aceeași devansare de termen se evidențiază în ce privește creșterea veniturilor reale ale țărănimii.

Pe baza tuturor acestor dinamici, ale sporirii susținute în 1978 a fondurilor sociale de consum și în condițiile capacității crescînde a economiei de a susține piața internă cu bunuri și servicii de calitate tot mai ridicată și diversificate, veniturile totale reale ale populației, mai mari cu 8,9% față de 1977, au asigurat amplificarea sensibilă a desfacerilor de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist, realizîndu-se o bună aprovizionare a populației cu bunuri alimentare și nealimentare. Creșterile ridicate la desfacerile de carne și produse din carne, lapte, lapte praf și produse lactate proaspete, ouă, zahăr, legume proaspete, precum și la desfacerile de televizoare, frigidere, mașini de spălat rufe, mobilă, autoturisme, aspiratoare de praf, indică modificarea, în tot mai mare măsură, a modelului de consum al populației țării potrivit cerințelor unei alimentații superioare, cu nevoi științific determinate, potrivit cerințelor unei vieți civilizate și moderne. Calitatea superioară a acestei vieți este pusă în evidență și de condițiile mai bune asigurate în anul trecut pentru dezvoltarea învățămîntului, culturii, artei și ocrotirii sănătății populației, vîdindu-se, odată mai mult, că în centrul tuturor acțiunilor întreprinse de partidul și statul nostru se află împlinirea aspirațiilor de bunăstare și civilizație ale omului societății noastre, înflorirea personalității sale.

dr. Dan POPESCU

(Continuare în pag. 5)

HOTĂRIRI FUNDAMENTALE PENTRU PROGRESUL AGRICULTURII ROMÂNEȘTI

ÎN PRIMĂVARA acestui an se împlinesc trei decenii de la istorica plenară a C.C. al P.C.R. din 3—5 martie 1949, care, în deplină concordanță cu condițiile specifice ale României, a hotărât trecerea la transformarea socialistă a agriculturii, cerință obiectivă a dezvoltării și modernizării acestei ramuri de bază a economiei, de construire a socialismului la sate.

Cooperativizarea agriculturii, proces complex, cu profunde implicații politice, economice și sociale, încheiată în anul 1962, s-a desfășurat într-o strinsă legătură cu dezvoltarea bazei tehnico-materiale și cu celelalte măsuri vizând modernizarea agriculturii. Orientările și măsurile structurale înnoitoare au cunoscut o amploare fără precedent îndeosebi prin hotărîrea Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale Partidului Comunist Român, constituind factorii prioritari ce au contribuit în mod nemijlocit la creșterea producției agricole, la ridicarea activității agricole pe o treaptă calitativ superioară, integrată armonios în ansamblul întregii economii naționale.

Profunde transformări pe care le-a cunoscut agricultura de la încheierea cooperativizării și pînă în prezent sînt ilustrate de dinamica deosebită a dimensiunilor și structurii bazei tehnico-materiale cît și a nivelului producțiilor și al productivității muncii. De exemplu în comparație cu anul 1962, în domeniul irigațiilor, ca efect al aplicării programelor naționale pentru executarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, elaborare din indicația și sub conducerea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, suprafața amenajată pentru irigații a crescut de la 200 mii ha, dispersată în mici sisteme de tip gospodăresc, la peste 2 milioane hectare, concentrată în principal în sisteme mari moderne, și va ajunge la aproximativ 3 milioane hectare la sfîrșitul anului 1980, reprezentînd unul din factorii de bază ai obținerii de recolte mari și constante în zonele frecvent afectate de secetă.

Modificări esențiale s-au produs și în procesul de mecanizare a agriculturii, concretizate în creșterea numărului de

tractoare și mașini cu care a fost înzestrată agricultura, în diversificarea lor în vederea realizării unei productivități sporite în condiții calitative superioare. La sfîrșitul anului 1978 parcul de tractoare a ajuns la 135 mii bucăți, depășind nivelul stabilit de Directivele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român pentru anul 1980, iar sistema de mașini a permis încheierea mecanizării complexe a cerealelor păioase, leguminoaselor pentru boabe, plantelor oleaginoase, urmînd ca pînă în 1980 mecanizarea completă și complexă să se realizeze și la porumb, sfeclă de zahăr, plante textile, cartofi și alte culturi.

Chimizarea agriculturii, ca rezultat nemijlocit al puternicei dezvoltări pe care a cunoscut-o industria chimică, a devenit o latură inseparabilă a tehnologiilor aplicate în producție, o componentă a factorilor principali ce contribuie la realizarea de recolte mari.

Încheierea procesului de transformare socialistă a agriculturii, accentuarea concentrării producției și specializării, cerință a modernizării și folosirii eficiente a bazei tehnico-materiale de care dispune agricultura, proces favorizat și de asocierea dintre cooperativele agricole sau dintre acestea și unitățile de stat, a adus modificări esențiale în tehnologiile de producție, accentuîndu-se caracterul lor unitar — în agricultura de stat și cea cooperatistă — mai ales în sectorul creșterii animalelor. Complexele moderne de creștere și îngrijire a animalelor cu tehnologii în flux industrial, folosind aceleași soluții constructive, material biologic valoros, nutrețuri combinate produse în fabrici ce deservesc atît agricultura de stat cît și cea cooperatistă, realizate în marea lor majoritate în ultimele două cincinale, au devenit preponderente la creșterea și îngrijirea porcinelor și a păsărilor și la îngrijirea ovinelor și a bovinelor.

MUTAȚIILE fundamentale pe care agricultura le-a înregistrat de la încheierea cooperativizării pînă în prezent au contribuit la accentuarea apropierei dintre agricultura de stat și

cea cooperatistă sub raportul nivelului de dotare, al structurii și mărimii bazei tehnico-materiale, al experienței specialiștilor, al gradului de calificare a forței de muncă, impunînd ca o cerință obiectivă necesitatea unor tehnologii unitare în toate ramurile de producție, aplicarea unor sisteme unitare de conducere și de organizare a producției și a muncii.

În cuvîntarea ținută la recenta plenară a C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la această problemă, a spus: „Este evident că împărțirea pe sectoare a agriculturii — de stat și cooperatiste — a corespuns unei anumite etape de dezvoltare. Ea a avut, fără îndoială, un rol important în progresul producției agricole. Dar aceasta a corespuns acelor condiții cînd nu aveam suficiente mijloace mecanice și de chimizare — și eram obligați să concentrăm aceste mijloace îndeosebi în sectorul de stat pentru a asigura acolo o producție cît mai sigură în vederea satisfacerii necesităților economiei naționale... Situația însă s-a schimbat radical în agricultura noastră. Întregul nivel de dezvoltare a agriculturii — organizarea, mecanizarea și chimizarea — a determinat, de fapt, o apropiere puternică între diferitele sectoare din agricultură“.

Pornind de la aceste modificări profunde ce s-au produs în agricultura României, rod al acumulărilor înregistrate după încheierea procesului de cooperativizare, plenara a adoptat Hotărîrea cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării unitare a agriculturii, crearea consiliilor unice agro-industriale de stat și cooperatiste și creșterea producției agricole.

Măsurile complexe privind îmbunătățirea planificării și conducerii agriculturii, stabilite din indicația și cu contribuția nemijlocită a secretarului general al partidului, au un caracter profund novator, cu adevărat revoluționar, inspirate din specificul și realitățile economiei românești. Direcțiile fundamentale ce caracterizează aceste măsuri sînt reprezentate de: asigurarea unei conduceri unitare pentru întreaga

agricultură, spre a o pune de acord cu nivelul atins de dezvoltarea bazei tehnico-materiale; **apropierea conducerii de producție**, spre a deschide un larg câmp de manifestare inițiativei specialiștilor și a oamenilor muncii din agricultură; **folosirea eficientă a mijloacelor mecanice, de chimizare și a forței de muncă în toate sectoarele agriculturii.**

Pentru înfăptuirea obiectivelor actuale ale organizării conducerii agriculturii se înființează **Consiliile unice agroindustriale de stat și cooperatiste**, care ocupă locul central în ansamblul măsurilor adoptate de recenta plenară. Organizarea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste — creație originală, izvorită din clarviziunea tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, care, ca în toate perioadele de mari și importante prefaceri parcurse de economie și societatea noastră, a știut să aleagă momentul optim și soluția cea mai corespunzătoare de rezolvare a problemelor majore ale dezvoltării economico-sociale a țării — are menirea să asigure înlăturarea fărâmițării forțelor umane și mecanice la care ducea organizarea precedentă să canalizeze efortul general spre sporirea substanțială a producției agricole și a eficienței economice.

Din consiliul unic agroindustrial fac parte: stațiunea pentru mecanizarea agriculturii, cooperativele agricole de producție, asociațiile economice inter-cooperatiste și cele ale cooperativei cu unitățile de stat sau ale cooperativei de consum, întreprinderile agricole de stat sau fermele acestora, institutele, stațiunile de cercetări și unitățile de învățământ agricol, alte unități economice cu profil agricol. **Concentrarea parcului de tractoare și mașini agricole la stațiunea pentru mecanizarea agriculturii și organizarea în cadrul acesteia a centrelor de chimizare a agriculturii** reprezintă un factor de însemnătate majoră în ansamblul măsurilor privitoare la consiliul unic agroindustrial de stat și cooperatist, care va contribui nemijlocit la folosirea rațională, cu eficiență maximă, a mecanizării și chimizării uniforme a agriculturii din cadrul consiliului, cu influență directă și imediată asupra producției agricole.

Avînd atributul de **titulare de plan** pentru sarcinile ce revin întregii agriculturi din raza lor de activitate, sarcini ce decurg din prevederile planului național unic de dezvoltare economico-socială, consiliile, în condițiile ce li se creează prin recenta hotărîre a Plenarei C.C. al P.C.R. pot și trebuie să ia măsuri pentru **amplasarea judicioasă a culturilor, în deplină concordanță cu studiile de zonare**, ajungîndu-se astfel la o punere mai deplină în valoare a po-

tențialului de producție al tuturor terenurilor agricole, indiferent de forma de proprietate a acestora. În cadrul aceluiasi complex de măsuri, consiliile trebuie să realizeze **o mai bună așezarea speciilor și categoriilor de animale**, bazată pe necesitatea concentrării producției ca factor ce deschide cîmp larg de manifestare tehnologiilor moderne în condițiile realizării unei rapide și eficiente concentrări a producției și specializării unităților.

AȘEZAREA judicioasă pe raza consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste a complexelor și a fermelor zootehnice, împreună cu organizarea unor sectoare unice pentru unele ramuri ale producției agricole (pomicultură, viticultură, legumicultură, al ameliorării și exploatării pajștilor etc.) contribuie alături la sporirea producției și a eficienței, cît și la lărgirea domeniilor de asociere între cooperativele agricole, sau între acestea și unitățile de stat, ca important factor propulsor în extinderea și generalizarea progresului tehnic, vizînd ridicarea producției agricole la niveluri asemănătoare în sectorul de stat și cel cooperatist; astfel se impune caracterul unitar al întregii agriculturi: ca bază materială, tehnologii, resurse și rezultate.

Organizarea și conducerea unitară a producției agricole asigură o fundamentare corespunzătoare amplasării obiectivelor de investiții, dimensionării optime a capacităților acestora, în corelație cu posibilitățile reale ale unităților agricole componente și cu dezvoltarea agroindustrială de perspectivă pe ansamblul razei de activitate a fiecărui consiliu. Pentru realizarea obiectivelor de investiții în cadrul consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste, se poate organiza activitatea de construcții într-o corelație optimă cu sarcinile producției agricole, cu antrenarea lucrătorilor din unitățile agricole de stat și a membrilor cooperatori și la executarea lucrărilor de construcții.

Procesul complex al mecanizării, eradicarea culturilor, echiparea unităților zootehnice cu instalații și utilaje, ca factori de bază ai introducerii progresului tehnic, duc la creșterea substanțială a productivității muncii, diminuînd consumul de forță de muncă în activitatea de producție agricolă. Consiliile unice agroindustriale, prin componența largă și atribuțiunile ce le revin, creează condiții dintre cele mai prielnice pentru folosirea în întregime și în tot cursul anului a forței de muncă, inclusiv a celei ce devine disponibilă din producția agricolă, prin extinderea și diversificarea activităților de industrializare și semi-industrializare a producției agricole, a altor activități industriale și de prestări de servicii.

Stațiunile pentru mecanizarea agriculturii, organizate ca sector unic de mecanizare al Consiliului unic agroindustrial de stat și cooperatist, ocupă un loc de însemnătate deosebită în ansamblul actualelor măsuri de îmbunătățire a conducerii, organizării și planificării agriculturii. Reunind tractoarele și mașinile agricole din stațiunile pentru mecanizarea agriculturii și de la unitățile agricole de stat de pe raza consiliului, ca și activitatea de reparare a acestora, mijloacele de transport organizate în formații specializate la nivelul consiliului, precum și activitatea de întreținere și exploatare a amenajărilor pentru irigații, la care se adaugă centrele unice pentru chimizare, **stațiunile pentru mecanizarea agriculturii concentrează într-o structură unitară componentele de bază ale progresului tehnic: mecanizarea, irigațiile și chimizarea.**

Aceste modificări esențiale în organizarea factorilor principali ai bazei tehnico-materiale deschid perspective deosebite pentru folosirea lor în mai deplină concordanță cu cerințele intensificării producției agricole și în mod unitar pentru întreaga agricultură, răspunzînd mai adecvat concepției verificate deja în alte domenii ale activității economice, că ritmul și dimensiunile creșterii economice depind într-o măsură din ce în ce mai mare nu numai de mărimea resurselor, ci și de eficiența utilizării lor.

CREȘTEREA rolului și a contribuției stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii la realizarea producției agricole stabilite, prin executarea lucrărilor agricole în condițiile unei mecanizări tot mai complexe, exploatarea amenajărilor pentru irigații și aplicarea udărilor în corelație strictă cu cerințele plantei, solului și elementelor fertilizante, impune ca o cerință obiectivă **creșterea răspunderii acestora pentru realizarea producției agricole.** Această răspundere sporită se materializează în introducerea de noi relații, cu un conținut fundamental diferit de cele existente anterior, între stațiunile pentru mecanizarea agriculturii și cooperativele agricole sau unitățile agricole de stat din raza lor de activitate. Contractul de lucrări este înlocuit cu un **contract de cooperare** ce legitimează contribuția și răspunderea directă a stațiunii și a unităților agricole de stat și cooperatiste în executarea lucrărilor și în realizarea producției agricole planificate; plata lucrărilor executate și retribuirea întregului personal muncitor din stațiunile pentru mecanizarea agriculturii făcîndu-se pe tona de produse obținute, se creează — în noile condiții izvorîte din recente măsuri de îmbu-

nătățire a conducerii, organizării și planificării agriculturii — o relație directă și proporțională între producția agricolă, veniturile stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii, ale mecanizatorilor, tehnicienilor, specialiștilor și conducerii acestor unități.

De asemenea, plenara C.C. al P.C.R. din 1 februarie a stabilit o serie de principii și măsuri de îmbunătățire a organizării și conducerii în celelalte unități agricole, de stat, cooperatiste, pentru cercetare și învățămînt, ca și în cazul organelor de conducere a agriculturii de la nivel județean și central.

În profil teritorial, pentru a asigura conducerea unitară a întregii agriculturi și industrii alimentare din cadrul fiecărui județ și pentru a întări răspunderea pentru realizarea sarcinilor ce revin acestor ramuri din planul național unic de dezvoltare economico-socială, s-a stabilit ca toate întreprinderile agricole socialiste, întreprinderile de industrie alimentară și celelalte unități agricole sau industriale să-și desfășoare activitatea în subordinea direcției generale pentru agricultură și industrializarea produselor agricole. În concordanță cu noua concepție de con-

ducere unitară a agriculturii pe ansamblul județului, se aduc îmbunătățiri în structura organizatorică a direcției generale agricole județene pentru a-și îndeplini corespunzător sarcinile sporite ce îi revin în noua etapă.

Îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii implică o sporire esențială și a răspunderii Ministerului Agriculturii și Industrializării Produselor Agricole, ca organ unic de organizare, conducere, planificare și îndrumare a agriculturii; și în structura sa, pornind de la principiul asigurării conducerii unitare a tuturor sectoarelor agriculturii și pe toate treptele organizatorice, au fost aduse modificările necesare, în raport cu noile sarcini și cerințe.

Înfăptuirea programelor de dezvoltare a agriculturii, în noile condiții, deosebit de favorabile, create prin aplicarea măsurilor cu adevărat revoluționare de perfecționare a conducerii, organizării și planificării agriculturii necesită **sporirea rolului și răspunderii cercetării științifice pe linia furnizării factorilor de progres tehnic specific. „Cercetarea științifică — așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să se adapteze noii organizări spre a asigura o asistență corespunz-**

toare consiliilor unice — semințe, animale de rasă și tot ceea ce trebuie în această direcție. Baza activității de cercetare științifică se amplifică și sînt create condiții ca realmente să obținem o îmbunătățire radicală în acest domeniu“. Măsurile complexe privind cercetarea științifică din domeniul agriculturii pe care recenta hotărîre a plenarei C.C. al P.C.R. le cuprinde, asigură toate premisele necesare pentru ca știința și producția să devină laturi inseparabile ale activității creatoare a oamenilor, iar rezultatele științei să se introducă și să se generalizeze cît mai rapid în întreaga activitate de producție.

Noile orientări privind îmbunătățirea conducerii și organizării agriculturii constituie o componentă de bază a politicii agrare a Partidului nostru, îmbogățită astfel cu teze originale, caracteristice actualei etape de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de trecere de la stadiul de țară socialistă în curs de dezvoltare la acela al unei țări cu nivel mediu de dezvoltare economică.

Ion STANCIU

adjunct al ministrului agriculturii și industrializării produselor agricole

Economia românească în 1978

(Urmare din pag. 2)

CREȘTERILE ECONOMIEI ROMÂNEȘTI în anul trecut, corelate cu dimensiunile ample ale eforturilor materiale și financiare realizate, indică, așa cum a subliniat recent secretarul general al partidului, **importante rezerve potențiale în procesul dezvoltării economice, a căror fructificare ar fi adus sporuri însemnate de producție.** Nerealizările de plan în ce privește producția fizică, din industria chimică și industria alimentară, în ce privește producția de metal, mai cu seamă de laminate, cele din domeniul construcțiilor de locuințe, din agricultură, întârzierile în punerea la timp în funcțiune a unui număr important de obiective de investiții au produs dereglări în procesul riguros și corelat al dezvoltării. Unele dintre acestea au determinat nerealizarea planului de export, al cărui volum a fost mult depășit de importuri, proces ce a afectat serios balanța comercială și de plăți, în condițiile în care, după cum arăta secretarul general al partidului, **„realizarea unei balanțe comerciale echilibrate și asigurarea unui export corespunzător sînt esențiale pentru buna desfășurare a activității economice“.**

Întărirea spiritului de răspundere, a ordinii și disciplinei în toate sectoarele de activitate, pregătirea continuă a personalului, fructificarea largă a tuturor posibilităților oferite de baza tehnico-materială ridicată a societății, de mecanismul economico-financiar perfecționat în sensul manifestării ample, democratice a inițiativei creatoare a oamenilor muncii, a răspunderii lor față de partea din avuția națională ce le-a fost încerc-

dințată spre gospodărire și creștere, cunoașterea mai bună a realităților și exigențelor pieței externe, măsurile suplă și operative pentru a veni în întîmpinarea lor, sînt acțiuni hotărîtoare pentru înlăturarea neajunsurilor manifestate, pentru introducerea în circuitul economic a tuturor posibilităților de sporire a producției, de valorificare superioară și integrală a potențialului de resurse și energie, de îmbunătățire a rezultatelor; în acest cadru este esențială realizarea producției fizice în toate unitățile. Este evident că acțiunile amintite, determinînd ridicarea pe un plan superior a activității în toate domeniile, în toate unitățile, trebuie să se manifeste energic în acest an, hotărîtor pentru îndeplinirea cincinalului, prevenind dificultățile asigurînd, deopotrivă, **recuperarea oricăror restanțe și realizarea exemplară a tuturor prevederilor.** Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, este necesar să reținem faptul că creșterea bunăstării poporului — asigurată la dimensiunile mari prevăzute în anul trecut **„trebuie să determine o preocupare mai serioasă pentru realizarea sarcinilor de sporire a producției, a productivității muncii, a producției nete și a venitului național. Numai în acest fel această creștere va putea să nu afecteze dezvoltarea generală a țării“.**

Experiența acumulată în procesul îndeplinirii planului din anul 1978 relevă necesitatea intensificării eforturilor creatoare ale întregului nostru popor pentru valorificarea superioară și integrală a potențialului economic și ridicarea la noi parametri a calității și eficienței activității din economie, în scopul realizării integrale a planului — avînd, pentru primul trimestru, ca parte componentă restanțele înregistrate în anul trecut — din acest penultim an al cincinalului.

În lumina sarcinilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu
la plenara C.C. al P.C.R.

REALIZAREA INTEGRALĂ A PRODUCȚIEI FIZICE ȘI NETE

LA RECENTA PLENARĂ a C.C. al P.C.R., secretarul general al partidului a trasat o serie de sarcini concrete pentru ridicarea pe o treaptă superioară a activității economice. Înscriindu-se în eforturile pe care întregul nostru popor le depune pentru traducerea în viață a acestor sarcini, colectivul de muncă de la întreprinderea de utilaj petrolier „1 Mai”-Ploiești muncește cu hotărîre pentru realizarea exemplară, integrală și ritmică a obiectivelor privind producția fizică și netă, pentru obținerea unei eficiențe economice cât mai înalte. Rezultatele obținute în anul 1978 (an în care producția netă a fost realizată în proporție de 102,2% față de plan), față de anul 1975 (luat ca an de referință în condiții comparabile) reliefează o corelație corespunzătoare între dinamica de creștere a producției fizice și cea a producției nete. Acțiunea conjugată a acestor doi factori care condiționează obținerea unei valori a producției nete cât mai ridicate (realizarea producției fizice în structura tipodimensională și obținerea producției cu un nivel de cheltuieli cât mai redus) a făcut ca rezultatele calitative ale activității productive ale întreprinderii — reflectate în creșterea producției nete și respectiv a beneficiului (ca o componentă ponderală de prim ordin în structura producției nete — să fie superioare dinamicii creșterii producției fizice.

O temeinică fundamentare a planului

NIVELUL producției nete, ca indicator ce exprimă valoarea nou creată, poate fi corect determinat numai dacă în faza elaborării planului se cunosc în mod precis cerințele concrete ale pieței interne și externe, care să permită fundamentarea planului fizic nu în unități de referință generală (de exemplu, tone, mii lei etc.), ci printr-o largă detaliere a acestuia,

prin specificarea tipo-dimensională a sarcinilor fizice, în strictă concordanță cu cerințele beneficiarilor. Numai în aceste condiții se pot asigura o dimensionare justă a cheltuielilor de producție — pornind de la fiecare produs, ținându-se cont de condițiile de execuție, aprovizionarea tehnico-materială din intern și import, volumul colaborărilor — și elaborarea ansamblului de măsuri pe linia reducerii cheltuielilor de producție în general și a cheltuielilor materiale în special.

Crearea celor mai bune condiții pentru fundamentarea (și apoi realizarea) planului s-a aflat în centrul preocupărilor colectivului de conducere al întreprinderii „1 Mai”. În acest scop, s-a acționat în direcția acoperirii producției fizice planificate cu contracte și comenzi ferme din partea beneficiarilor interni și externi. La cunoașterea structurii fizice a producției a contribuit și faptul că, în general, prospectarea pieței externe se face pe baza ofertelor tehnice elaborate în comun de întreprinderea producătoare, proiectantul produsului și întreprinderea de comerț exterior — și care au avut la bază documentația tehnologică deja elaborată în întreprindere. În același timp, s-au elaborat documentația tehnică de execuție, normele de consumuri specifice, care au stat la baza elaborării planurilor de aprovizionare tehnico-materială, a planurilor de cooperare și care au permis o orientare justă privind dezvoltarea în perspectivă a capacităților de producție.

Pentru reducerea cheltuielilor de producție și în mod deosebit a cheltuielilor materiale, s-au întocmit planuri fundamentate de cheltuieli de producție care au avut la bază structura sortimentală a producției, costurile de execuție, nivelul colaborărilor și necesitățile de extindere a acestora, condițiile de aprovizionare tehnico-materială etc. Aceste planuri au fost în mod continuu îmbunătățite în perioada de plan și analizate periodic în biroul executiv al consiliului oamenilor muncii.

Soluțiile adoptate prin aceste planuri de măsuri s-au reflectat în perfecționarea corespunzătoare a tehnologiilor, a fluxurilor de fabricație, adîncirea profilării secțiilor, creșterea indicelui de utilizare a instalațiilor și mașinilor-unelte etc. În același timp, au fost elaborate balanțe energetice privind reducerea consumurilor de energie și combustibil, planuri de îmbunătățire a calității producției, reducerea pierderilor din reburturi, modernizări de produse etc.

—%—

	Realizat	
	1975	1978
Producția fizică pentru calculul valorii producției nete	100	149,2
Valoarea producției nete	100	196,6
Productivitatea muncii calculată asupra valorii producției nete	100	175,8
Beneficiu din activitatea de bază	100	178,5

Cum este urmărită reducerea cheltuielilor

ACȚIUNEA de stabilire a nivelurilor cheltuielilor de producție pe întreprindere — totale și materiale — a fost continuată la nivelul secțiilor de producție. Astfel, în cadrul fiecărei secții s-au elaborat: devizul cheltuielilor indirecte proprii aferente fiecărei secții în parte (separat pentru cheltuieli administrativ-gospodărești), defalcat pe genuri de cheltuieli; calculațiile de costuri planificate pentru fiecare produs nominalizat în planul fizic, stabilindu-se pe articole de calculație partea de cheltuieli planificate fiecărei secții participante la rea-

na hotăririlor stabilite de partid și de stat, perfecționarea tuturor categoriilor de personal, în funcție de condițiile concrete din cadrul fiecărui obiectiv economic de pe platformă. Faptul că la obiectivele analizate, forța de muncă pînă la 30 de ani deține o pondere de 33-35% nu ridică, am putea spune, nici un fel de problemă în ce privește asimilarea la cele mai înalte exigențe a cunoștințelor noi.

Creșterea gradului de utilizare a timpului normat de lucru

GRUPAREA muncitorilor în funcție de categoria de încadrare evidențiază faptul că la trei mari obiective (OLD2, T.C. și U.C.C.) personalul muncitor încadrat în în primele două categorii ocupă o pondere de 48,2—73,6% (tabelul nr. 2).

lului tehnic al utilajelor și al cerințelor impuse de procesele tehnologice în continuă perfecționare. Și aceasta cu atît mai mult cu cît în frecvente cazuri muncitorilor li se repartizează lucrări superioare față de categoria de încadrare.

O direcție importantă de utilizare completă a forței de muncă și, în același timp, de sporire a eficienței, o constituie ridicarea, în continuare, a gradului de utilizare a timpului de lucru. În această privință o mare atenție trebuie să se acorde **înlăturării absențelor nemotivate** care, în 1977, ocupau o pondere, în volumul timpului neutilizat, de 31,3% la secția OLD2, de 24,7% la T.C., de 32% la L.B.C. și de 21% la U.C.C. Situația cea mai dificilă, din acest punct de vedere, o întîlnim la U.C.C., unde ponderea absențelor nemotivate reprezintă 11% în to-

sonal, constituie un element important care stă de fapt în atenția conducerii combinatului în vederea micșorării acestuia în continuare, fiind în acest sens o sursă sigură și destul de mare de sporire a eficienței și, în primul rînd, a productivității muncii. Cu excepția secțiilor furnale și laminorului de tablă grosă, unde de mai mulți ani există o mare stabilitate, determinată, în special, de vîrsta personalului, de starea civilă, de specificul locului de muncă, la celelalte obiective, în comparație cu persoanele încadrate în 1977, plecările reprezintă, în același an, peste 60%.

Fluctuația personalului este, de altfel, un proces normal determinat de o serie de factori obiectivi (modificările în tehnică, reprofilierea proceselor de producție, schimbările ce intervin în structura economiei naționale, nevoia socială de forță de muncă etc.). La combinatul gălățean procesul fluctuației este favorizat în mare măsură de plecarea tinerilor pentru satisfacerea stagiului militar; de apariția unor centre industriale puternice ca Botoșani, Vaslui, Tecuci, care încep să atragă forța de muncă deplasată din zona respectivă; de fenomenul, de altfel pozitiv, care își face tot mai mult loc și anume întoarcerea în mediul rural a forței de muncă cu calificare industrială; de neasigurarea, în anumite termene, a locuințelor; de apariția unor greutăți în acomodarea cu condițiile de muncă de la unele sectoare; de unele situații obiective care nu au putut facilita plasarea soțiilor celor încadrați în posturi asemănătoare celor avute în localitățile din care au plecat.

Evident, acesta fiind fenomenul, factorii de conducere din combinat trebuie să găsească modalități de stăvilire a fluctuației, prin crearea de condiții tot mai bune de muncă și viață pentru toți lucrătorii, prin intensificarea acțiunilor cultural-educative care să întărească dragostea pentru meseria de siderurgist.

Experiența dobîndită și rezultatele de pînă acum pe linia perfecționării și utilizării forței de muncă, la care se adaugă condițiile favorabile pentru ridicarea în continuare a nivelului de pregătire profesională vor contribui la sporirea influenței acestui factor în creșterea eficienței întregii activități economice.

conf. dr. P. PANȚIRU
Universitatea din Galați

Gruparea muncitorilor pe categorii de calificare

Unitatea de producție	Categorii					
	I	II	III	IV	V	VI
Furnale II	14,7	15,8	22,8	25,2	13,2	8,3
Oțelărie LD 2	27,3	20,9	20,0	12,9	15,6	3,3
Turnare continuă	41,8	21,8	15,5	10,1	8,5	2,3
Laminorul de tablă grosă	11,6	28,1	26,2	25,4	5,9	2,8
Laminorul de benzi la cald	—	14,9	30,7	30,8	19,8	3,8
Uzina cocso-chimică	37,3	19,4	23,3	9,9	6,5	4,6

Dacă, pe de o parte, această pondere se datorește numărului mare de tineri absolvenți ai școlilor profesionale și ai liceelor de specialitate și care au un stagiu încă mic de producție, pe de altă parte, ea reflectă baza de pregătire mai limitată primită inițial, bază ce nu poate crea într-un timp scurt condițiile necesare pentru promovarea în categorii superioare de calificare. Situația respectivă se datorește și altor factori, cum ar fi fluctuația mare a personalului la unele obiective (U.C.C.) și intrarea recentă în funcțiune a unor noi capacități, concomitent cu o parte însemnată a forței de muncă care participă pentru prima dată la procesul de producție.

Ținînd seama de toate aspectele, analiza datelor prezentate pune în evidență în cele din urmă necesitatea unor măsuri importante de perfecționare a forței de muncă, corespunzătoare nive-

lului acestei categorii de absențe pe combinat. Eliminarea acestora presupune stabilizarea muncitorilor — prin reducerea în continuare a navetismului — întărirea disciplinei în muncă, mai cu seamă în rîndul tinerilor cu o slabă educație industrială, ținerea unei evidențe corecte a acelor care pleacă definitiv din combinat, întrucît sînt dese cazuri cînd cei plecați continuă să figureze în scriptele unităților timp de aproape două săptămîni.

Tabelul nr. 3
Evoluția indicelui de fluctuație la nivelul combinatului

	1965	1970	1975	1977
Indicele de fluctuație	9,9	8,8	7,6	5,9

Pe linia influenței forței de muncă asupra eficienței producției, menționăm și existența fluctuației (tabelul nr. 3). În decursul anilor acest indice s-a micșorat simțitor; totuși nivelul de 5,9%, stabilit în funcție de întregul per-

„Este necesar să luăm toate măsurile pentru... mobilizarea generală a forțelor fiecărui județ în vederea realizării tuturor locuințelor în conformitate cu prevederile, spre a putea satisface astfel, în condiții mai bune, necesarul de locuințe pentru populație“.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din curîntarea la plenara C.C. al P.C.R. din 1 februarie 1979)

INVESTIȚII

Accelerarea ritmului de lucru pe șantierele construcțiilor de locuințe

ÎN CADRUL amplului program de construcții de locuințe, în acest an urmează să fie construite în municipiul București un număr de 40 190 apartamente. Pregătirile pentru realizarea acestor construcții au început încă din anul trecut prin devansarea termenelor de finalizare la blocuri de locuințe aflate în construcție și organizarea de șantier pe noile perimetre de construit.

Realizarea la termenele stabilite sau chiar în devans și la o calitate ridicată a volumului însemnat de locuințe din acest an, precum și recuperarea restanțelor din anul trecut fac necesară sporirea substanțială a eforturilor tuturor factorilor implicați: institute de proiectare, organizații de construcții, întreprinderi care furnizează materialele necesare șantierelelor și beneficiari, pentru asigurarea tuturor condițiilor necesare accelerării ritmului lucrărilor pe șantier. Finalitatea acestor preocupări vizează scurtarea duratelor de realizare a locuințelor, sporirea volumelor fizice realizate pe constructor și unitatea de timp, dar și obținerea unei înalte eficiențe economice a activității, reducerea costului lucrărilor pe șantier, folosirea rațională a materialelor utilizate etc.

Scurtarea duratelor de execuție prin extinderea tehnologiilor moderne

FĂRĂ ÎNDOIALĂ, introducerea și extinderea tehnologiilor moderne reprezintă una din principalele căi de creștere a productivității, de scurtare a termenelor de execuție și, concomitent, de reducere a costului construcțiilor printr-un efort propriu creativ și organizațional sporit al proiectantului și constructorului. Ținând seama de aceasta, pentru anul 1979, în construcția locuințelor din municipiul București se prevede ca:

● la 59,30% din totalul de apartamente ce se vor realiza să se utilizeze soluția constructivă de structuri mixte și anume structura cu diafragmă și, de la caz la caz, planșee și fațade prefabricate;

● la 24,0% din totalul de apartamente să se folosească soluția constructivă integral prefabricată din panouri mari. **Sistemul constructiv din panouri mari P+4E** la 3 501-3 900 mp arie desfășurată prezintă un indice de durată de execuție pe obiect redus, de numai 4,75 luni (tabelul), deci **oferă posibilitatea micșorării cu o lună a duratei de execuție în comparație cu alte soluții „clasice“**, ca zidăria portantă (durată — 5,75 luni) sau beton armat monolit (durată —

8,50 luni). În comparație cu sistemul constructiv pe cadre prefabricate, panourile mari permit micșorarea manoperei de montaj cu 7 ore/mp, a cantității de oțel necesară cu 7 kg/mp și a greutății construcției cu 25 kg mp;

● sistemului constructiv unicat și cadre să îi revină în 1979 un număr de 6 710 apartamente, respectiv 16,69% din totalul de apartamente.

În cadrul acestor noi sisteme de construcție propriu-zisă, duratele de execuție, ritmul activității pe șantier, productivitatea și cheltuielile vor fi influențate favorabil și prin **modernizarea elementelor de construcție practicate**. Pe șantierele Centralei de construcții a municipiului București, creșterea gradului de prefabricare a executării structurilor de locuințe prin sistemele constructive cu panouri mari, cofraje plane și alte structuri va determina o creștere a productivității muncii de la 25,7 ore/mp arie desfășurată în 1978 la 25 ore/mp în 1979. Extinderea utilizării cabinelor spațiale de băi din beton, gata finisate, va determina o creștere a productivității muncii de la 50 ore/buc, în 1978 la 20 ore/buc. în 1979. Totodată, folosirea pereților despărțitori din materiale ușoare, a pereților din gips-carton, fosfogips, P.V.C., a betoanelor ușoare în elementele structurii de rezistență, a pereților exteriori din fișii de beton celular autoclavizat asamblate în fabrică, sau din beton ușor cu agregate din granolit și termoizolația din polistiren expandat, va conduce la o reducere în 1979 față de anul 1978 a consumului de ciment la clădirile de locuințe P+4E integral prefabricate din panouri mari, cu diafragme dispuse celular, cu cadre prefabricate de 155 kg/mp la 150 kg/mp.

Indici de durată de execuție pe obiect

Clădiri de locuit	Structura constructivă	Trepte de arie desfășurate (mp. Ad)	Indici de durată de execuție (luni)
P+4E	zidărie portantă și beton armat monolit	3801—5000	5,75
P+4E	panouri mari prefabricate	3501—3900	4,75
P+4E	beton armat monolit în cofraje glisante	3601—4400	7,75
P+4E	beton armat monolit în cofraje demontabile	3601—4300	8,50

Mecanizarea complexă — creșterea productivității

MECANIZAREA lucrărilor de construcții, element de bază în scurtarea duratei de execuție a lucrărilor, vizează o creștere rapidă a productivității muncii în anul 1979 față de 1978 prin :

● **confecționarea betonului în stații de betoane semiautomate** (se va realiza o creștere a productivității muncii de la 14 mc/h în 1978 la 35 mc/h în 1979) ;

● **turnarea betoanelor cu auto-pompe** va ridica productivitatea muncii la 0,5 ore/mc în 1979 față de 3,87 ore/mc în 1978 ;

● **transportul și aplicarea mortarului în mod mecanizat cu pompe** — productivitatea va ajunge în acest an la 0,029 ore/mp față de 0,41 ore/mp în 1978 ș.a.

Aplicarea unor tehnologii moderne de transport și manipulare a materialelor — prin pachetizare, paletizare și containerizare — de la producător pînă la formația de lucru pe șantier, introducerea unui sistem complex de aprovizionare cu livrarea materialelor la punctele de punere în lucrare, în completuri corespunzătoare activităților va duce la evitarea în mai mare măsură a pierderilor de timp pe șantierele de construcții, la ușurarea considerabilă a efortului fizic. Dotarea cu utilaje de manipulare și transport va permite să se treacă la mecanizarea complexă a depozitelor. Astfel, pentru încărcarea și depozitarea cimentului în vrac se utilizează în acest an instalații pneumatice, vagoane, mijloace auto speciale și motostivuitoare.

Esențial rămîne ca toate aceste utilaje și instalații nu numai să se găsească în dotarea unităților de construcții, ci să fie folosite intensiv, eficient. Este de aceea stringent necesară eliminarea tuturor stăgînrilor, revizia și repararea lor atentă, procurarea din vreme a pieselor de schimb, asigurarea forței de muncă calificată. Ca urmare, în acest an se urmărește :

— **creșterea sensibilă a indicilor de folosire a utilajelor de construcții.** Mai multă atenție se cere în utilizarea macaralelor-turn pe unele șantiere de locuințe care, prin eşalonarea mai judicioasă a planului lucrărilor, să nu mai stea nefolosite după terminarea lucrărilor de bază la blocurile pe care le-au deservit. În acest sens rezultate superioare s-ar obține dacă s-ar realiza înlocuirea macaralelor-turn la lucrările de finisare ale

blocurilor, cu alte mijloace de ridicat pe verticală, cum ar fi macarale pionier, alimacuri, etc., care ar permite încărcarea mai completă a fiecăruia din aceste utilaje cu operațiuni specifice pe care le-ar putea executa cu mai mare operativitate și cu costuri reduse. Eficiența apare mai evidentă dacă se ține seama că stăgînarea unei macarale-turn MT 80 / 100 tfm timp de o singură zi duce la o plată neproductivă de 2 736 lei chirie ;

— **exploatarea utilajelor de construcții în două schimburi**, ceea ce oferă posibilități importante pentru o utilizare extensivă a utilajelor specifice și scurtarea duratei de execuție a blocurilor. În schimbul II pot fi realizate un număr mult mai mare de lucrări ca pînă în prezent în special privind săpăturile, consolidarea terenului de fundații, turnarea betoanelor, cu măsuri tehnice și organizatorice speciale minime ;

— **asigurarea cadrelor necesare de muncitori pentru conducerea utilajelor și a mașinilor de construcții și continua perfecționare a pregătirii profesionale a acestora** care va trebui să se realizeze cu mai mare consecvență și în ritm mai alert.

Corelația aprovizionare — ritmicitate — costul execuției

DEȘI INFLUENȚA directă a calității operațiunii de aprovizionare cu materiale de construcții asupra ritmicității și costului execuției este evidentă, trebuie arătat că uneori nu se ține seama de această intercondiționare. Ca urmare, în activitatea șantierele de construcții de locuințe dese dereglări sînt produse de aprovizionarea neritimică și dezsortată cu prefabricate din beton, obiecte sanitare din porțelan și semiporțelan, produse din beton celular autoclavizat, sau în situațiile cînd furnizorii livrează materialele în altă ordine decît cea în care urmează a fi utilizate, ceea ce împiedică organizarea lucrărilor de construcții în flux tehnologic și produce întreruperi în utilizarea mașinilor de transport și de ridicat. În 1978, de exemplu, pe unele șantiere de construcții nu s-au asigurat prefabricatele conform contractului, atît cantitativ cît și pe sortimente (la 2 322 apartamente, băi spațiale (pentru 3 730 apartamente), pereți despărțitori la un număr de 5 500 apartamente). De asemenea, lipsa unor plăci din mozaic, a anumitor cantități de

polistiren expandat neasigurate la vreme de către furnizori a generat neritmicitate și muncă în asalt, prelungiri în realizarea unor lucrări peste termenele planificate. În alte cazuri, furnizorii nu au acordat atenție suficientă executării finisajelor panourilor și montării timplăriei exterioare din fază de fabricație, ceea ce a întîrziat mult termenul de predare a unor blocuri de locuințe și a prilejuit creșteri ale costurilor execuției

Nu este mai puțin adevărat că, uneori, și constructorii au o contribuție nedorită la asigurarea necorespunzătoare a producției cu materiale în cantitatea și calitatea cerută pentru respectarea prevederilor din proiecte și graficele de execuție. În 1978, de pildă, s-a constatat existența pe unele șantiere a unor panouri prefabricate depozitate necorespunzător, direct pe sol și nu conform normativelor, ceea ce a provocat degradarea lor. Au existat din păcate și anumite cantități apreciabile de timplărie de lemn nestivuite corespunzător și neasigurate în spațiu închis, cît și cantități însemnate de materiale secundare lemnoase sau metalice care au căpătat uzură avansată, nefiind la vreme valorificate.

Pentru realizarea integrală, la un înalt nivel calitativ, a sarcinilor privind construcțiile de locuințe pe întregul an, și, în special, din trimestrul I a.c., alături de măsurile prezentate ar putea fi avute în vedere și următoarele :

● **elaborarea din timp, la fiecare grup de șantier, a unor programe de asigurare și mișcare a schelelor și de acoperire cu finisori, astfel încît montarea acestora pe fațade să înceapă din luna februarie**, iar executarea lucrărilor de finisaje interioare să se execute în avans față de termene ;

● **intensificarea eforturilor de execuție a structurilor**, făcîndu-se un apel mai larg la cofraje încălzitoare și de protecție a betonului pe timp friguros, pentru a folosi mai productiv și perioada de iarnă ;

● **inchiderea mai atentă și mai operativă a spațiilor de lucru** pentru a se putea crea condiții de creștere a productivității muncii la operațiile ce se execută în interiorul clădirilor.

Astfel de măsuri sînt de natură să contribuie la intensificarea ritmului lucrărilor de execuție și la creșterea productivității muncii constructorilor.

Elena ANGHEL
Banca de Investiții
sucursala București

Exigențe sporite în participarea la diviziunea internațională a muncii

ANGAJAREA UNUI EFORT CREATIV MAXIM PENTRU CREȘTEREA INTENSIVĂ A EXPORTURILOR ROMÂNEȘTI ¹⁾

TEZA Partidului Comunist Român privind creșterea potențialului de participare la diviziunea internațională a muncii odată cu creșterea potențialului economic și-a găsit o strălucită confirmare în dinamica comerțului exterior al României. Astfel, dezvoltarea industrială rapidă din perioada post-belică s-a reflectat în creșterea comerțului exterior într-un ritm superior comerțului mondial. Dacă între 1950—1975 comerțul mondial a crescut de 14,3 ori într-un ritm mediu de 10⁰/₀, comerțul exterior al României a crescut de 19 ori cu un ritm mediu de 12,6⁰/₀.

În acest fel, încă la sfârșitul cincinalului precedent — 1975 — România reușește să depășească media mondială a comerțului pe locuitor de 450 \$; de la 28 \$ valoarea comerțului exterior pe locuitor în 1950, România a reușit să ajungă la 504 \$ loc. în 1975 și 570 \$/locuitor în 1976.

Poziționarea țării noastre în ansamblul economiei mondiale pe baza indicatorilor de tipologie a economiilor naționale, elaborați de un grup de specialiști români¹⁾, respectiv după indicele sintetic al nivelului de dezvoltare economico-socială, indicele sintetic al potențialului economic și multiplicatorul matriceal de comerț exterior, încadra România anului 1971 între țările cu potențial economic mediu și sub-mediu și cu participare medie la circuitul economic mondial, cu tendință evidentă de a trece în grupa țărilor cu potențial economic mediu și participare intensă la circuitul mondial. Într-adevăr, datele privind dezvoltarea economică în anii '70 îndreptățesc această concluzie. Astfel, în cincinalul 1971—1975 a avut loc o răsturnare calitativă a corelației între ritmul de creștere al investițiilor (I_v) cel al producției industriale (I_p) și cel al comerțului exterior (I_c), în sensul trecerii de la o corelație de forma I_v > I_p > I_c la o corelație inversă: I_v < I_p < I_c, evidențiind manifestarea pregnantă a factorilor intensivi de creștere.

Datele tabelului (nr. 1) ilustrează saltul calitativ realizat în domeniul dezvoltării industriale, caracterizat printr-o creș-

Tabelul nr. 1
Corelația între dinamica comerțului exterior și alți indicatori macro-economiici

Indicatori	1950—65	1966—70	1971—75	1976—78
Investiții	7,5 ori	1,67	1,72	1,40
Producția industrială	6,5 ori	1,75	1,84	1,36
Comerț exterior din care:	4,78 ori	1,75	2,32	1,44
export	5,19 ori	1,68	2,39	1,33

Sursa date: Anuarul statistic al R.S. România, țere intensivă a valorii producției (fără a avea la bază o creștere proporțională a fondurilor de investiții), dinamica investițiilor — 1,67 < 1,75 — dinamica producției industriale (1966—1970) și respectiv 1,72 < 1,84 — în perioada 1971—1975, concomitent cu devansarea de către dinamica comerțului exterior și exportului a dinamicii producției industriale — 1,84 < 2,32 < 2,39 — în perioada 1971—1975.

Desigur că această creștere calitativă s-a reflectat asupra unor indicatori cum sînt raportul de schimb în comerțul exterior. Astfel, dacă în 1938 raportul de schimb era de 8:1 (import-export) în prezent acesta a ajuns la circa 1:1.

Deasemenea este de maximă importanță să urmărim în continuare și modul în care s-a realizat sub raportul eficienței economice această participare sporită la diviziunea internațională a muncii.

¹⁾ Cornel Burlică (coordonator) Economia mondială — Tipologia economiilor naționale Ed. politică, 1977.

^{*} Calculat la nivelul anului 1974 de autorii „Tipologiei economiilor naționale“.

În acest scop ne-am propus să analizăm dinamica ponderii valorice a exportului în produsul național brut comparativ cu evoluția greutății specifice (cotei) participării României la exporturile mondiale (vezi tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Ponderea exportului în produsul național brut comparată cu ponderea lui în exporturile mondiale

	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Produs național brut (mil. \$)	15147	16770	18330	21910	26450	31079
Export (mil. \$)	2101	2599	3698	4874	5341	6138
Ponderea exportului (% din P.N.B.)	13,8	15,5	20	22,2	20	19,7
Ponderea României în exporturile mondiale	0,6	—	—	—	0,6	0,4

Sursa date: P.N.B. după „World Bank Atlas“, edițiile 1973—77; Anuarul statistic al R. S. România; „Tipologia economiilor naționale“.

Din datele tabelului se poate vedea că deși ponderea exporturilor a sporit cu 8—10 procente în intervalul analizat, totuși ponderea României în exporturile mondiale a rămas neschimbată. Aceasta dovedește că pentru a păstra cota (greutatea specifică) în exporturile internaționale nu a fost suficientă creșterea în ritm mediu de 18,6⁰/₀ a exporturilor în intervalul analizat (față de ritmul mediu anual de creștere al exporturilor internaționale de peste 23⁰/₀), ci a fost necesară și o creștere a însăși părții relative din produsul național brut oferit la export, peste media mondială de participare a țărilor lumii la export, care este de 16⁰/₀ din produsul național brut^{*}.

Aceasta poate fi un indiciu al căii extensive prin care s-a realizat creșterea participării la diviziunea internațională a muncii și totodată al rezervelor de care dispunem în perfecționarea nomenclaturii de export. Pentru aprecierea reală a posibilităților de expansiune a exporturilor noastre în viitor, putem face referință la ponderile deținute în exporturile mondiale de țări încadrate în aceeași grupă cu România (a III-a) după „indicele sintetic al potențialului economic“ (vezi „Tipologia economiilor naționale“).

Astfel, ponderea exporturilor naționale în exporturile mondiale este mai mare pentru: Austria — 1,5 ori, Belgia — 5,7 ori, Cehoslovacia — 1,5 ori, R.D. Germană — 2 ori, Norvegia — 1,9 ori, Olanda — 6,8 ori, Polonia — 1,8 ori.

Continuînd analiza la nivel macroeconomic cu analiza comparată pe grupe de mărfuri a comerțului exterior românesc cu structura comerțului internațional se pot desprinde o serie de concluzii de semnificație practică nemijlocită. (Vezi tabelul nr. 3).

Analiza pe ansamblu a structurii exporturilor la începutul actualului cincinal permite următoarele observații:

Grupa mașini, utilaje și mijloace de transport — are o pondere inferioară în structura exporturilor noastre față de locul pe care-l ocupă aceste produse în structura exporturilor țărilor capitaliste dezvoltate și pe ansamblul țărilor socialiste. Aceasta explică de ce importurile românești de mașini, utilaje și mijloace de transport se mențin ridicate (între 30—40⁰/₀ din totalul importurilor în perioada 1970—1977), iar pe de altă parte gradul de valorificare al materiilor prime minerale, metale, combustibili procurați din import continuă să fie încă redus (ponderea combustibililor, materiilor prime și metalelor, în ansamblul importurilor noastre a fost de 30—41⁰/₀ în perioada 1970—1977).

Tabelul nr. 3

Structura pe grupe de mărfuri și grupe de țări
a exporturilor — 1975

Grupe de mărfuri	Țări capitaliste dezvoltate	Țări în curs de dezvoltare	Țări socialiste	România
Mașini, utilaje și mijloace de transport	36,8	3,2	29,2	25,3
Produse chimice	9,2	1,6	5,2	10,8
Combustibili și materii prime	11,9	68,6	26,6	34,3*
Alimente	11,5	14,1	10,0	10,6**
Alte produse manufacturate	29,1	12,0	23,0	19***

* Inclusiv unele materii prime nealimentare prelucrate.
** Mărfuri alimentare.
*** Mărfuri ind. de consum, materiale de construcții și accesorii.
Sursa date: U. N. Monthly Bulletin of Statistics; Anuarul statistic al R.S. România.

Dacă aceasta este situația cantitativă a exporturilor de mașini și utilaje, să vedem în continuare latura calitativă a exporturilor la această grupă. Astfel, pe baza datelor publicate în ultima ediție a culegerii de date statistice „Comerțul exterior al R. S. România”, se poate calcula raportul de schimb la unele produse din nomenclatorul exportului de mașini și utilaje (ca raport între încasările medii pe produs sau tonă la export și plățile medii pe produs sau tonă la import). Și să urmărim în continuare evoluția raportului de schimb la câteva subgrupe ale exportului de mașini și utilaje. Astfel, la „mașini-unelte pentru așchiera metalelor” raportul de schimb a evoluat de la 5,1:1 în 1965 la 5,5:1 în 1970, scăzând apoi la 3,7:1 în 1972 (ceea ce înseamnă că în 1972 valoarea unei mașini-unelte importate era acoperită de valoarea a 3,7 mașini-unelte exportate); la „motoare diesel staționare” raportul de schimb a evoluat de la 3,5:1 în 1965 la 4,2:1 în 1970 și 4,5:1 în 1972; la „motoare electrice de 1 kw și peste” raportul de schimb a evoluat de la 1:0,75 — deci un raport de schimb favorabil, către 1,5:1, deci nefavorabil în 1970, menținut și în 1972; la „excavatoare” raportul de schimb a evoluat de la 2,9:1 în 1965 la 2,6:1 în 1970 și 1,4:1 în 1972 — reflectând o creștere susținută a tehnicității exporturilor; la „autocamioane” evoluția raportului de schimb în perioada analizată a fost sinuoasă — de la 2,91:1 în 1965 la 4,3:1 în 1970 și 2,6:1 în 1972 — deci cu un trend evident pozitiv.

Desigur că aceste exemplificări nu au menirea să pună în discuție orientarea exporturilor de mașini și utilaje, care reprezintă un pilon esențial al comerțului nostru exterior în prezent, ci numai să releve rezervele de înnoire și diversificare a nomenclaturii de export existente.

Este suficient să ne amintim că în urmă cu numai 3 decenii oamenii de afaceri străini nu le venea să creadă că România fabrică tractoare, considerând această producție cu totul incompatibilă stadiului general de dezvoltare economică a țării. Nu putem însă nici ignora posibilitatea de manifestare în industrie a unor decalaje tehnologice ce-și pot pune amprenta asupra competitivității exporturilor.

O trecere în revistă a factorilor de creștere economică prin prisma restricțiilor și oportunităților pe care le deschid exporturilor noastre de produse manufacturate arată existența unor restricții în creștere în ceea ce privește aprovizionarea cu materii prime, combustibili, impuse de escaladarea prețurilor pe aceste piețe, o accentuare a protecționismului în special pe piețele țărilor capitaliste care dețin poziția dominantă pe piața produselor manufacturate (83,8% din exporturi și 62,7% din importuri în 1975), menținerea accesului dificil la tehnologiile moderne a țărilor în curs de dezvoltare, creșterea masei investiționale capabile să asigure prioritatea în cercetarea-dezvoltarea de produse. Ca oportunități valorificate și în special potențiale pentru promovarea exporturilor românești, trebuie amintite: ritmul rapid al restructurării pe ramuri a populației ocupate, care trebuie să fie însoțit de un uriaș efort educațional, de procesul dirijat al formării permanente; potențialul de creativitate tehnică al cercetătorilor și specialiștilor din producție, materializat în creșterea calității și competitivității produselor prin progres tehnic; ritmul rapid al investițiilor în capacități de producție moderne, funcționând după tehnologii avansate; structuri organizatorice deschise către nou, performanțe, capabile să asigure sinergia factorilor de producție; extinderea acțiunilor de cooperare economică internațională pentru valorificarea în comun a oportunităților complementare. Acestor oportunități prin valorificare efectivă, deplină în producție se pot constitui în

tot atâtea căi de creștere pe cale intensivă a exporturilor. Cum poate fi realizat aceasta, vom demonstra în continuare, tot pe exemplul unor produse de export din grupa mașini și utilaje, la care valorificarea optimă a acestor oportunități a condus la câștigarea unor importante deșee pe piața externă și la obținerea unor raporturi de schimb foarte avantajoase. Ne vom opri în continuare la două: utilajul petrolier și rulmenții.

Cum a devenit România al doilea exportator mondial de utilaj petrolier? Cînd în anii '50 se punea problema reînnoirii și extinderii instalațiilor petroliere din întreaga țară, constituirii unei subramuri a construcțiilor de mașini specializate, s-a pus și problema opțiunii între importul sau creația proprie a documentației tehnice de realizare a instalațiilor de foraj românești. Asumându-și o mare responsabilitate în condițiile de dotare tehnică și organizatorică ale momentului, specialiștii și tehnicienii din industria de petrol au apreciat ca oportunitate să se desfășoare o muncă de creație tehnică proprie, în vederea proiectării de instalații adaptate cerințelor industriei noastre. Astfel, încă în anul 1957 a fost realizată prima instalație de foraj românească, de concepție modernă „4LD-150”, cu un grad de integrare de 95%, fără import de licențe străine, o dată cu ea formându-se și o nouă școală românească a construcției de utilaj petrolier. Desigur că dacă ar fi rămas la această primă generație, constructorii de utilaj petrolier de mult și-ar fi pierdut piața, însă an de an performanțele au fost îmbunătățite, concepția perfecționată, trecîndu-se la acționarea diesel și electrică, și ajungîndu-se pînă la adîncimi de foraj de 10 000 de metri. Pentru actualul cincinal se prevede înnoirea nomenclaturii de fabricație în proporție de 80%, economii de metal de pînă la 40 tone la turlele instalațiilor de foraj, creșterea volumului exportului cu circa 50%, menținîndu-și locul fruntaș în exportul mondial de profil, în condiții de eficiență economică a exportului superioră.

În cazul rulmenților, succesul comercial se bazează pe o reușită cooperare economică dintre centrala industrială de profil și firma SKP, care a reunit oportunitățile ambilor parteneri. Sintetic, eficiența exporturilor în această subramură este oglindită de evoluția raportului de schimb: în 1965 — 1:1,7, în 1970 — 1:1,75, în 1972 — 1:2, respectiv la fiecare produs exportat revin valoric 2 produse din import.

Iată deci importanța fundamentării deciziei de înnoire a producției, a alegerii între diferitele variante de produse noi pe cele aflate la începutul ciclului de viață pe plan mondial. Prin prisma acestor experiențe se poate ajunge la o concluzie deosebit de valoroasă pentru abordarea problemelor de export și anume: creșterea de la un an la altul a sarcinii de export nu mai poate fi văzută numai ca o sporire procentuală a volumului fizic de produse exportate în anul precedent. Aceasta se cere întotdeauna însoțită de creșterea ponderii produselor cu un nivel ridicat de complexitate tehnică, valorificînd superior materiile prime și energia, eventual însoțite de export de servicii ingineresti (consulting, engineering, know-how, asistență tehnică, service). O asemenea orientare permite scoaterea din nomenclaturile de export al unor produse cu o tehnicitate mai redusă, învechite și cu o eficiență mai redusă.

Alinierea la exigențele pieței mondiale prin structura nomenclaturii de export trebuie completată cu introducerea cuceririlor științei moderne în domeniul organizării producției și comercializării. În actuala conjunctură internațională caracterizată prin instabilitatea piețelor valutare și de capital, nu mai este suficientă obținerea unor prețuri avantajoase la export, dacă nu sînt însoțite de condiții de plată asiguratorii.

Ritmul de înnoire și respectiv, de obsolescență, al produselor nu mai poate îngădui întârzieri în îndeplinirea contractelor externe. Extinderea continuă a pieței cumpărătorului face ca aspecte cum sînt: promptitudinea livrărilor, asigurarea pieselor de schimb, asigurarea service-ului să fie importante criterii de selecție a partenerilor comerciali. De asemenea, un factor esențial pentru pătrunderea și consolidarea poziției de exportator, în condiții actuale ale raportului cerere-ofertă de produse manufacturate pe piața internațională, îl constituie capacitatea de răspuns, elasticitatea față de cerințele pieței. Este nevoie deci de o activitate științifică de proză de marketing, continuată cu studierea evoluției pieței astfel ca laboratorul de cercetare uzinală să aibă pregătiti prototipurile noului produs ce-l va înlocui pe cel aflat azi pe linia de fabricație. Aceste probleme trebuie abordate cu prioritate de consiliile oamenilor muncii din întreprinderile producătoare de mărfuri pentru export, ca și din întreprinderile specializate de comerț exterior pentru a valorifica tot mai eficient potențialul material și uman de care dispun pe calea exporturilor.

dr. Ioan GEORGESCU

Recuperare

IN LEGĂTURĂ cu modul în care sint gospodărite o serie de ambalaje, ridic următoarea problemă: cum este posibil ca ambalajele de lemn în care sint aduse produse din import să nu fie încadrate într-un regim de recuperare? Fiecare gestionar „scapă” de ele cum crede de cuviință. Unii, pentru a simplifica lucrurile, le ard pur și simplu. S-a gândit ministerul coordonator la posibilitatea folosirii acestor ambalaje? S-a făcut vreodată calculul cantității de lemn primite odată cu produsele de import? Unde este acest lemn?

Emil BACRIA
București

Încadrare

SINT SITUAȚII cînd, pentru satisfacerea intereselor serviciului, devin necesare unele modificări de încadrare a personalului TESA. Astfel, avînd nevoie absolută de gestionari, am întreat unele persoane — încadrate contabili — dacă acceptă trecerea în această funcție. Deși avem acordul acestora, nu-i putem încadra în funcții de gestionari deoarece nu au vechimea necesară.

Pentru noi este inexplicabil faptul că un contabil cu o activitate de peste 15 ani, care a verificat mulți gestionari, care a efectuat inventarieri, analize și regulări zări la inventarieri, să nu poată fi încadrat într-o asemenea funcție. De aceea propunem ca în asemenea situații să se creeze posibilitatea încadrării unor persoane cu vechime în funcția de contabil, în funcția de gestionari.

A. NEACȘU
contabil șef la
Întreprinderea „Dero” Ploiești

Modernizare

PENTRU modernizarea servirii populației în București au fost realizate o serie de investiții care au permis introducerea mecanizării în comerț: automate de cafea, pompe de lapte bătut în magazinele de lactate, aparate de tăiat mezeluri, vitrine frigorifice.

Care este în prezent soarta acestor aparate și instalații, care în bună măsură nu mai funcționează?

O serie de automate de cafea expres au fost scoase din funcțiune din lipsa... unor garnituri de cauciuc; pompele de lapte bătut... pentru că nu ar fi necesare; aparatele de tăiat mezeluri, adeseori nici nu au fost folosite; vitrinele frigorifice au fost găurite cu borșașina pentru a li se monta lacăte și nu mai au etanșietate. Fără a încerca să facem un calcul al eficienței economice a fondurilor cheltuite, funcționarea acestor dotări împiedică, între altele, servirea rapidă a cetățenilor, grevînd timpul liber al acestora. În plus, pentru operatorii comerciali munca, în lipsa acestor instalații, este mult îngreunată. Concluzia este una singură: cei în drept să ia urgent măsurile care se impun pentru punerea în funcțiune a tuturor instalațiilor.

Ion POPESCU
București

ECOURI

Metalul

IN LEGĂTURĂ cu articolul „Gospodărirea rațională a metalului”, apărut în „R. E.” nr. 43/1978, precizăm că pentru anul în curs au fost luate o serie de măsuri tehnice și organizatorice care să ducă la asigurarea indicelui de scoatere stabilit. Intrarea în funcțiune a noului sector de laminoare determină o reducere a cantităților de semifabricate ce se aduc din afara combinatului, ceea ce va avea o influență pozitivă asupra scoaterii de metal.

Vom analiza cu beneficiarii noștri, care au comandat laminate din oțeluri calmate, dacă este posibil să folosească laminate din oțeluri necalmate. Este necesar însă să se rezolve și problema prelucrării de către bazele de desfacere a capetelor rezultate din debitarea la lungimi fixe.

Gheorghe DELIU

director tehnic și de producție
în Centrala industrială siderurgică
Reșița

Transporturi

PROBLEMELE ridicate în articolul „Prin optimizarea transporturilor, operativitate sporită în aprovizionare”, publicat în „R. E.” nr. 40/1978 au făcut obiectul a numeroase analize la care au participat specialiști din M.A.G.F., M.T.T.c și ministerele coordonatoare de balanțe și au fost soluționate în condițiile respectării principiilor de bază prevăzute în actele normative în vigoare ce reglementează această activitate. În acest sens au fost întocmite și difuzate metodologii de lucru pe fiecare minister economic, în care s-a ținut seama de specificul producției și al materialelor și produselor ce se transportă. În metodologia aprobată, și care se aplică în cadrul Ministerului Industriei Chimice, sint soluționate legal problemele ridicate în articol. Sub aspectul așezisei operativității în aprovizionare nu pot fi încălcate prevederile legale.

În prezent se lucrează la definitivarea unui sistem de optimizare, globală a fluxurilor de transportat pe calea ferată, auto și fluviu, care să se aplice de toți coordonatorii de balanțe. Acest sistem realizează pe calculator optimizarea fluxurilor de transport, concomitent cu repartizarea pe mijloace de transport a mărfurilor de masă, pe baza criteriului minimizării cheltuielilor totale de transport, ținîndu-se seama de elementele restrictive generale de dotarea transporturilor, caracteristicile mărfurilor etc. Prin aplicarea sistemului de optimizare globală se va asigura o îmbunătățire substanțială a activității de planificare și realizare efectivă a transporturilor, conducînd la creșterea operativității și eficienței acestei activități.

M. GRAJDAN

director în Ministerul Aprovizionării
Tehnico-Materiale și Controlului
Gospodării Fondurilor Fixe

SINTEM DE ACORD cu propunerea din articolul publicat în nr. 40/1978 sub titlul

„Prin optimizarea transporturilor, operativitate sporită în aprovizionare”, în sensul de a se realiza o concordanță mai adecvată între toate reglementările privind optimizarea transporturilor și cele referitoare la aprovizionare.

Potrivit actelor normative în vigoare, nu putem fi de acord cu propunerea ca în timpul efectuării programului lunar de transport să se substituie un sortiment de marfă optimizat cu altul, sau să livreze alt furnizor care nu are program de optimizare, deoarece s-ar putea produce o încrucișare cu același sortiment de marfă, cu implicații negative asupra consumului de combustibil, a cheltuielilor pe circulația mărfurilor și a capacității de transport a parcului de vagoane.

Nu putem fi de acord nici cu propunerea ca asemenea transporturi să se efectueze pe răspunderea ministerului tutelar, anticipat obținerii aprobării MAGF, care va decide dacă transportul se efectuează cu sau fără penalizări. Nu sîntem de acord cu propunerea de a se permite efectuarea anticipată sau cu întîrziere a unor transporturi de mărfuri supuse optimizării, fără a avea program de optimizare pentru perioada respectivă, deoarece asemenea transporturi apar ca efectuate contrar optimizării. Actuala metodologie de optimizare permite ca în asemenea cazuri să se facă actualizarea programului de optimizare cu relațiile și volumele de transport care se impun să fie efectuate în perioada respectivă.

D. COJANU

director în Departamentul
Căilor Ferate

Indicatori

CU PRIVIRE la nota „Capacitatea de producție”, publicat în nr. 40/1978, precizăm: „Metodologia în vigoare pentru determinarea, înregistrarea și raportarea capacităților de producție în industrie a fost elaborată pe baza unor ample studii și experimentări, la care au participat un număr mare de specialiști din organele centrale, ministere și întreprinderi. Pe baza rezultatelor obținute în practică și a problemelor noi apărute pe parcurs, prevederile acestei metodologii sint reanalizate în fiecare an în vederea completării, adaptării și îmbunătățirii, ținîndu-se seama de propunerile care se primesc de la specialiștii pe problemă de la toate nivelurile organizatorice. În acest scop se organizează consfătuiri, de regulă în trim. III, cu participarea specialiștilor menționați, ale căror concluzii sint folosite pentru definitivarea metodologiei care stă la baza lucrărilor de înregistrare a capacităților din trim. I al anului următor.

Pentru prelucrarea și utilizarea propunerilor aplicabile ale autorului, vom avea în vedere ca acesta să fie invitat la proximele consfătuiri ce se vor organiza pe linia capacităților de producție.

Avem rezerve la propunerea concretă formulată în articol de a se promova în conducerea economică, inclusiv la nivel macroeconomic, un număr sporit de indicatori privind capacitatea de producție, ținînd seama de amplificarea exagerată a sistemului informațional în raport cu gradul redus de utilitate practică al indicatorilor propuși suplimentar”.

Comitetul de Stat al Planificării,
M.A.T.M.C.G.F.F.

Adunările generale ale oamenilor muncii —
o tribună a generalizării experienței înaintate

PRIN AUTOCONDUCERE MUNCITOREASCĂ, LA O NOUĂ CALITATE

IMBINAREA CONDUCERII centralizate de către stat a întregii activități economice cu autonomia economico-operativă a unităților, expresie a principiului centralismului democratic, are un profund caracter dinamic. Optimizarea raportului dintre centralism și democrație a înregistrat o etapă importantă prin introducerea și generalizarea noului mecanism economico-financiar adoptat din inițiativa tovarășului **Nicolae Ceaușescu** — ansamblu de măsuri ce a creat un cadru favorabil pentru manifestarea tot mai pleneră a autoconducerii muncitorești. Valorificarea lui cât mai deplină depinde de modul în care fiecare colectiv în parte utilizează posibilitățile create.

În cele ce urmează prezentăm, din acest punct de vedere unele aspecte desprinse din pregătirea și desfășurarea actualei runde a adunărilor generale ale oamenilor muncii în întreprinderile industriale brașovene — acum, la începutul acestui an hotărâtor al cincinalului.

ÎN LUMINA principiilor noului mecanism economico-financiar, elaborarea planului pornește de la capacitățile de producție existente și de la cerințele beneficiarilor — exprimate prin contracte economice ferme, ținând cont de comandamentele sociale, de ritmurile generale de dezvoltare, necesare producției socialiste lărgite. Faptul că cifrele orientative ale planului pe 1979 au fost cunoscute cu mai bine de 6 luni înainte de începerea anului a permis trecerea mai devreme la încheierea contractelor economice de desfacere și aprovizionare, la nivelul capacităților existente, iar acolo unde cererile suplimentare impuneau, s-au făcut propuneri și s-au luat măsuri concrete pentru mărirea capacităților de producție.

În pregătirea planului pe 1979, în condițiile sporirii autonomiei întreprinderilor, ale adâncirii autoconducerii muncitorești, producătorii bunurilor materiale sînt chemați să-și aducă aportul la fundamentarea obiectivelor și a corelărilor de plan. De pildă, la întreprinderea „Metrom”, pentru fundamentarea sarcinilor de plan, Consiliul oamenilor muncii, prin comisiile sale pe domenii, a făcut un adevărat brainstorming în secțiile de fabricație, propunerile colectate, vizînd în special modernizarea unor produse, extinderea analizei tehnice a valorii în reproiectarea lor și alte măsuri care să asigure corelarea indicatorilor la nivelul cifrelor orientative și al cerințelor beneficiarilor. La „Hidromecanica” unde apăreau anumite incertitudini în legătură cu posibilitatea procurării din import a unor oțeluri speciale, problema a fost adusă la cunoștința oțelurilor nu ca o sarcină, ci ca o pistă de afirmare a creativității tehnice — și s-au găsit soluții noi de aliere a metalului, pentru a-l face rezistent la temperaturi de 850 de grade. La întreprinderea chimică din Rîșnov, încadrarea în indicele de utilizare a capacităților de producție părea cu neputință în condițiile în care

potrivit cererilor beneficiarilor, fabricația urma să se realizeze preponderent în loturi mici. Situația a fost pusă în fața colectivului ca o alternativă neeficientă. S-au organizat dezbateri la fiecare instalație, iar pe baza propunerilor culese de la oamenii muncii, cadrele tehnice au elaborat variante de „drumuri critice” pentru programarea succesiunii loturilor tehnologice, capabile să asigure o utilizare intensivă a instalațiilor. Sarcinile de reducere a consumurilor specifice la Combinatul de celuloză și hîrtie din Zărnești s-au vădit realizabile prin valorificarea fibrelor celulozice din apele reziduale, a altor resurse secundare, iar la Rafinăria Brașov, tot în urma unor dezbateri, s-au profilat angajamente pentru depășirea cifrelor de plan cu 600 tone de păcură și 900 tone de uleiuri minerale.

Punerea în valoare a tuturor rezervelor pe care le-a scos la iveală inteligența colectivă, pe fondul autoconducerii muncitorești, va asigura industriei județului Brașov realizarea suplimentară a unei producții globale de circa un miliard de lei și a unei producții nete de 250 milioane de lei.

Perioada de pregătire a adunărilor generale a însemnat și o muncă intensă, deși uneori sterilă pentru reglarea unor necorelări în fundamentarea sarcinilor de plan (estimarea nerealistă a capacităților la stabilirea sarcinilor fizice pentru unele sortimente la întreprinderea de autocamioane „Tractorul”, a sarcinilor de reducere a cheltuielilor de producție la „Rulmentul”, întreprinderea de unelte și scule, „Electroprecizia” — Săcele, întreprinderea de stofe, Combinatul pentru lianți Hoghiz, Filatura de lînă Ghimbav, întreprinderea de radiatoare și cabluri, întreprinderea de postav Prejmer). Dificultăți serioase a provocat întârzierea cu care organele comerțului interior și exterior au determinat necesarele — repercutată în întârzierea încheierii con-

tractelor de livrare de către unele unități din județ ale industriei ușoare, chimice, a construcțiilor de mașini, a lemnelui, a materialelor de construcții; și tot ca consecință, la o serie de întreprinderi anul a început fără să se fi încheiat contracte de aprovizionare la nivelul întregului necesar pe trimestrul I.

Rezultă de aici necesitatea ca în viitor — începînd încă din etapa fundamentării planului pe 1980 — **specialiștii din ministere și centrale să participe mai intens la dezbaterile în întreprinderi a nivelelor orientative, pentru a valida sau invalida la fața locului cifrele respective, în funcție de caracterul exhaustiv al rezervelor propuse spre valorificare.**

Unitatea dintre interesele personale, colective și generale

AUTOCONDUCEREA muncitorească creează, prin autogestiunea și autofinanțarea întreprinderilor, un cadru sistematic de îmbinare a intereselor personale cu cele colective și generale. Pentru a valorifica acest cadru potențial se impune conștientizarea oamenilor muncii în ce privește faptul că, în condițiile noului mecanism economico-financiar, veniturile pe care ei le pot realiza depind și mai intim de contribuția lor la îndeplinirea sarcinilor de plan, la sporirea eficienței întregii activități economice.

O premisă pentru declanșarea acestui mecanism cibernetic de autoreglare a intereselor este fixarea pe baze științifice a obligațiilor, a pretențiilor sociale, prin normarea atît a muncii cît și a consumurilor — pentru a asigura un termen de comparație echitabil între producători, între microcolective, între întreprinderi.

Or, după cum au relevat dezbaterile în adunările generale de la unele întreprinderi, aceste norme continuă să fie cu preponderență experimentale, menținînd frecvent rezerve de „îndui-gență” pentru neajunsurile ce se mai manifestă în aprovizionarea tehnico-materială, în buna funcționare a mașinilor și instalațiilor. (Așa de pildă, la întreprinderea de autocamioane, deși la nivel de secții normele de muncă sînt depășite cu regularitate și se dau sporurile de acord global, planul de producție nu se realizează ritmic.) Acest fapt, mai ales în condițiile în care asemenea rezerve diferă de la o secție

la alta, de la o întreprindere la alta, facilitează fluctuația forței de muncă și determină dificultăți în compararea echitabilă a aportului fiecărei om la realizările obținute, în aplicarea consecvență și deplină a principiilor cointeresării, fie prin recompensă, fie prin sancțiune materială.

În adunările generale s-a relevat că noul mecanism economico-financiar a stimulat, pe fondul autogestiei întreprinderilor, introducerea urmării operative a costurilor (cum este cazul la Combinatul de celuloză și hârtie din Zărnești) la nivel de secție și chiar instalații, pe baza defalcării prin fișe-limită a consumurilor. În alte unități — Întreprinderea nr.2, „6 Martie” Zărnești — s-au aplicat metoda de conducere prin costuri standard sau metoda de conducere prin bugete, care au impus revizuirea pe baze științifice a normelor de consum la materiale și manoperă.

La întocmirea bugetelor de venituri și cheltuieli au fost atrași producătorii bunurilor materiale, care, prin prezentarea unor calcule sugestive, au fost

conștientizați cu privire la șansele de sporire a veniturilor prin creșterea beneficiilor. La Întreprinderea de utilaj chimic din Făgăraș, de pildă, depășirea cu 1 la sută a planului de beneficii pe 1979 înseamnă creșterea fondului de participare cu 1,3 milioane de lei și a fondurilor sociale cu 430 000 de lei, iar la „Chimica” — Rîșnov, obținerea unui beneficiu suplimentar la nivelul celui din 1978 va însemna repartizarea unor sume individuale duble față de primele convenite pentru activitatea din anul trecut.

Folosirea unor astfel de calcule a stimulat exercitarea unuia din atribuțiile esențiale ale autoconducerii muncitorești, determinând colectivele de oameni ai muncii să reflecteze asupra modului cum pot închide toate canalele risipei, ale cheltuielilor neeconomicoase, care ar putea diminua beneficiile și, deci, fondurile de participare la beneficii, lezând deopotrivă interesele întreprinderii, ale economiei naționale și cele personale. Căci autoconducerea muncitorească presupune, în esență, ca în fiecare unitate economică — și în ca-

drul ei pînă la nivel de secție, atelier sau loc de muncă — colectivul de oameni ai muncii să poarte răspunderea directă și nemijlocită pentru mijloacele și bunurile încredințate de societate, să producă mai mult, mai bine și cu cheltuieli cât mai mici, astfel încît unitatea respectivă să-și acopere cheltuielile de producție și de circulație, din veniturile proprii și să obțină beneficii, aducînd astfel o contribuție tot mai mare la creșterea avuției naționale, a venitului național.

Atîngerea acestor cote înalte de exigență ale autoconducerii muncitorești și ale autogestiei a impus trecerea la autobugetarea secțiilor, fabricilor și la nivelul fiecărui produs în parte. În multe din întreprinderile de pe raza județului Brașov s-a dobîndit o bună experiență în acest sens, se realizează o întărire a răspunderii la toate nivelele pentru indicatorii eficienței. Totuși mai apar neajunsuri legate de lipsa cadrelor economice din secțiile de fabricație, a unei evidențe clare și a posibilităților de a defalca și urmări operativ cheltuielile pe produse și secții. Experiența unor întreprinderi ca „Tractorul”, Combinatul de celuloză și hârtie Zărnești, Întreprinderea de scule Rîșnov și altele, care au experimentat timp de cîțiva ani aplicarea indicatorului producția netă, relevă unele sugestii întărite de propunerile făcute în adunările generale:

- repartizarea unor cadre economice și de evidență de la nivelul compartimentelor funcționale, pentru a rezolva, în timpul unei părți din programul de lucru, problemele de gestiune la secțiile și fabricile întreprinderii;

- prevederea, în contractele de acord global, a unor sarcini concrete privind indicatorii eficienței — cum ar fi producția netă, cheltuielile la 1 000 lei producție marfă, consumurile potrivit fișelor-limită;

- trecerea cît mai largă la prelucrarea automată a datelor legate de planificarea și urmărirea producției și a indicatorilor de eficiență, folosindu-se mai bine tehnica de calcul existentă în teritoriu și în întreprinderi, iar în perspectivă completînd pînă la nivelul secțiilor dotarea cu terminale, cu mijloace de teletransmitere a datelor;

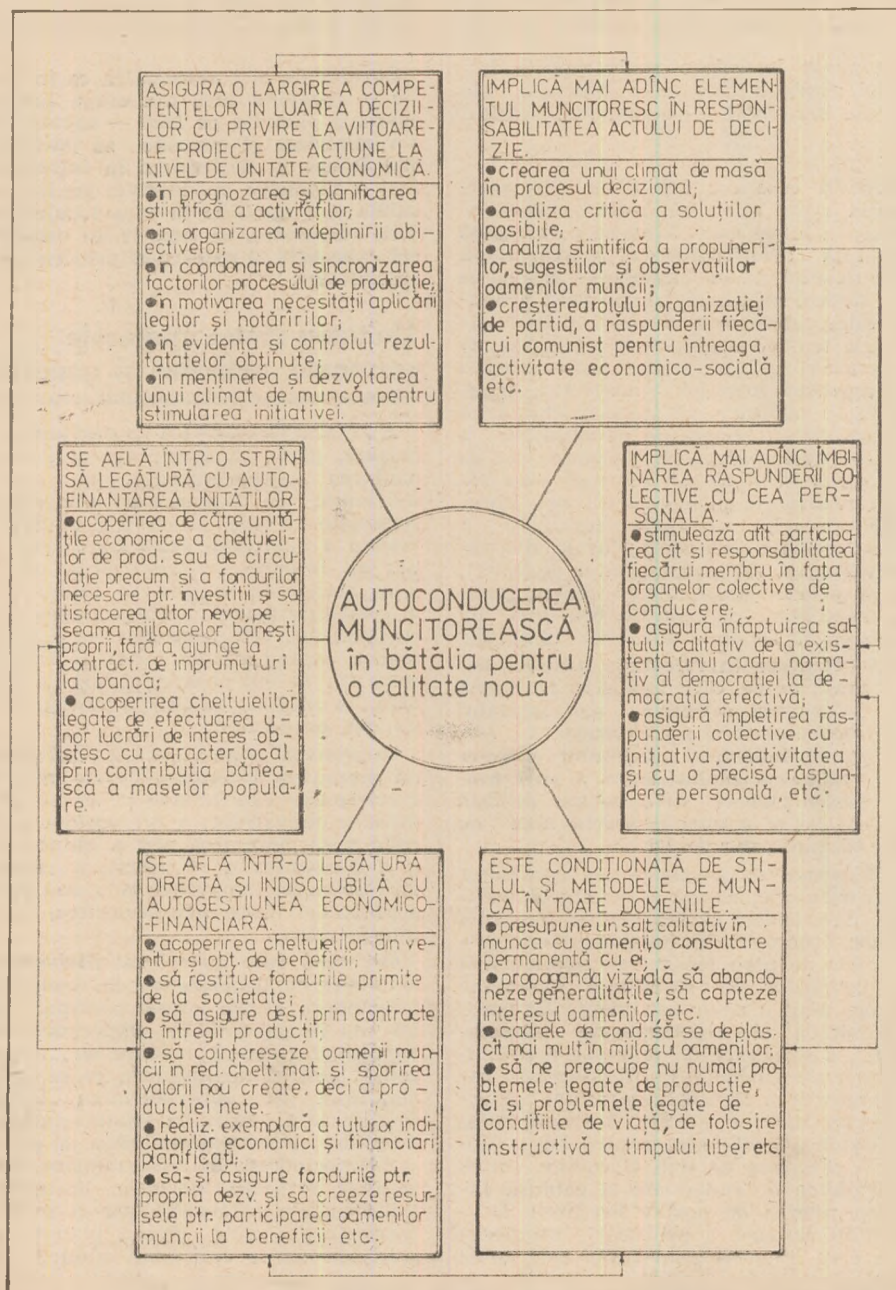
- perfecționarea în continuare a sistemului de stimulare bănească individuală pentru economia de materii prime, materiale, combustibil, energie electrică.

„Tabloul de bord” al participanților la decizie

PRIN DEFINIȚIE, autoconducerea muncitorească înseamnă participarea conștientă la actul decizional, dar și concentrarea eforturilor colective asupra problemelor de primă importanță pentru întreprindere și economia națională. Această participare conștientă a producătorilor bunurilor materiale — în calitatea lor de proprietari și beneficiari — la actul de conducere este stimulat și în întreprinderile din județul Brașov de o serie de inițiative muncitorești. Anul trecut, cele 18 inițiative — a căror aplicare a cuprins aproape

dr. Zoltan FOKT
Cristea IONIȚĂ
Brașov

(Continuare în pag. 28)

Unitate și diversitate în desfășurarea revoluției socialiste, în opera de edificare a noii orînduiri sociale

EPCCA CONTEMPORANĂ se impune în istorie ca epoca unor mari transformări social-politice; ea a inaugurat era revoluțiilor socialiste și a marilor mișcări de eliberare națională, a consolidat noua orînduire pe întinse suprafețe ale planetei noastre, a marcat nașterea a zeci de state independente accelerînd fără precedent lupta popoarelor pentru o viață mai bună și mai dreaptă.

Una din caracteristicile esențiale ale epocii contemporane o constituie **uriașa varietate a componentelor procesului revoluționar, diversitatea condițiilor în care își desfășoară activitatea partidele comuniste, muncitorești, forțele democratice și organizațiile progresiste.** Niciodată procesul revoluționar nu a fost atât de „nuanțat”, atât de „diversificat”: niciodată forțele chemate să dea un nou curs progresist istoriei nu au fost puse în fața unei lumi atât de variate ca înfățișare economică, politică, socială, culturală și națională. Universalizarea procesului revoluționar a dat o nouă dimensiune diversității situațiilor concrete, cu implicații deosebite asupra strategiei și politicii, mișcării comuniste și muncitorești, asupra relațiilor dintre forțele revoluționare, asupra raporturilor de colaborare și solidaritate dintre forțele democratice și progresiste.

Un element esențial al marilor transformări contemporane îl constituie **înfăptuirea revoluției socialiste, caerirea de către clasa muncitoare în frunte cu partidul ei revoluționar a puterii politice într-un sir de țări ale lumii, angajarea acestora în procesul de construire a socialismului și comunismului.** Trecerea unui important număr de partide comuniste în situația de partide de guvernămînt reprezintă un fenomen calitativ nou la scara istoriei, inaugurînd o nouă epocă în evoluția omenirii „dominată de un real progres al tuturor laturilor vieții economice și social-politice”, conturînd „saltul omenirii din imperiul necesității în imperiul libertății”.¹⁾

Socialismul privit ca o realitate procesuală în continuă devenire și perfecționare, materializat într-o mare diversitate de căi, stadii și forme, se afirmă tot mai puternic pe scena lumii contemporane; el forjează și omologhează trăsăturile și particularitățile unei noi orînduiri, radical deosebită de formațiunile sociale, consemnate anterior de istorie. Decurgînd în mod firesc din acțiunea legilor obiective care guvernează dezvoltarea întregii societăți, rezultat al acțiunii conștiente a popoarelor, a tendinței acestora spre o viață mai bună și mai dreaptă, socialismul reprezintă nu numai depășirea contradicțiilor antagoniste a orînduirilor anterioare, dar și debutul unui nou tip de progres care se impune ca cea mai viabilă alternativă a dezvoltării contemporane, ca cea mai logică și autentică perspectivă menită să ducă la o lume a dreptății sociale și naționale, a păcii și colaborării între toate națiunile planetei noastre.

Evoluția omenirii spre progres social și național, trecerea popoarelor la edificarea unei noi orînduiri a transformat **deja socialismul într-o realitate de anvergură mondială** exercitînd „o influență tot mai puternică asupra dezvoltării so-

cială contemporane, asupra întregului curs al vieții internaționale”.²⁾ Victorios într-un mare număr de state din Europa Asia și America Latină, conturat, de asemenea, în numeroase opțiuni și tendințe de a edifica orînduirea socialistă pe diferite meridiane ale planetei, socialismul a devenit o impunătoare realitate a lumii contemporane, sporindu-și continuu forța sa materială, puterea de înfrîngere asupra omenirii. Realizările de seamă obținute de către țările socialiste, depășirea cu succes a unor „reștanțe istorice”, posibilitatea de a învinge greutățile apărute în dezvoltarea economico-socială, atestă superioritatea istorică a noilor principii sociale și politice pe baza cărora funcționează socialismul, constituie nu numai expresia unui progres autentic pe care îl realizează noua societate, dar și un puternic factor de emulație, influență și atracție mondială.

Niciodată în istorie principiile economice ale unei noi societăți, formele sale de conducere politică și organizare obștească nu s-au impus atât de puternic în practica social-politică a popoarelor ca acelea ale socialismului. **Socialismul faptelor, al diversității de căi și mijloace în care se naște și triumfă, al unei continue creativități, al autoîntineririi și autoînnoirii** exercită realmente o covârșitoare înfrîngere asupra procesului istoric contemporan, asupra destinului umanității.

Realizările istorice obținute de țările în care a învins socialismul în raport cu starea lor anterioară, căile de progres pe care le oferă popoarelor aflate la răscruce, alternativele constructive pe care le propune pentru soluționarea problemelor vitale cu care se confruntă omenirea nu mai pot fi eludate nici de cei ce nutresc aversiuni față de socialism. **Istoria a validat socialismul ca expresia unui progres autentic în toate domeniile de activitate, iar o analiză lucidă și obiectiv științifică ne dă argumente solide să apreciem că progresul revoluționar contemporan se va adînci, lărgi și diversifica în continuare în direcția socialismului și comunismului.** „Socialismul — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — se impune tot mai mult drept unica perspectivă a dezvoltării istorice a omenirii, polarizînd speranțele și încrederea maselor muncitorești și ale popoarelor de pretutindeni”.³⁾

Evaluarea valoroasei experiențe acumulate în înlăptuirea revoluției și construcției socialismului, analiza materialist-dialectică a raportului dintre trăsăturile fundamentale pe care se clădește noua societate și particularitățile specifice în care acestea se pot materializa, relevarea aspectelor noi pe care le va oferi în viitor evoluția procesului revoluționar ridică numeroase probleme de maximă importanță teoretică și practică.

În condițiile lărgirii și adîncirii procesului de trecere a omenirii la socialism, a înlăptuirii revoluției socialiste și a edificării noii orînduiri sociale într-un mare număr de țări ale lumii, **problema raportului între general și particular, relația dintre unitate și diversitate capătă o importanță deosebită.** Derivată

din procesualitatea istorică, corelația dintre general și particular constituie o teză fundamentală a concepției materialist-dialectice asupra naturii și lumii înconjurătoare, se află în concordanță cu realitatea economică și social-politică, cu etapele concrete în care se naște și se afirmă noua societate. Generalul, în cazul transformării revoluționare a lumii, reflectarea direcției obiective de dezvoltare a popoarelor, nu constituie ceva abstract liniar și mecanic, ci izvoarește, își are adînci rădăcini în particularitățile concrete prin care această tendință se materializează la scara națiunilor, a popoarelor. „Concretul este concret — scria K. Marx — pentru că reprezintă sinteza unei serii de determinări, deci unitatea în cadrul diversității”.⁴⁾

Istoria revoluțiilor socialiste din secolul nostru oferă un bogat material teoretic și practic cu privire la trăsăturile definitorii ale noii orînduiri sociale, precum și la formele sale concrete de manifestare. Socialismul a îmbogățit conținutul și trăsăturile dezvoltării social-economice, a introdus în practica istorică elemente inedite: trecerea puterii în mîinile oamenilor muncii, statornicirea proprietății socialiste asupra principalelor mijloace de producție, eliminarea explatarei sociale și naționale, creînd noi stimuli care potențază întreaga dezvoltare materială și spirituală a popoarelor. Noua societate se bazează pe mutații fundamentale în angrenajul politic și social-economic, ea constituie rezultanta unui proces profund revoluționar care vizează toate domeniile de activitate delimitîndu-se calitativ de toate societățile anterioare.

În același timp, practica revoluției și construcției socialiste evidențiază o mare diversitate de forme și metode în edificarea noii societăți, se conturează într-o mare varietate de aspecte concrete în economie, în viața social-politică și statală; ne aflăm în stadii diferite de dezvoltare a popoarelor spre țelul comun — comunismul. Se confirmă în contemporaneitate cuvintele lui V.I. Lenin spuse la începutul secolului nostru: „Toate națiunile vor ajunge la socialism, faptul este inevitabil dar nu vor ajunge toate în același fel, fiecare va aduce un specific”; se adeverește o teză fundamentală a teoriei revoluționare potrivit căreia lupta pentru socialism „nu cere înlăturarea diversității, suprimarea deosebirilor naționale... ci aplicarea principiilor fundamentale ale comunismului la deosebirile naționale și național statale”.⁵⁾

¹⁾ K. Marx, Fr. Engels, Opere, vol. 20. București, Ed. politică, 1964 p. 260.

²⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înalțare a României spre comunism, București, Ed. politică, 1975, p. 187.

³⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 8, București, Ed. politică, p. 1973, p. 292.

⁴⁾ K. Marx, Fr. Engels, Opere, vol. 13. București, Ed. politică, 1962, p. 674.

⁵⁾ V. I. Lenin, Opere complete, vol. 30. București, Ed. politică, 1964, vol. 41, p. 76—77.

Unitatea, în marea acțiune a popoarelor de edificare a societății socialiste, a unei lumi mai bune și mai drepte, poate fi abordată numai ca o unitate în diversitate, în care aplicarea principiilor noi orînduiri se particularizează în concordanță cu condițiile economice, sociale, culturale, cu tradițiile naționale ale fiecărei țări, în care solidaritatea și colaborarea îmbină armonios interesele fiecărui popor cu interesele generale ale luptei pentru transformarea revoluționară a societății. Unitatea dintre țările socialiste nu poate fi redusă la „un numitor comun” în dauna personalității distincte a fiecărei națiuni care edifică socialismul; ea reflectă o corelație, un raport dialectic între sarcinile naționale și internaționale, o relație între trăsăturile generale și aspectele concrete ale socialismului în cadrul fiecărei țări. Ignorarea situațiilor reale, specifice, identificarea solidarității dintre țările socialiste cu monolitismul în gândire și acțiune vine în contradicție cu dialectica materialistă și exercită influențe negative asupra forței și puterii de înfruntare a socialismului.

Diversitatea căilor și metodelor prin care se înfăptuiește revoluția socialistă, varietatea formelor în care se naște și se afirmă socialismul, evidențiază imposibilitatea elaborării unui „model unic”, a unui „set de legi” care să prefigureze, în toate elementele sale, procesul transformărilor revoluționare. A devenit un adevăr axiomatic faptul că în desfășurarea revoluțiilor socialiste, în edificarea și continuarea dezvoltării socialismului nu se pot elabora „rețete” cu valabilitate universală, că fiecărui partid revoluționar îi revine sarcina de a elabora în mod creator și de a aplica de sine stătător programul, strategia și tactica construcției socialismului, adecvată condițiilor interne și internaționale.

Procesul revoluționar contemporan relevă tot mai pregnant rolul esențial al factorilor politici, economico-sociali și naționali în elucidarea și analiza cerințelor progresului social, a căilor și formelor de transformare revoluționară a societății, în determinarea modalităților specifice de organizare și dezvoltare a societății pe baze socialiste. Elaborarea de sine stătătoare a liniei politice, a obiectivelor programatice și metodelor de construire a socialismului se impune ca o cerință obiectivă a dezvoltării procesului revoluționar. Experiența revoluționară atestă faptul că partidului comunist îi revine sarcina de a aplica în mod creator principiile fundamentale ale socialismului științific în opera de edificare a noii orînduiri sociale, contribuind și pe această cale, la îmbogățirea experienței internaționale a mișcării comuniste. Cu cât fiecare partid exprimă mai fidel interesele naționale, cerințele progresului țării sale pe calea civilizației socialiste cu atât sporește capacitatea de convingere a exemplului socialist în lume, crește influența sa internațională. Exprimarea fidelă, de către un partid, a intereselor naționale în procesul de construire a socialismului și comunismului nu vine și nu poate veni în contradicție cu in-

teresele generale ale mișcării comuniste, ale socialismului, ci dimpotrivă o politică pusă în slujba popoarelor constituie elementul esențial, contribuția fundamentală la dezvoltarea și lărgirea continuă a influenței ideilor și practicii socialismului în lumea contemporană.

Forța sistemului socialist nu este o noțiune abstractă ci este determinată de forța fiecărei țări socialiste în parte, de consolidarea opțiunilor spre socialism în numeroase țări ale lumii, de consolidarea și afirmarea națională a forțelor revoluționare care își pun ca obiectiv construirea noii orînduiri sociale. A devenit un adevăr istoric, confirmat de realitatea contemporană faptul că, cu cât fiecare țară socialistă este mai puternică, rezolvă cu succes problemele dezvoltării economice, sociale, și culturale, îndeplinește idealurile socialismului în concordanță cu interesele națiunii, cu atât influența socialismului devine mai puternică, poate determina cu valori și potențe sporite evoluția progresistă a lumii contemporane. Capacitatea forței și a influenței socialismului este indiscutabil condiționată de înflorirea și ridicarea pe noi trepte de civilizație a fiecărei națiuni socialiste, de o bogată activitate economico-socială internă, de o politică realistă, dinamică în cadrul relațiilor internaționale, de inițiative constructive în rezolvarea marilor probleme cu care se confruntă omenirea. Desigur, nu poate fi subapreciat și reversul problemei: deficiențele, unele greșeli și lipsuri manifestate în problematica internă, agravarea divergențelor dintre unele țări socialiste, pot dăuna prestigiului socialismului, forței sale de atracție și înfruntare.

Edificarea socialismului într-un important număr de țări, tendința popoarelor de a îmbrățișa calea socialistă de dezvoltare a dat așadar, o nouă dimensiune raportului dialectic dintre sarcinile naționale și cele internaționale, laturi inseparabile ale politicii revoluționare unice. Patriotismul revoluționar, nu poate veni în contradicție cu solidaritatea internațională, ci, dimpotrivă constituie o cerință a internaționalismului, îi conferă o vie concretizare, o puternică substanță. În concepția partidului nostru „apărarea intereselor propriului popor, dezvoltarea cuceririlor sale revoluționare, asigurarea victoriei socialismului în fiecare țară constituie criteriul fundamental al internaționalismului”.⁶⁾

Diversitatea de condiții în care se edifică noua orînduire socială, particularitățile concrete prin care se rezolvă problemele economice și sociale, precum și complexitatea proceselor și fenomenelor contemporane pot determina evident deosebiri de păreri între țările socialiste, între partidele comuniste și muncitorești — situație ce nu poate fi eludată, constituind expresia unei realități. În consens cu condițiile specifice în care activează, partidele comuniste abordează principiile fundamentale ale construcției socialiste nu ca o dogmă, ca scheme imuabile, ci ca o călăuză vie în acțiune, receptivă în detectarea noului, în perfecționarea continuă a noii societăți socialiste, în prospectarea a noi căi și mijloace de introducere a ideilor socialismului în practica popoarelor. Orice viziune schematică, neistorică și nedialectică cu privire la felul în care a fost și va fi construit socialismul nu are nimic comun cu spiritul viu, creator revoluționar al socialismului științific, vine în contradicție

cu realitățile atât de deosebite în care evoluează procesul construcției socialiste, cu cerința elaborării unei politici originale de către partidele comuniste. Este un fapt incontestabil că nimeni nu cunoaște mai bine realitățile, posibilitățile și necesitățile dintr-o țară sau alta decât nimeni nu poate găsi soluțiile fundamentale și de moment cele mai potrivite, decât partidele din țările respective, evidențiind și prin aceasta capacitatea lor de aplicare creatoare a materialismului istoric și dialectic la realități.

Existența unor deosebiri de vederi, a unor păreri diferite în analiza sau interpretarea unor fenomene, a unor procese contemporane, apare ca ceva firesc, ca o situație normală reflectând creșterea forței partidelor comuniste, maturizarea lor continuă, capacitatea de a elabora o politică originală, în concordanță cu condițiile în care activează, cu ritmul deosebit de rapid în care evoluează viața internațională. Partidul nostru apreciază că dezbaterile deosebirilor de păreri, a problemelor care apar, trebuie să se desfășoare în mod principal, tovarășesc, pornindu-se de la concepția comună — revoluționară — depunându-se, cu răbdare și perseverență, eforturi pentru înțelegerea reciprocă, pentru un schimb liber de opinii care să ducă la concluzii ce răspund în mod real dezvoltării tuturor țărilor socialiste, la întărirea unității și solidarității partidelor comuniste și muncitorești. „Existența unor deosebiri de păreri sau aprecieri — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — firească în condițiile uriașei varietăți de împrejurări în care acționează partidele comuniste, nu trebuie să ducă la încordarea relațiilor dintre partide, să afecteze colaborarea și solidaritatea lor, ci trebuie clarificată prin discuții de la partid la partid, de la conducere la conducere, în spiritul stimei, respectului reciproc și încrederii mutuale”.⁷⁾

Pornind de la experiența acumulată în evoluția procesului revoluționar, Partidul Comunist Român consideră că nimeni nu se poate considera deținătorul adevărului absolut, că trebuie înlăturate practicile de condamnare, blamare sau excomunicare a unor partide, că este necesar să se facă totul pentru restabilirea colaborării și instaurarea unei unități de tip nou între țările socialiste. Existența și uneori amplificarea unor deosebiri de păreri, a unor confruntări de opinii nu trebuie dramatizate; partidul nostru considera însă că transformarea acestora în divergențe, aducerea în prim plan a dezaordurilor au implicații dăunătoare asupra relațiilor dintre țările socialiste. Provoacă o adîncă îngrijorare degenerarea acestora în acțiuni de mare gravitate cum ar fi tensiunea la frontierele unor țări socialiste și chiar ciocniri, sprijinirea elementelor contrarevoluționare din unele țări, amestecul în problemele interne a țărilor socialiste — practici care contravin principiilor relațiilor dintre partidele comuniste și statele socialiste.

În spiritul politicii sale internaționale, Partidul Comunist Român a acționat și va acționa și în viitor pentru a contribui la depășirea divergențelor, la soluționarea problemelor existente între partide pe calea discuțiilor directe

prof. dr. Traian CARACIUC
Academia „Ștefan Gheorghiu”

(Continuare în pag. 27)

⁶⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 13, București, Ed. politică, 1977, p. 124.

⁷⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 8, București, Ed. politică 1973, p. 295—296.

2050 ani de la făurirea primului stat dac centralizat și independent

LOCUL DACIEI ÎN ECONOMIA IMPERIULUI ROMAN

DESPRE IMPORTANȚA STRATEGICĂ a provinciei Dacia în sistemul defensiv al Imperiului roman s-au scris și s-au spus multe. Nimic mai firesc, căci însăși cucerirea Daciei a fost motivată, în primul rând, de considerente politico-militare. Traian a pornit războiul împotriva dacilor, afirmă Cassius Dio, neliniștit de faptul că puterile și trufia lor cresc¹⁾; în adevăr, Roma nu putea îngădui existența unui stat unitar și puternic la frontiera sa dunăreană, cu atât mai mult cu cât populațiile stăpinite de ea la sud de Dunăre erau înrudite, ba uneori chiar identice cu dacii locuind la nord de fluviu. Experiența evenimentelor din epoca lui Burebista era limpede în această privință și Traian, hotărând războiul, nu făcea decât să urmeze o politică elaborată încă de Iulius Caesar.

Odată transformată în provincie romană, Dacia a devenit un bastion înaintat, un *propugnaculum Imperii*, adică înfipt în lumea „barbară” pe care o despărțea. Provincia traiană și-a îndeplinit timp de un secol și jumătate rolul militar căruia îi fusese menită. Iar atunci când invaziile germanice și carpice la sud de Dunăre n-au mai putut fi stăvilit, când armata Daciei a devenit mai necesară pe linia fluviului, provincia a fost abandonată.

Însemnătatea strategică, permanent preocupătoare, a provinciei Dacia nu trebuie însă să facă uitat faptul că ea se încadra și din alte puncte de vedere în Imperiul roman, că își avea locul ei pe mai multe planuri în viața acestuia. Sub aceste aspecte problemele au fost mai puțin studiate. Afirmatia este valabilă și pentru problema locului Daciei în economia Imperiului, deși studiile despre viața economică a provinciei traiane n-au lipsit din literatura de specialitate.²⁾

Ca și problema rolului strategic al provinciei Dacia, problema locului ei în economia Imperiului poate fi abordată din însuși momentul cuceririi. Căci dacă rațiunile de ordin economic n-au preocupat în hotărârea luată de Traian, aceasta nu înseamnă că ele n-au jucat nici un rol. Ceea ce romanii știau despre bogățiile solului și ale subsolului Daciei era de natură să-l îndemne pe Traian pe calea războiului, prezentându-i cucerirea, considerată oricum necesară din punct de vedere militar, ca rentabilă din punct de vedere economic.

Dintre bogățiile Daciei, nu încapă îndoială că aurul a fost acela care i-a atras în primul rând pe romani și aceasta nu numai prin perspectiva exploatarei lui din adâncurile Munților Apuseni ori din nisipurile râurilor, ci și prin speranța de a-l găsi în mari cantități la curtea regelui Decebal. Această speranță n-a fost înșelată: indiferent de felul în care sînt privite cifrele uimitoare păstrate la Ioannes Lydus (5 000 000 de livre de aur și o cantitate dublă de argint)³⁾, chiar după corecția adusă ingenios de J. Carcopino (165 000 kg de aur și 331 000 kg de argint)⁴⁾, este cert că Forul lui Traian

de la Roma a fost ridicat *ex manubiis Dacicis* (din prăzile dacice) și că un papirus descoperit în Egipt mărturisește despre o bruscă scădere a cursului aurului⁵⁾. Aurul dacic a fost apoi acela care i-a permis lui Traian să-și sărbătorească victoria prin generoase conțigării și prin organizarea, timp de 123 de zile, a unor jocuri de amfiteatru și de circ⁶⁾.

Dar prăzile de război, oricît de bogate, n-au constituit decât un episod. Locul Daciei în economia Imperiului roman este definit de exploatarea statornică și intensă a resurselor ei în cei 165 de ani cât a durat stăpînirea romană, de participarea ei la comerțul din Imperiu etc.

Ajunși la acest punct, se impune o precizare: în lipsa unor studii speciale consacrate acestei probleme, este cu neputință, deocamdată, să operăm cu date foarte precise. Tot ce se poate este schițarea, în linii mari, a situației provinciei Dacia în ansamblul economiei Imperiului.

Cucerirea traiană a însemnat includerea Daciei în orbita sistemului sclavagist clasic roman, dar acest fapt nu trebuie identificat cu transformarea ei într-o țară sclavagistă de tip clasic. Absența marii proprietăți funciare de tip latifundiar, numărul scăzut de inscripții amintind de existența sclavilor, colonizarea de minerii liberi din Dalmația (*Pirustae, Baridustae, Sardaeates*) în regiunea Munților Apuseni și alte indicii concordă în a arăta că munca servilă a fost folosită în noua provincie pe scară relativ redusă. Marea masă a celor exploatați, mai ales în agricultură, trebuie s-o fi constituit populația autohtonă, dacică, trăind măcar în parte în obștii sătești.

În aceste condiții, caracterul sclavagist al epocii este dat, în provincia Dacia, nu de preponderența relațiilor de producție sclavagiste (e puțin probabil ca acestea să fi fost vreodată dominante), ci de faptul că întreaga economie a provinciei a fost subordonată intereselor Imperiului roman sclavagist.

După cucerire, Dacia a constituit, pentru Imperiu, un teritoriu de colonizare. Eutropius⁷⁾, sugerează o serie de importante elemente în legătură cu această colonizare. În Dacia au fost, așadar, aduși numeroși coloniști. Inscriptiile pe care ei le ridică (imensa majoritate în limba latină) pun în lumină o mare diversitate de origine etnică. Unii dintre coloniști (probabil mai mulți decât se bănuiește) erau italice, alții veneau din provinciile vecine Daciei: cele două Fannonii, cele două Moesii, Thracia, Dalmația. Nu lipseau nici cei originari din provinciile occidentale mai îndepărtate ale Imperiului: Noricum, Raetia, Germania, Gallia, Africa. În sfîșit, destul de mare era numărul coloniștilor orientali, din Asia Mică și Syria mai ales, dar și aceștia se manifestă în provincia traiană ca latinofoni, deci ca purtători ai romanității și factori de romanizare.

Majoritatea coloniștilor aduși în Da-

cia oficial au fost înzestrați cu loturi de pămînt, răpite de la autohtoni prin transformarea întregului fond funciar al provinciei în *ager publicus*. Mulțimea acestor noi împroprietăriți a făcut ca, în ciuda unui proces general de pauperizare a țărănimii, de la care Dacia n-a putut face excepție, proprietatea funciară a fost reprezentată de așa-numitele *villae rusticae*. Acestea erau moșii de dimensiuni moderate, exploatare parțial și cu ajutorul sclavilor, dar, așa cum arată descoperirile de la *Cin-ciș și Sintămăria Orlea* (jud. Hunedoara), și cu mina de lucru a autohtonilor aserviți într-un fel sau altul, nu însă înrobiți. Arheologic, ceea ce se cunoaște din asemenea *villae rusticae* este „conacul” proprietarului cu depedînțele lui: astfel de descoperiri s-au mai făcut la *Hobița*, lângă *Ulpia Traiana Sarmizegetusa* (jud. Hunedoara), la *Ciumăfaia*, *Palatca* și *Apahida* (jud. Cluj). Rareori, din păcate, a devenit cunoscut și numele proprietarilor acestor mari exploatare agricole (la *Hobița*, de exemplu, el se ascunde, poate, sub inițialele LDP imprimate pe cărămizi), dar atunci cînd ele se cunosc, este vorba de personaje de oarecare însemnătate în viața provincială: la *Ciumăfaia*, primul proprietar al viliei a fost *Aelius Iulius*, centurion veteran, care i-a lăsat-o moștenire fiului său, cavalerul *P. Aelius Maximus*, decurion și magistrat la Napoca.

Agricultura a rămas și în epoca romană ramura principală a economiei Daciei, dar predominarea proprietății mici și mijlocii a făcut ca provincia să nu ajungă niciodată un mare exportator de grâu, asemenea Siciliei în epoca republicană, Africii și Egiptului în epoca imperială. Evident, agricultura Daciei satisfacea nevoile provinciei (înțelegînd prin acestea și pe cele ale populației civile, și pe acelea ale armatei); se presupune chiar că ea a putut alimenta cu grâu și trupele din anumite provincii vecine, dar nimic mai mult.

Nici producția de vin, atestată de inscripții⁸⁾ și de numeroase închinări zeului *Liber Pater*, nu pare să fi depășit acest prag al satisfacerii necesităților interne. Poate nici nu-l atingea măcar, căci există dovezi despre importul în Dacia de vinuri meridionale⁹⁾.

În schimb, sint teciuri să credem că exploatarea pădurilor, atestată de inscripții închinare zeului *Silvanus Silvester* și de existența unor coșii ale utriculariilor (plutașilor)¹⁰⁾, dobîndise o însemnătate mai largă: este foarte probabil ca Dacia să fi exportat în restul lumii romane lemn de bună calitate, pentru construcții sau pentru corăbii.

O ramură importantă a economiei provinciei Dacia a fost, neîndoind, creșterea vitelor. Așa se explică de ce pășunile au fost transformate, după cucerire, în proprietate imperială, fiind

apoi arendate unor bogătași, de obicei împreună cu salinile. Unii din acești arendași (**conductores**) erau personaje importante în provincie, ca acei **P. Aelius Strenuus**, cavaler roman, demnitar în mai multe orașe ale Daciei (Sarmizegetusa, Apulum și Drobeta), patron a trei colegii meșteșugărești și sacerdot al cultului împăratului. În aceste condiții, este îngăduit să se tragă concluzia că Dacia dispunea de posibilități de a exporta animale și piei și că făcea acest lucru.

Este sigur apoi că epoca romană din istoria Daciei a cunoscut o dezvoltare a meșteșugurilor mult superioară stadiului atins în epoca anterioară. Unele meșteșugărești se perfecționează, iar meșteșugurile se diversifică. Producția crește, satisfăcând nevoile unei populații considerabil sporite: chiar și în așezările autohtone, ceramica de factură romană provincială, lucrată exclusiv la roata olarului, este foarte numeroasă, dacă nu chiar predominantă cantitativ. Apar meșteșuguri inexistente în epoca precedentă, cum ar fi acela al cioplitorilor de statui și de inscripții în piatră, acelea de agrimensori, de cărămidari și altele. Mai mult, meșteșugarii se organizează în asociații (**collegia**), care nu au nimic comun cu breslele medievale de mai târziu, fiind mai degrabă o îmbinare de cluburi și de asociații de ajutor reciproc. Cele mai cunoscute în provincia Dacia sînt colegiul faurilor (**collegium fabrum**), al postăvarilor (**collegium centonarium**), al cioplitorilor în piatră (**collegium lapidarium**), al plutașilor (**collegium utriculariorum**).

În ciuda acestei dezvoltări, produsele meșteșugărești din Dacia nu par (poate cu excepția unor opaițe) să fi ajuns în alte provincii; în orice caz, descoperirile arheologice de pînă acum nu pun în evidență un asemenea export. Dimpotrivă, sînt destul de numeroase cazurile în care se semnalează în Dacia produse meșteșugărești de import: bronzuri produse în atelierele italiice sau balcanice, produse de ceramică fină (**terre sigillata**) din Gallia și Germania, pe care meșteșugarii Daciei încearcă să le imite, etc.

Aceasta nu înseamnă că produsele meșteșugărești ale Daciei circulau exclusiv în interiorul hotarelor provinciei. Ele se exportau, dar nu în Imperiu, ci în **barbaricum**, adică în lumea triburilor libere (dacice, sarmatice, germanice) de dincolo de granițe. În necropola dacică de la **Chilia** (Muntenia de vest), datînd de pe la mijlocul secolului al III-lea e.n., s-a descoperit ceramică produsă în Oltenia vecină, care făcea parte din provincia traiană¹⁾.

Avîntul meșteșugurilor producătoare de marfă a delerminat și dezvoltarea comerțului. Aceasta este ilustrată de marele număr de monede descoperite, de răspîndirea produselor meșteșugărești ale orașelor provinciei în așezările rurale (inclusiv în cele autohtone), dar și de inscripții lapidare care-i menționează pe negustorii. Aceștia sînt, frecvent, originari din Orientul roman: siriieni (**Suri negotiatores**) atestați la **Sarmizegetusa** și **Apulum**, **galați (Galatae)** negustorii din provinciile **Asia (Asiani)** și **Bithynia**, organizați în colegii la **Napoca**, **Apulum** și **Germisara**. Nu lipsesc însă nici negustorii originari din Occidentul roman, în special treveri, ca **T. Fablius Iblionarus** de la **Apulum** sau **L. Samognatus Tertius** de la **Drobeta**²⁾.

Dezvoltarea meșteșugurilor și a comerțului a jucat un rol de frunte în formarea orașelor provinciei. În Dacia, un singur oraș — capitala — a fost întemeiat prin metoda colonizării tradiționale; celelalte s-au dezvoltat din așezări avînd inițial un statut rural, care au parcurs pe rînd stadiile de **municiplum** și de **colonia (Napoca, Drobeta, Apulum I și II, Potaissa, Romula și Malva)** ori au rămas la primul din acestea (**Porolissum, Ampelum, Dierna, Tibiscum**).

Numeroasele construcții publice și private din orașe, dar și din sate sau **villae rusticae**, construirea taberelor militare, obiceiul de a ridica monumente de piatră figurate sau epigrafe au determinat o considerabilă intensificare a exploatarii carierelor de piatră. Marmura de la **Bucova**, calcarul de la **Măgura Călanului**, augit-andezitul de la **Uroi**, granitul de la **Poieni**, pentru a aminti numai cîteva exemple, au servit la ridicarea multor edificii și monumente. Nu există însă indicii ale vreunui export de piatră din Dacia, în timp ce se știe că piatra folosită la construcțiile de la **Romula** și **Sucidava** era adusă din sudul Dunării, din Moesia.

Lucrurile se schimbă în ceea ce privește sarea. Aceasta era exploatată în numeroase localități din Dacia: **Salinae** (Ocna Mureșului, jud. Alba), **Ocna Dejului**, **Sic și Cojocna** (jud. Cluj), **Rupea** (jud. Brașov), poate și la **Ocna Sibiului** și la **Ocnele Mari** (jud. Vilcea). Salinile erau proprietate imperială și erau arendate de obicei, cum s-a văzut mai sus, împreună cu pășunile. Lipsind din anumite provincii învecinate, sarea constituia un important articol de export, fiind trimisă în Pannonia, eventual și în Dalmația și în cele două Moesii, precum și în **barbaricum**.

Deși nu se poate spune nimic precis despre exportul de fier, exploatat la **Ghelari** și **Teliuc** (jud. Hunedoara) **Ciclova Română**, **Sasca Română**, **Moldova Nouă** (jud. Caraș-Severin), ori despre cel de cupru, exploatat la **Micia** (Vețel, jud. Hunedoara), **Sasca Montană** (jud. Caraș-Severin), se poate presupune că o parte a acestor materii prime lua drumul provinciilor vecine, mai sărace în asemenea resurse.

Oricum, comerțul Daciei cu alte regiuni ale Imperiului este dovedit de prezența în Dalmația (la **Salona, Nedinum, Tragurium**) și în insula Lesbos (la **Mytilene**) a unor negustorii originari din provincia traiană și mai ales de atestarea la **Aquileia**³⁾, în Italia septentrională, vechi centru de comerț cu regiunile dunărene, a unui **M. Secundinus Genialis**, care, deși originar din **colonia Claudia Agrippinensium** (Köln, în **Germania Inferior**), își declină într-o inscripție calitatea de **negotiator Dacicus**, adică de comerciant care făcea afaceri mai ales cu Dacia.

Recapitulînd, se poate spune că provincia traiană exporta mai ales sare, lemn, vite, piei, lînă, eventual fier și cupru, miere și ceară, cereale, importînd în schimb produse de lux: vinuri scumpe și untdelemn, obiecte de bronz, **terra sigillata** etc.

Fără îndoială însă că principalele produse pe care Dacia le furniza Imperiului erau aurul și argintul, dar acestea nu constituiau obiectul unui comerț în sensul propriu al cuvîntului. În adevăr, minele de aur erau proprietate imperială și erau exploatate de statul roman în regie proprie.

Administrația minelor de aur din

Dacia, al cărei centru se afla la **Ampelum** (Zlatna, jud. Alba), avea în fruntea ei un **procurator aurariumum** (libert al împăratului sub Traian, cavaler roman începînd cu domnia lui Hadrian), ajutat de un **subprocurator** și de o întreaga armată de funcționari, compusă din liberti și din sclavi imperiali. Aurul se extrăgea din nisipul rîurilor, dar mai cu seamă din puțuri (**putei**) și din galerii de mină (**cuniculi**). La aceste munci erau folosiți, desigur, și sclavi ori condamnați la muncă silnică (**damnați ad metalla**), dar și oameni liberi, de pildă acei minei aduși în Dacia din Dalmația, care au fost amintiți mai sus. Puțurile aurifere, avînd un randament mai scăzut decît minele propriu-zise, erau adeseori arendate unor **leguli**, care le exploatau cu ajutorul mîinii de lucru servile ori libere; un exemplu în această privință îl constituie minerul **Memmius**, fiul lui **Asclepius**, care se angajează să lucreze timp de 153 de zile, pentru suma de 70 de denari, la **Aurelius Adiutor**, arendaș de puț aurifer⁴⁾.

Urme de exploatare prin spălarea nisipurilor aurifere din rîuri s-au constatat în numeroase locuri din Munții Apuseni, dar și pe valea Jului transilvan și în Banat. Minele cele mai importante se găseau la **Alburnus Maior** (Roșia Montană, jud. Alba), **Ruda Brad** (jud. Hunedoara) și **Almașul Mare** (jud. Alba).

Este imposibil de stabilit producția anuală de aur și de argint (exploatat, de obicei, împreună cu aurul) a minelor din Dacia. Este însă neîndoiește că aceste metale prețioase, aparținînd fiscului imperial, păraseau provincia producătoare pentru a lua drumul Romei sau pe acela al monetărilor imperiale. Prin aceasta, Dacia și-a adus o contribuție de seamă la economia Imperiului roman.

Așadar, provincia Dacia a fost pentru Imperiul roman un teritoriu de colonizare și o importantă sursă de bogăție prin aurul și argintul ei, dar și prin felurite materii prime care lăceau, în general, obiectul unui comerț neechivalent. Deși progresele înregistrate față de epoca precedentă sînt vădite și incontestabile, se poate afirma că Dacia nu s-a dezvoltat, în epoca romană, pe măsura resurselor ei naturale. Ea constituia, prin aceasta, un exemplu de exploatare a unei provincii de către sistemul sclavagist roman.

Hadrian DAICOVICIU
Cluj-Napoca

1) Cassius Dio, LXVIII, 3.
2) V. Christescu, *Viața economică a Daciei romane*, Pitești, 1929; D. Tudor, *Istoria sclavajului în Dacia romană*, București, 1957; idem, în *Istoria României*, I, 1950, p. 396-417; M. Maerea, *Viața în Dacia romană*, București, 1959, p. 290-337, pe care am folosit-o cu deosebire pentru acest articol.
3) Ioannes Lydus, *De magistratibus*, II 23.
4) J. Carcopino, în *Dacia*, I, 1924, p. 28-34.
5) F. Heichelheim, în *Klio*, XXV, 1932, p. 124-131.
6) Cassius Dio LXVIII, 15.
7) Eutropius, VIII, 6, 2.
8) CIL III 14493; tab. cer. XV; vezi și IDR, II, 187; IDR, I, TabCerD XVI.
9) M. Maerea și colaboratorii, în *Materiale*, VII, 1961, p. 378 și fig. 15; CIL III, tab. cer. XV.
10) CIL III 944, 1517.
11) S. Morintz, în *Dacia*, N.S., V, 1961, p. 401.
12) Vezi M. Maerea, *Viața în Dacia romană*, București, 1959, p. 322-323.
13) CIL V 1047.
14) CIL III, tab. cer. X; vezi și IDR, I, TabCerD XI.

Convorbiri economice
 CU
 prof. ERVIN LASZLO

de la Institutul Națiunilor Unite pentru Pregătirea Cadrelor și Cercetare (UNITAR), autor al studiilor „Obiective într-o comunitate globală” (către Clubul de la Roma) și „Limitele interne”

● Cum apreciați eforturile întreprinse până acum pe plan mondial în direcția edificării unei noi ordini economice internaționale? Ce credeți că ar trebui întreprins pentru a accelera acest proces?

— Hotărîrea Adunării Generale a O.N.U. de a se convoca o nouă sesiune specială pentru a evalua progresele obținute în edificarea unei noi ordini economice internaționale a reprezentat un pas decisiv înainte pentru readucerea dezbaterii Nord-Sud în cadrul Organizației, unde aceasta trebuia să se desfășoare de fapt. Pe lângă activitatea organismelor însărcinate cu pregătirea strategiei internaționale pentru al treilea Deceniu al dezvoltării al Națiunilor Unite, Organizația a creat forumurile pentru înregistrarea unor progrese remarcabile în domeniul restructurării relațiilor economice dintre țările dezvoltate și în curs de dezvoltare.

Confruntată cu presiunile tot mai mari exercitate asupra economiilor naționale din toate părțile lumii, comunitatea internațională se găsește acum în fața unei decizii de mare cupă: să folosească aceste forumuri sau, continuând să recurgă în principal la măsuri corective bilaterale și sectoriale, să diminueze tensiunile lăsînd rezolvarea problemelor pe seama mecanismelor pieței libere. Această decizie este strîns legată de răspunsul la o multitudine de întrebări fundamentale: **Problema avantajelor**: Rezultatele obținute vor fi durabile? Vor ajuta ele păturile sărace să-și satisfacă trebuințele fundamentale sau beneficiarii vor fi elitele deja bogate? Țările dezvoltate vor avea și ele de câștigat de pe urma noii ordini economice internaționale sau ea va însemna numai redistribuirea avantajelor existente către țările în curs de dezvoltare? **Problema legitimității**. Este piața liberă mecanismul de bază al comerțului mondial și cel mai bun vehicul pentru dezvoltare sau este numai o ficțiune pentru a masca manevrele principalelor grupuri de putere economică? **Problema moralității**. Au țările bogate obligația morală de a le ajuta pe cele sărace și în special pe cele mai sărace? Se extinde oare această responsabilitate și asupra țărilor care nu au o răspundere istorică pentru sărăcia lumii a treia? **Problema fezabilității politice**. Cît de puternic ar sprijini sau s-ar opune diferitele grupuri organizate din societate politicile, guvernamentale avînd ca obiectiv realizarea noii ordini și cît de puternică este solidaritatea pe plan internațional, atît între țările în curs de dezvoltare cît și între cele dezvoltate?

Este nerealist să se creadă că se va obține un progres real în problemele specifice ale noii ordini economice internaționale (ca de exemplu asistența publică pentru dezvoltare, asistența tehnică, reneșterea datoriei, înlăturarea barierelor vamale, cooperarea tehnică între țările în curs de dezvoltare, legătura între drepturile speciale de tragere și dezvoltare, puterea de vot în Banca Mondială și în

O. N. U., rol central în accelerarea edificării noii ordini economice internaționale

Fondul Monetar Internațional, transferul de tehnologie, reglementarea activității corporațiilor transnaționale, un sistem de consultații asupra industrializării, restructurarea sectoarelor economice și sociale ale Națiunilor Unite etc.), atîta vreme cît aceste probleme de bază nu sînt rezolvate și nu se ajunge la un consens în privința lor. Noua ordine economică internațională poate fi realizată dacă și numai dacă beneficiile sale vor fi universal resimțite și ele vor putea ajunge la toate straturile populației mondiale (în special la cele mai sărace), dacă se consideră că costul său nu depășește beneficiile, dacă mecanismele sale de reglementare sînt considerate legitime, dacă există un simț al responsabilității morale în rîndul membrilor comunității umane și dacă se manifestă un sprijin politic suficient la nivel național cît și internațional pentru a îndeplini măsurile indicate. În caz contrar, statele membre vor continua să practice modurile actuale, predominant parțiale, ad-hoc și în principal bilaterale de adaptare la tensiuni și de ajustare la compromisuri.

● În lumina acestor necesități, ce își propun proiectele în curs de elaborare sub egida UNITAR și a CEESTEM?

— Din cauza importanței fundamentale a acestor probleme, Institutul Națiunilor Unite pentru pregătirea cadrelor și cercetare (UNITAR), în colaborare cu Centrul de studii economice și sociale al lumii a treia (CEESTEM) din Mexic, a inițiat o serie de proiecte comune de cercetare și informare pentru a fi raportate comunității Națiunilor Unite în cadrul sesiunii speciale din 1980. Ar fi o pierdere imensă de efort, timp și bani să se înceapă negocierile din 1980 fără să existe o idee clară în prealabil asupra problemelor de care depinde succesul lor. Dar un raport asupra acestor probleme nu este o simplă chestiune de folosire a intuiției și clarviziunii. ei implică o muncă de cercetare empirică organizată și minuțioasă. Necesitatea care se impune este identificarea forțelor care acționează pro și contra realizării noii ordini economice internaționale în toate părțile globului. Cel puțin două tipuri de anchetă trebuie să fie inițiate pentru a învinge aceste slăbiciuni: în primul rînd, o cercetare calificată asupra piecilor curente și a posibilităților asociate cu noua ordine existente în diferitele regiuni ale globului și legate de diversele sectoare ale economiei mondiale; în al doilea rînd, un studiu empiric la nivel internațional asupra atitudinilor și părerilor legate de noua ordine. Rezultatele acestor anchete ar putea arunca lumină asupra șanselor de succes în edificarea unei noi ordini economice internaționale în general și asupra tipurilor de obiective și modurilor de negociere care, în cazul pozitiv, ar putea conduce concret la instaurarea acestei ordini.

Este evident că acest proiect este extrem de ambițios. El necesită calificare și o largă cooperare internațională. Acum se poate prezenta un raport preliminar asupra planurilor și a punerii lor în aplicare.

Pentru a realiza baza largă necesară pentru obținerea datelor, au fost instituite două tipuri de anchete. Unul dintre ele se bazează pe analiza coordonată a experților, conform tradiției științelor sociale. Grupuri de experți au fost însărcinați să efectueze studii în profunzime în aria lor de preocupări. Studiile lor vor fi ulterior comparate și integrate și se vor formula concluziile. Al doilea tip de anchetă se caracterizează mai degrabă prin extindere decît prin adîncime, cercetînd atitudinile și opiniile unei largi varietăți de grupuri organizate, în ceea ce privește cîteva probleme majore. Rezultatele sînt apoi analizate statistic.

Sarcina ce revine studiilor experților este triplă: în primul rînd să investigheze și să formuleze principalele obstacole ce se interpun în calea realizării obiectivelor noii ordini într-o regiune anumită a globului sau într-un sector economic; în al doilea rînd, de a investiga tipul de strategii și politici ce ar fi necesare pentru a învinge aceste „obstacole” în același timp, de a discuta în ce măsură aceste strategii și politici sînt aplicabile; în al treilea rînd, de a formula obiective noi sau alternative pentru instaurarea noii ordini economice internaționale. Studiile desemnate au cuprins toate regiunile lumii, anumite studii fiind consacrate în mod special S.U.A., U.R.S.S., țărilor Pieței comune, țărilor arabe etc. În total aceste studii sînt în număr de 43. Alte arii desemnate pentru studii au fost principalele sectoare ale economiei mondiale, inclusiv comerțul, finanțele, industrializarea, probleme politice și instituționale, precum și sociale și culturale și probleme legate de structura de bază a sistemului economic. Este vorba în total de 38 studii. Împreună aceste studii specializate formează proiectul special UNITAR-CEESTEM numit „Progrese în instaurarea noii ordini: obstacole și posibilități”. Este probabil cel mai larg proiect de cercetare de acest fel și cel mai cuprinzător din punct de vedere geografic, cu instituții și echipe de participanți din toate colțurile globului și din țări avînd practic toate felurile de organizare social-economică.

Proiectul paralel de anchetă asupra atitudinilor și opiniilor privind anumite probleme-cheie ale economiei mondiale se află într-un stadiu mai incipient. El se referă la 24 de state: țări capitaliste dezvoltate, țări socialiste dezvoltate și în curs de dezvoltare și alte țări în curs de dezvoltare. Cîinci segmente de populație vor fi anchetate în fiecare țară.

Raportul final al proiectelor speciale UNITAR-CEESTEM asupra noii ordini economice internaționale se va baza pe rezultatele acestor cercetări. El va furniza informații sistematice asupra costurilor și beneficiilor, legitimității, moralității și capacității de realizare din punct de vedere politic a unei noi ordini economice internaționale. El va fi disponibil în primăvara lui 1980, înainte de sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U.

D. D.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

O CARACTERISTICĂ a gândirii economice din țările în curs de dezvoltare cu privire la planificare o reprezintă marea receptivitate la acele elemente teoretice și de tehnică a căror valabilitate incontestabilă a fost verificată de experiența istorică. Avem în vedere rezonanța — explicită sau implicită — a ideilor socialismului științific și a experienței de planificare a țărilor socialiste. Receptivitatea față de această experiență — ca și față de alte metode și tehnici contemporane de planificare a dezvoltării — se îmbină cu valorificarea propriei experiențe și a particularităților concret-istorice.

O asemenea caracteristică se desprinde și în gândirea economică senegaleză. La Congresul U.P.S. din decembrie 1976, L. S. Senghor sublinia că Senegalul își propune să edifice noua societate folosind metoda planificării „care preia de la socialismul științific coerența și raționalitatea și include, în același timp, valori ale umanismului negro-african”. Planul de dezvoltare a țării, se specifică în continuare, „este călăuzit de ideea revoluției și a transformării radicale a societății noastre senegaleze în dublul sens al independenței politice a națiunii și al exercitării puterii în toate domeniile de către popor”.

În acest cadru strategic și metodologic, gândirea senegaleză de inspirație socialistă abordează, într-o viziune dialectică și ecosistemică, relația dintre om și natură în procesul dezvoltării. Întocmirea și aplicarea planurilor de dezvoltare sînt concepute astfel încît să exprime „voinea conștiință a omului de a se transforma prin educație și cultură, în dialogul cu natura, și de a o transforma, de asemenea pe aceasta”). În acest context, problema formării profesionale a cadrelor necesare dezvoltării, a utilizării forței de muncă este înscrisă încă de la primul plan cva-drienal ca o supraprioritate. Această supraprioritate stă la baza acțiunilor întreprinse atît pe linia „multiplicării locurilor

Evoluții în gîndirea despre planificare din țările în curs de dezvoltare (II)

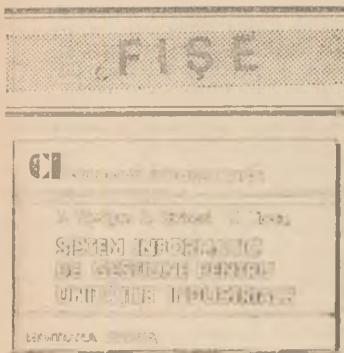
de muncă”, cit și în direcția pregătirii de muncitori calificați, de personal cu calificare medie și superioară. Orientările directoare în acest domeniu vizează obiective ca : prioritate specială pentru învățămîntul tehnic și profesional, senegalizarea treptată a cadrelor, combaterea fluxului excesiv de forță de muncă dinspre sat spre oraș (printr-o dezvoltare inter și infraregională mai echilibrată, printr-o creștere a pregătirii profesionale în agricultură), recuperarea pentru economia națională a forței de muncă senegaleze de înaltă calificare, rezidență peste hotare etc.

Începînd cu al IV-lea plan (1973-1977), planurile de dezvoltare economică se elaborează ținînd seama și de o altă supraprioritate : „conservarea resurselor naturale” și a „mediului ambiant”, ceea ce vădește o viziune modernă asupra raportului om-natură. Alte priorități — specifice planurilor senegaleze sînt : „modernizarea și diversificarea agriculturii, dezvoltarea industriei prelucrătoare, efectuarea de explorări geologice și petroliere”, „desființarea enclavelor cu economie închisă prin ameliorarea infrastructurii rutiere, ameliorarea procesului de urbanizare”). Viziunea dezvoltării interdependente a sectoarelor principale ale economiei este evidentă încă de la primele planuri. Însăși prioritatea dată agriculturii este concre-

tizată prin „diversificarea producției, valorificarea produselor locale, integrarea agriculturii în industrie”), în același timp după 1960, s-au realizat mai multe mii proiecte industriale și au demarat 2 din 5 mari proiecte complexe zonale menite să constituie veritabile poli ai dezvoltării industriei senegaleze. Așa cum arată L. S. Senghor, începînd cu al IV-lea plan se urmărește „realizarea unui adevărat salt al industriei și turismului”).

Programul dezvoltării are permanent o finalitate umană, constant afirmată de planificatorii senegalezi, Sintetizînd aceste priorități și obiective, A. Diallo arată „obiectivul fundamental senegalez în munca de planificare este de a tripla nivelul de trai pînă în anul 2000”, pe calea transformării economiei senegaleze în economie semindustrială și a opțiunii politice pentru construcția socialismului).

În condițiile menținerii obiectivelor pe 30 de ani fixate în 1969, în pofida factorilor restrictivi iviți în procesul dezvoltării, a secetei ca și a perturbațiilor din economia mondială, planificatorii senegalezi au introdus, alături de procedul corectării, practica ex ante de „modulare a planului”. În acest cadru perioada de pînă în 1985 este considerată ca „o perioadă de redresare și consolidare”, după cum o caracterizează O. Seck, iar perioada 1985-2000 trebuie să marcheze, după opinia lui A. Diallo, o „etapă de creștere foarte înaltă”, iar după O. Seck, o „etapă de accelerare”. Ea este privită ca o perioadă nouă calitativă a economiei senegaleze, condiționată de realizarea schimbărilor structurale preconizate. În general, pentru ca obiectivele planurilor să fie realizate, vor trebui depășite o serie de obstacole, grupate după O. Seck, în trei categorii : „constringeri demografice și umane”, legate de urbanizare și exodul rural, de utilizarea deplină a brațelor de muncă și de venituri, de educarea și formarea ca-

● În lucrarea *Sistem informatic de gestiune pentru unitățile industriale* (Editura Dacia, 1978, 300 p.) autorii — T. Tămășan, A. Lorinczi și V. Horea — își propun să împărtășească cititorilor experiența Combinatului minier din Cluj-Napoca în înzestrarea acestuia cu tehnica de calcul și în introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor. Ei înfățișează rezultatele pozitive obținute pe această linie, în intenția de a oferi o sursă de inspirație pentru altele unități industriale care se află pe cale de a-și organiza și in-

troduce un sistem informatic. În speță, este vorba de organizarea și introducerea unui sistem informatic pentru gestiune, conceput și organizat într-o versiune originală și care, ținînd seama de orientarea generală dată de Institutul Central de Conducere și Informatică, este adaptat la necesitățile reale și la posibilitățile concrete de aplicare în practică, urmărindu-se perfecționarea sa pe măsura creării unor condiții noi. Lucrarea cuprinde : rolul și importanța sistemului informatic, metodologia organizării unui sistem informatic și organizarea sa în unitățile industriale, sistemul realizat la Combinatul minier Cluj-Napoca, eficiența sistemului informatic.

Aspecte ale perfecționării planificării

● Revista *WIRTSCHAFTSWISSENSCHAFT* din R.D.G. publică, în penultimul său număr de anul trecut (nr. 11/1978), comunicările susținute la Sesiunea Comisiei mixte a economiștilor din U.R.S.S. și R.D.G., avînd ca temă Probleme und Entwicklungsten-

denzen der Vervollkommnung des Systems der Leitung und Planung der sozialistischen Wirtschaft (Probleme și tendințe ale perfecționării sistemelor de conducere și planificare ale economiei socialiste). Într-una din comunicări se arată că în cadrul planificării un rol important se atribuie : dezvoltării în perspectivă a eficienței, calculului eficienței ca instrument de planificare și stimularea la alcătuirea planurilor ; fundamentării creșterii productivității muncii prin analiză factorială — ca element nou al procesului de planificare ; creșterea productivității muncii este considerată și criteriu optim de apreciere a activității combinatelor și întreprinderilor ; aprecierea activității cere o interacțiune complexă între conducere, planificare și stimularea economică ; introducerea în plan a indicatorului produsului final cere dezvoltarea mai departe a autogestunii.

Teorie economică și societate

● Studiul lui Pierre Duhaucourt *Economie politique et*

société aujourd'hui... publicat în *LA PENSÉE*, nr. 201/1978, relevă ideea că teoriile economice sînt legate strîns de evoluția societății. Este simptomatic faptul că, atunci cînd capitalismul intră într-o criză durabilă, teoria economică nemarkistă abordează urgent chestiunea viitorului acestei orînduirii. Teoria keynesistă s-a constituit în corelație cu dificultățile prin care au trecut țările capitaliste în anii 1920 — 1930. Teoriile creșterii și modelele aferente au proliferat în perioada de avînt economic de după cel de-al doilea război mondial. O dată cu intrarea în criză a capitalismului monopolist de stat, „discursul economic dominant”, fie de nuanță neoliberală, fie de altă nuanță, a suferit amendări, dintre care unele înseamnă o reîntoarcere la școala clasică engleză. Cit privește evoluția economiei politice marxiste, aprofundările și temele ei de reflecție s-au conturat, în țările capitaliste dezvoltate, tot în legătură cu această criză, căutîndu-se însă realizarea condițiilor unei schimbări democratice. Legătura indisolubilă dintre evoluția economiei politice de

drelor necesare ; „constringeri economice”, care țin de insuficiența producției alimentare și de preponderența arahidelor în agricultură, de dependența încă accentuată astfel față de importuri și exporturi, de îngustimea pieței interne și de greutatea găsirii de debușee la export ; „constringeri financiare”, cauzate de insuficiența acumulărilor interne și de deficitul din balanța comercială¹⁾.

În ultimul timp se reinterpretează prioritatea acordată sectorului primar – în-deosebi agriculturii. Inițial se estima adesea că pe baza acestei priorități se va produce un „impuls enorm al activităților agroindustriale asupra economiei²⁾”. Or, în realitate, acest impuls a fost mult mai slab. Structura preponderent agrară a economiei a concurat evident și la crearea unui mai puternic impact negativ asupra creșterii economice, ca urmare a secetei îndelungate și a crizei economice declanșate în 1973. Sint argumente ce au determinat ca în ultimii ani să se contureze tot mai clar orientarea că obiectivele prevăzute pentru anul 2000 nu pot fi atinse decât cu ajutorul unei mai intense industrializări a țării. „Pentru a o realiza va trebui ca sectorul secundar (industria n.n.) să fie unul dintre cele mai dinamice”, remarca A. Diallo. În acest sens, documentele Congresului U.P.S. din 27–29 decembrie 1976 stabilesc necesitatea obținerii unei mai mari eficiențe în economie, obiectiv care implică, printre altele, „o dezvoltare echilibrată, proporțională a sectoarelor economice în concordanță cu nevoile țării, cu cerințele progresului industrial-tehnic³⁾”.

Ca urmare a măsurilor stabilite de Congresul U.P.S., afirma A. Diallo, „de astăzi până în anul 2000 «sectorul secundar» trebuie să atingă circa 35% din P.I.B. total”. Aceasta presupune – arată el – ca sectorul rural să se dezvolte și să se mecanizeze treptat. Sectorul secundar „mai

antrenant decât agricultura”, sectorul „cel mai important pentru noi”, după cum afirma A. Diallo, va trebui să crească în perioada 1977–1981 cu 7,5% pe an, iar cel primar cu 4,1%. Sint considerații și opțiuni care explică de ce în ultimul timp industrializarea este privită ca un „vehicul al progresului implacabil, factor esențial al economiei senegaleze care, pe o producție agricolă prea sensibilă la factorii aleatori climatici, asigură mijlocul de luptă împotriva subutilizării forței de muncă și emigrării către fostele metropole”. Planificatorii senegalezi se bazează pe cinci orientări în dezvoltarea acestui sector esențial : deschiderea față de lumea exterioară, încurajarea inițiativelor locale, inserția de cadre și capitaluri senegaleze în întreprinderile industriale, dezvoltarea industriei naționale, descentralizarea ei. Prin aceasta se urmărește accelerarea dezvoltării economiei naționale și, totodată, apărarea ei de efectele negative ale perturbațiilor din economia mondială. Astfel A. Diouf arată : „Este insuportabil pentru economiile noastre (economiele subdezvoltate în general, n.n.) încă prea puțin structurate, să sufere din plin biciul acestor efecte de stop an go ; trebuie să ne construim progresiv și de o manieră continuă o economie care, fără să renunțe la deschiderea sa spre exterior, să se sprijine în același timp pe o rețea agricolă și industrială internă solidă care să ne facă mai puțin vulnerabili la conjunctura internațională⁴⁾”.

Cit privește finanțarea industrializării, se acordă facilități capitalului privat intern și extern în unele sectoare (minier, petrolier, mecanic, turism) ; planul actual este orientat spre acoperirea cu precădere a necesarului de fonduri investiționale ce depășesc acumulări interne, pe calea împrumuturilor externe contractate de stat în condiții cit mai avantajoase posibil. Este formulată, de asemenea, op-

țiunea de principiu de „senegalizare a industriei”, ce urmează a se realiza prin preluarea treptată a controlului unor categorii de întreprinderi. Prin plan se urmărește totodată diminuarea consumului ne-productiv.

Practica planificării senegaleze cvadrinale globale îmbinată cu obiective cheie micro și zonele realizabile într-un larg orizont de timp, arată că în țările în curs de dezvoltare pot exista multiple forme de asigurare a dezvoltării planificate care să permită realizarea aspirațiilor economice naționale, mobilizarea energiilor și resurselor și utilizarea lor potrivit priorităților fixate, precum și o dinamică echilibrată a diferitelor sectoare și regiuni ale țării. Totodată experiența senegaleză ilustrează faptul că în tinerele state independente, planificarea permite identificarea carențelor structurii economice și sociale, pune în evidență mai clar legăturile existente între sectoarele economiei naționale ca și relația dintre creșterea economică și condițiile sociale indispensabile ei, ceea ce o face să devină un însemnat factor de creștere și dezvoltare.

dr. Mircea ROZOREA
dr. Dumitru MUREȘAN

¹⁾ L. S. Senghor, Raport la Congresul extraordinar al U.P.S. din 27–29 decembrie 1976 ; citat după „Era socialistă” nr. 3/1977, p. 46.

²⁾ Le IV-ème plan-phisionomie, în „Le Soleil” Dakar, juillet 1973, p. 15.

³⁾ Le III-ème plan, loc. cit. p. 7.

⁴⁾ L. S. Senghor, Pour répondre au défi de l'an 2000, în „Le soleil”, juillet 1973, p. 5.

⁵⁾ Vezi : A. Diallo, Interviu, Senegal 1977 ; în „Afrique-Industrie” nr. 137, avril 1977, p. 52.

⁶⁾ Vezi : O. Seck, Options du V-ème plan, în „Europe outremer”, nr. 560, sept. 1976, p. 17.

⁷⁾ L. Alexandrenne, La place de l'agro-industrie, Senegal 1977, în „Afrique-Industrie” nr. 137/1977, p. 48.

⁸⁾ A. Diouf, Le Senegal developpe les secteurs-clés în „Europe outremer” nr. 560, 1976, p. 12.

diferite tipuri social-istorice și evoluția societății nu exclude o anumită mișcare autonomă a demersului teoretico-economic. Astăzi, relevă P. D., asistăm la o dezvoltare relativ autonomă a unor teorii, iar, în plus, la o dezvoltare a teoriilor economice în legătură unele cu altele.

„O economie a informației” ?

● Sub titlul Emergence of an Information Economy (Geneza unei economii a informației), Mark Uri Porat semnează în ECONOMIC IMPACT (nr. 4/1978) un articol în care alimă că economia țărilor dezvoltate industrial, îndeosebi a S.U.A., devine o economie a informației. Informația este o resursă regenerabilă, consumul nu o distruge și nu o deprețiază, nu cere resurse energetice mari și nu generează deteriorarea și poluarea mediului. Ea cere însă rezolvarea unor contradicții – ca, de

pildă, cea între proprietatea privată și libertatea informației, între libertatea cuvintului și limitele reclamei comerciale ș.a. Deși categoric nu se poate afirma nimic cu privire la „societatea informațională”, spune M.U.P., planificatorii ar trebui să o ia în evidență și să-i urmărească cursul ei viitor.

● În Editura politică a apărut un îndrumător de legislație eco-

nomică și financiară (1978, 464 p), codificat de Fulger Ivănescu. Originalitatea și utilitatea lucrării constă în gruparea unui imens material (legi, decrete, H.C.M.-uri, instrucțiuni, îndrumări, reguli) într-un mod care permite rapidă identificare a actului normativ căutat. Cadrul general de clasificare al legislației economice și financiare este delimitat de următoarele repere teritoriale sau funcționale : 1. Republica Socialistă România ; 2. Organizare ; 3. Planificare ; 4. Activitate economică ; 5. Activitate financiară ; 6. Relații economice și financiare internaționale ; 7. Drepturi, îndatoriri și răspunderi ale oamenilor muncii ; 8. Evidență ; 9. Control. În cele nouă domenii, subramurile sînt simbolizate cu două cifre, iar actul normativ printr-un număr de la 1 la 99. Fiecărui act normativ îi corespunde un număr de cod for-

FIȘE

mat din cinci cifre. Pentru a găsi norma căutată, există două metode : dacă ne amintim numărul legii, dar nu știm anul sau cuprinsul, consultăm tabela în care figurează o listă a numerelor oficiale de la 1 pînă la 170.013 ; dacă știm materia, dar ignorăm în ce act normativ s-a concretizat, se consultă lista alfabetică a noțiunilor principale ce trebuie să figureze în titlul actului. Atît lista cronologică a numerelor, cît și cea alfabetică a noțiunilor permit găsirea imediată a rezumatului, anului, titlului exact și a datei publicației oficiale. Inventarul redă situația la 28 februarie 1978, dar există coloane albe pentru completarea la zi de către utilizator.

9

FONDURILE ÎNTREPRINDERII SOCIALISTE. AUTOGESTIUNEA ECONOMICO-FINANCIARĂ ȘI TRĂSĂTURILE EI CARACTERISTICE

CONTINUĂM publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și economie politică de la Academie de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. docent N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

● Fondurile întreprinderii socialiste

DESFAȘURAREA activității întreprinderilor socialiste poate avea loc numai în condițiile în care acestea dispun de **mijloace de muncă** — mașini, utilaje, instalații, clădiri etc., de **obiecte ale muncii**, materie primă, materiale, combustibil, energie, etc. precum și de o cantitate de resurse bănești, necesare aprovizionării tehnico-materiale, retribuiri personalului și acoperirii altor nevoi gospodărești.

Totalitatea mijloacelor materiale și bănești de care dispune întreprinderea socialistă în vederea desfășurării activității economice constituie fondurile acesteia.

Datorită faptului că procesul de producție are loc întotdeauna în condițiile unei anumite forme sociale a producției, imprimată de relațiile de proprietate existente, **natura social-economică** a mijloacelor de producție, inclusiv a celor bănești, diferă de la o orînduire la alta. În societatea capitalistă, de pildă, aceste mijloace fiind obiect al proprietății private și exprimînd relații de exploatare apar sub formă de capital.

În societatea socialistă mijloacele de producție și bănești, fiind obiect al proprietății obștești și exprimînd relații de colaborare și întrajutorare au o natură social-economică proprie, apărînd sub denumirea de **fonduri**.

Fondurile întreprinderii socialiste sînt o categorie economică care exprimă natura social-economică nouă a mijloacelor de producție și bănești în socialism.

Fondurile întreprinderii socialiste se compun din : a) fonduri de producție ; b) fonduri de circulație și c) fonduri cu destinație social-culturală.

La rîndul lor fondurile de producție, în funcție de specificul în care se consumă și își transferă valoarea asupra produsului finit, se împart în : **fonduri fixe și fonduri circulante.**

Fondurile fixe sînt acea parte a fondurilor de producție care se consumă și care își transmit valoarea asupra produsului creat nu dintr-o dată, ci treptat, de-a lungul mai multor cicluri de producție. Ele prezintă partea cea mai importantă a avuției naționale, aparatul de producție al întreprinderilor socialiste. În structura acestor fonduri intră : clădiri ; construcții speciale ; instalații de transmisie ; mașini de forță, mașini, utilaje și instalații de lucru ; unelte, dispozitive și instrumente, mijloace de transport etc.

Fondurile circulante sînt acea parte a fondurilor de producție care se consumă în întregime în fiecare ciclu de producție și își transferă dintr-o dată și în întregime valoarea asupra produselor create.

În structura fondurilor circulante intră : materii prime, materiale de bază și auxiliare, semifabricate, combustibil, retribuția ș.a.

Produsele finite, rezultate din consumarea productivă a fondurilor fixe și circulante, împreună cu mijloacele bănești obținute din vânzarea lor, constituie **fondurile de circulație** ale întreprinderilor.

Fondurile circulante împreună cu fondurile de circulație alcătuiesc **mijloacele circulante** ale întreprinderii. Acestea se găsesc atît în producție cît și în circulație. După provenința lor mijloacele circulante se împart în : **proprie** (cele cu care statul dotează întreprinderile la începutul activității lor și care ulterior sporesc pe seama beneficiilor obținute) și **împrumutate** (cele procurate sub formă de credite).

În afara fondurilor de producție — fixe și circulante — întreprinderile socialiste dispun și de **fonduri fixe neproductive**, adică de **fonduri cu destinație socială** : locuințe, cantine, creșe și alte construcții împreună cu echipamentul lor tehnic. Aceste fonduri satisfac nevoi social-culturale ale oamenilor muncii.

În orice moment întreprinderile socialiste dispun de fondurile necesare desfășurării activității lor în trei forme : **bănească, productivă și marfă**. Sub toate aceste forme, ele se află într-o continuă mișcare, trecînd din sfera producției în sfera circulației și invers, întrucît procesul de producție a bunurilor materiale presupune o legătură strînsă între aceste două sfere ale reproducției sociale.

În mișcarea lor, fondurile întreprinderilor socialiste parcurg trei stadii distincte. Trecerea succesivă prin aceste stadii constituie **circuitul acestora**.

Primul stadiu al circuitului fondurilor constă în trecerea acestora din forma bănească în formă productivă, adică cu resursele bănești pe care le au la dispoziție, întreprinderile socialiste cumpără mijloace de producție (mașini, utilaje, materii prime, combustibil) și retribue lucrătorii.

Al doilea stadiu constă în trecerea fondurilor din forma productivă în forma marfă ; în acest stadiu are loc procesul de producție propriu-zis și se obține produsul muncii, ca urmare a unirii factorului personal cu cel material. La valoarea mijloacelor de producție consumate se adaugă valoarea nou creată.

Al treilea stadiu al circuitului fondurilor întreprinderilor socialiste constă în trecerea acestora din forma marfă în forma bănească, cu un anumit spor de valoare față de început.

Mișcarea fondurilor nu se întrerupe după efectuarea unui circuit. **Procesul neîntrerupt în cadrul căruia are loc schimbarea succesivă a formelor pe care le îmbracă fondurile de producție în trecerea lor din sfera producției în sfera circulației și invers, poartă denumirea de rotație.** Cu cît rotația de ansamblu a fondurilor are loc mai rapid, cu atît societatea creează o masă mai mare de valori de întrebuințare, cu atît eficiența muncii sociale este mai ridicată. De aici, necesitatea reducerii sistematice a timpului de rotație a fondurilor prin luarea de către întreprindere a unor măsuri tehnico-organizatorice în toate stadiile circuitului : **aprovizionare, producție și desfacere**. Acest lucru este de mare importanță întrucît unul din indicatorii sintetici calitativi ai activității întreprinderii socialiste este **viteza de rotație** a fondurilor de producție, viteză care constă în rapiditatea mișcării acestora prin cele trei stadii ale circuitului pe care îl parcurg.

În procesul consumării lor productive, fondurile fixe (mașini, instalații, utilaje etc.) sînt supuse uzurii fizice și uzurii morale.

Prin uzura fizică a fondurilor fixe se înțelege pierderea treptată a proprietăților lor tehnice de exploatare ca urmare a folosirii în procesul de producție și a acțiunii forțelor naturii (nefolosirii) și odată cu aceasta și pierderea valorii. Uzura fondurilor fixe, determinată de folosirea lor productivă, este însoțită întotdeauna de transferarea valorii acestora asupra produsului creat. Uzura fizică din cauza nefolosirii fondurilor fixe reprezintă o pierdere pentru societate, întrucît echivalentul ei valoric nu se include în costul producției și prin urmare nu se recuperează.

Prin uzura morală a fondurilor fixe se înțelege deprecierea valorică a acestora ca urmare a ieftinirii mijloacelor de muncă de aceeași construcție sau apariției unor mijloace de muncă moderne, cu randament superior. Baza materială a uzurii morale o constituie **progresul tehnic**.

Asigurarea continuității procesului de producție impune înlocuirea fondurilor fixe uzate cu exemplare noi. În acest scop este necesară recuperarea valorii lor cu ajutorul **amortizării**. Aceasta înseamnă că după scurgerea unei anumite perioade de timp, valoarea fondurilor fixe revine în întregime la forma inițială ; are loc cu alte cuvinte, rotația lor după valoare.

Pe măsura trecerii din forma productivă în forma bănească, valoarea fondurilor fixe se concentrează în așa-numitul **fond de amortizare**. Acest fond este destinat să asigure înlocuirea în forma materială a fondurilor fixe consumate, după ce ele au fost scoase din funcțiune.

Întrucît recuperarea valorii fondurilor fixe are loc treptat, iar reînnoirea abia după uzura lor totală, fondul de amortizare poate fi folosit pe măsură ce se constituie și pentru lărgirea capacităților de producție, ca **sursă de acumulare**. Astfel, cu ajutorul său se poate cumpăra, la un moment dat, datorită progresului tehnic și deci creșterii productivității muncii, o cantitate mai mare de fonduri fixe în comparație cu volumul celor scoase din funcțiune sau o cantitate identică ori chiar mai mică, dar cu performanțe tehnice și economice superioare.

Menținerea în stare de funcționare a mașinilor și utilajelor etc. necesită lucrări curente și periodice de reparații. După rolul

Statistică internațională

DECALAJELE ECONOMICE — INTRE RELATIV ȘI ABSOLUT

EVOLUȚIA postbelică a economiei mondiale este pregnant arcată de lupta neobosită a țărilor foste coloniale și dependente pentru dobândirea independenței lor politice și economice pentru înlăturarea vestigiilor colonialismului. Dacă proclamațiile de eliberare națională a țărilor au fost tratate ca simple vorbe, în realitate s-au realizat pe măsură ce s-a dezvoltat economia mondială. În prezent sînt realizările pe linia decalajelor economice. În privința condițiilor de

Realitatea persistenței decalajelor economice dintre cele două grupuri de țări menționate este clar ilustrată de datele statistice privind principalii indicatori ai dezvoltării. De pildă, în perioada 1950—1977 produsul intern brut al țărilor capitaliste dezvoltate a crescut de circa trei ori, în timp ce în cazul țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare creșterea respectivă a fost de 3,8 ori, ceea ce a determinat o ușoară sporire a ponderii acestora din urmă în P.I.B.-ul global al țărilor nesocialiste — de la 14,5% în 1950 la

Dinamica producției interne brut

(în prețurile și cursurile valutare din 1970)

Țara sau grupul de țări	Volumul global		Raportat pe locuitor	
	1950	1977	1950	1977
	mld. dolari	mld. dolari	dolari	%
Total țări nesocialiste	1025	3185	100	1155
Țări capitaliste dezvoltate	877	2622	82,3	3500
din care:				
Statele Unite	483	1240	39,0	5720
Europa occidentală	307	924	29,0	2665
- R.F.G.	57	225	7,1	3680
- Franța	55	188	5,9	2050
- Anglia	77	134	4,2	2400
- Italia	31	108	3,4	1910
Japonia	37	290	9,1	2545
Țări în curs de dezvoltare	148	563	17,7	280
din care:				
America Latină	56	236	7,4	57
Asia de sud și sud-est	51	163	5,2	80
Orientul Aprop. și Mijl.	13	84	2,6	305
Africa	28	2,7	80	2,5

Notă: La "volumul global" procentele reprezintă ponderi în "total țări nesocialiste", iar la "raportat pe locuitor", procentele reprezintă nivelul față de media pe "total țări nesocialiste".

Sursa: După M.S.M.O., nr.8/1978, p.148-149 și 154.

existență ale populației din țările capitaliste industrializate (inclusiv fostele metropole) și masa țărilor în curs de dezvoltare.

În pofida eforturilor depuse în cadrul O.N.U., U.N.C.T.A.D., A.T.T., O.N.U.D.I. și altor organizații și organisme internaționale pentru înlăturarea pieșelor care frictează dezvoltarea economico-socială a țărilor în curs de dezvoltare, pentru mărirea resurselor necesare în scopul accelerării acesteia din urmă, rezultatele obținute pînă în prezent sînt departe de posibilitățile și nevoile reale, în bună măsură ca urmare a poziției neconstrucive adoptate de țările capitaliste industrializate.

17,7% în 1977 (vezi tabelul nr. 1). Pe plan regional se constată că reducerea ponderii țărilor capitaliste dezvoltate în P.I.B.-ul global a avut loc pe seama S.U.A. și Angliei, în timp ce marea majoritate a țărilor din acest grup și-au majorat ponderea, înregistrînd la acest indicator un ritm de creștere superior mediei. În cadrul țărilor în curs de dezvoltare progrese mai sensibile s-au realizat în America Latină și Orientul Apropiat și Mijlociu, în timp ce ponderea P.I.B.-ului țărilor africane a cunoscut un declin.

Pe de altă parte, între anii 1950 și 1977 P.I.B.-ul pe locuitor s-a majorat de 2,2 ori pentru grupul țărilor capitaliste dezvoltate și de numai 2 ori pentru țările în

Dinamica producției industriale nete

(în prețurile și cursurile valutare din 1970)

Țara sau grupul de țări	Volumul global		Raportat pe locuitor	
	1950	1977	1950	1977
	mld. dolari	mld. dolari	dolari	%
Total țări nesocialiste	278	1015	100	368
Țări capitaliste dezvoltate	254	867	85,4	1160
din care:				
Statele Unite	141	377	37,1	547
Europa occidentală	93	335	35,0	325
- R.F.G.	20	71	10,0	235
- Franța	18	64	7,0	247
- Anglia	24	87	4,5	282
- Italia	7	25	4,0	88
Japonia	6	20	10,0	9,9
Țări în curs de dezvoltare	24	148	14,6	22
America Latină	13	46	7,0	48
Asia de sud și sud-est	5	18	3,2	8
Orientul Aprop. și Mijl.	3	12	2,7	44
Africa	3	1,0	1,7	13

Notă: semnificația procentelor este aceeași ca la tabelul nr.1.
Sursa: după M.S.M.O., nr.8/1978, p.149 și 154.

curs de dezvoltare (sporul fiind doar de 50% în cazul Africii și de 75% în cel al Asiei de sud și de sud-est). În fapt, luîndu-se în considerare influența factorului demografic, se constată că, în loc să se atenueze, decalajul economic dintre cele două grupuri de țări se accentuează. De la 11,2 ori cît era decalajul dintre nivelurile P.I.B.-ului pe locuitor în cele două grupuri de țări în anul 1950, acesta a ajuns la 12,5 ori în 1977 (și chiar de 25 de ori în cazul țărilor în curs de dezvoltare din Asia de sud și sud-est). În valoare absolută, însă, decalajul dintre cele două grupuri de țări atît la P.I.B.-ul global cît și la nivelul său raportat pe locuitor a marcat o creștere simțitoare.

O evoluție apropiată a înregistrat producția industrială (netă), care — în perioada examinată — a crescut într-un ritm mediu anual de 4,6% în cazul țărilor capitaliste dezvoltate și de 7% în cel al țărilor în curs de dezvoltare, ceea ce a determinat sporirea ponderii acestora din urmă în ansamblul producției industriale a țărilor nesocialiste de la 8,5% în 1950 la 14,6% în 1977. Se remarcă scăderea ponderii producției industriale (nete) a S.U.A. și Angliei în condițiile sporirii acestei ponderi în cazul Japoniei, R.F.G., Italiei, Franței etc. O creștere a ei se constată în toate regiunile în curs de dezvoltare, Africa și Asia de sud și sud-est rămînd în continuare zonele geografice cel mai puțin dezvoltate industrial de pe glob (vezi tabelul nr. 2).

Raportate pe locuitor, nivelurile producției industriale (nete)

indică un proces lent de reducere a decalajului relativ între dezvoltarea industrială a celor două grupuri de țări. Dacă luăm ca bază nivelul mediu al producției industriale (nete) pe locuitor din țările nesocialiste, pentru țările capitaliste dezvoltate valoarea acestui indicator era de circa 2,7 ori mai mare în 1950 și de peste 3,1 ori mai mare în 1977; în cazul țărilor în curs de dezvoltare, valoarea indicatorului menționat a reprezentat 13% și, respectiv 20% din nivelul său mediu (pe ambele grupe de țări). Relativ, decalajul dintre cele două grupe de țări a scăzut de la ceva mai mult de 20 de ori la 15,7 ori, dar dinamica valorilor absolute evidențiază cu claritate accentuarea decalajului în ceea ce privește producția industrială (netă), atît pe total cît și raportat pe locuitor.

Caracterul intrucivă convențional al datelor statistice examinate (rezultînd din calcularea și compararea P.I.B.-ului și a producției industriale pentru economii naționale extrem de diferențiate, din transformări pe baza cursurilor valutare în raport cu dolarul ș.a.), nu poate influența — într-un sens sau altul — decît amplitudinea variațiilor constatate. În esența lor, acestea ilustrează tendința prea lentă, uneori contradictorie, de reducere a decalajelor economice dintre țările „bogate” și cele „sărace”, accelerarea acestui proces logic, inversarea evoluției ascendente a decalajelor absolute neputînd fi obținute decît în condițiile instaurării unei noi ordini economice internaționale.

N. POPOV

Unitate și diversitate în desfășurarea revoluției socialiste

(Urmare din pag. 18)

părțile interesate, pentru evitarea continuării divergențelor și contradicțiilor.

Ca partid comunist, care conduce opera de edificare a socialismului în patria sa, Partidul Comunist Român acordă relațiilor sale cu partidele comuniste din țările socialiste o atenție deosebită. Colaborarea frățească a partidului nostru cu celelalte partide comu-

niste și muncitorești a cunoscut o dezvoltare continuă și multilaterală. Un rol hotărîtor, determinant, în evoluția acestor relații îl au întîlnirile conducătorilor partidelor noastre, discuțiile și convorbirile la cel mai înalt nivel, care jalonează obiectivele și direcțiile de acțiune, avînd o înrîurire puternică asupra ansamblului colaborării dintre țările socialiste. Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1978 exprimînd poziția partidului nostru față de unele probleme

internaționale și raporturile dintre țările socialiste — care trebuie să se bazeze pe respectarea strictă a independenței și suveranității naționale. a hotărît ca organele de partid și de stat, organizațiile de masă și obștești să acționeze și în viitor neabătut pentru întărirea și extinderea colaborării economice, politice, științifice, tehnice, culturale, militare și pe alte planuri, cu toate țările socialiste, politică justă pe care partidul nostru o va continua cu toată fermitatea.

Prin autoconducere muncitorească

(Urmare din pag. 16)

134 000 de oameni ai muncii din economia județului Brașov — au contribuit la obținerea unei producții industriale suplimentare de 496 milioane de lei și a unor economii în valoare de 109 milioane de lei. Printre ele s-au numărat „Micronul, gramul, secunda și kilowatul — la parametrii noii calități” (născută la întreprinderea „Rulmentul” și extinsă în peste 40 de întreprinderi din județ), „Contul colector de economii al grupei sindicale” (pornită de la întreprinderea de radiatoare și cabluri), „Tehnologii de vîrf în producție” (de la „Tractorul”), „Fiecare cadru tehnic și economic să rezolve anual o problemă tehnico-economică în afara sarcinilor de producție” (de la „Electroprecizia” — Săcele), „Să lucrăm două zile pe lună cu materii prime economisite” (de la Filatura de lînă Ghimbav), „Să lucrăm două zile pe lună cu scule economisite” (de la „Hidromecanica”). Din îmbinarea lor s-a detașat inițiativa colectivului Întreprinderii de scule Rîșnov, intitulată sugestiv „Prin autoconducere muncitorească — la o nouă calitate”.

În esență, inițiativa de la Rîșnov — care a pătruns deja în multe întreprinderi din județ — își propune ca lunar, iar acolo unde este posibil săptămînal sau decadal, formațiile de lucru, secțiile, atelierele să fie informate, cu ajutorul unor grafice sugestive, cu privire la stadiul realizării producției fizice, producției nete, indicii de utilizare a fondului de timp maxim disponibil, indicii de utilizare a mașinilor, nivelul rebuturilor, al consumurilor specifice. Este vorba, de fapt, de un tablou de bord conceput pentru uzul masei de oameni ai muncii care participă la conducere. Aceasta implică, desigur, defalcarea prealabilă a sarcinilor pe formațiile respective, stabilirea modalităților de evidență. Astfel, inițiativa

a atras cadrele economice, informaționale la găsirea unor posibilități de a se urmări, paralel cu producția fizică, indicatorii cum sînt cel al cheltuielilor la 1 000 de lei producție marfă (desigur, pentru fazele executate de echipa, atelierul sau secția în cauză) și producția netă (chiar dacă aceasta nu se poate calcula decît cu o anumită aproximație). Este vorba, deci, de **extinderea autogestiei la nivelul secțiilor de fabricație**.

Afișarea rezultatelor decadale este urmată de dezbateri la care, alături de oamenii muncii din secții, participă și membri ai consiliului oamenilor muncii, economiști. Se analizează elementele care au determinat rezultatele, se preliminară evoluția fenomenelor și — ceea ce este esențial — **oamenii muncii sînt învățați să gîndească economic, ca niște buni gospodari ai mijloacelor** ce le-au fost încredințate de către economia națională. Se comentează, de pildă, ce înseamnă o zi de absență, pentru cel în cauză, pentru fabrică, pentru economia națională; ce înseamnă un procent de rebut în plus față de pierderile tehnologice admise; cu cît se diminuează producția netă datorită nerealizării sortimentelor planificate, depășirii consumurilor, folosirii unor tehnologii neadecvate. Cei prezenți iau atitudine, în deplină cunoștință de cauză, față de cei vinovați, propun soluții tehnice, organizatorice și economice.

Iată, în acest sens, doar cîteva din primele rezultate ale Întreprinderii de scule Rîșnov, unde a fost lansată inițiativa. Anul trecut, colectivul de aici și-a depășit planul la producția marfă cu peste 33 milioane lei, la producția netă cu 5 milioane, beneficiile suplimentare însumînd aproape 14 milioane de lei.

De remarcat este faptul că inițiativa este foarte elastică. Graficele diferă de la o secție la alta, de la o întreprindere la alta, în funcție de problemele prio-

ritare cu care sînt confruntate fiecare în parte. Acolo unde producția fizică, pe sortimente, este veriga de care depind celelalte, graficul cu acest indicator este pe prim plan; în altă parte — poate rebutul, consumul de scule, combustibil, energia electrică, sau producția netă care reflectă sintetic toată acestea. Esențial este că urmărirea rezultatelor la nivel de formații, oferind întrecerii socialiste un conținut concret, o bază reală de apreciere a eforturilor și frunțașilor, asigură stabilitatea corectă a sporului de acord global, a stimulentele materiale, a sancțiunilor.

De altfel, nivelul și conținutul rezultatelor, valoarea propunerilor făcîndu-se adunările generale din unități și aplicîndu-se s-a aplicat inițiativa au determinat creșterea substanțială a gradului de economii muncii înțelegîndu-se pentru economie întreprinderii, căile de intervenție pentru reglarea abaterilor la optimul autogestiei.

Prezentarea și aprobarea în adunările generale a bugetelor de venituri și cheltuieli pe anul 1979 — instrumente eficiente prin care autoconducerea este exercitată atribuțiile în domeniul autogestiei economico-financiare — nu numai că a edificat oamenii muncii asupra mecanismului de autofinanțare dezvoltării și a producției (fondul de dezvoltare economică, fondul mijloacelor circulante), de cointereseare materială (fondul pentru construcția de locuințe și alte investiții cu caracter social, fondul pentru acțiuni sociale, fondul de participare la beneficii), dar — implicîndu-i în actul de decizie — i-a determinat să cîntărească bine sursele potențiale de creștere a rentabilității, eficienței economice în general, pentru lărgirea capacității de autofinanțare. Esențial este ca acest proces de creștere, de asumare a răspunderii colectivelor să fie continuat firesc printr-un proces de materializare a acestora în parametri calitativi superiori ai muncii fizice și a tuturor.

U.N.C.T.A.D. V

(Urmare din pag. 26)

care nu dispun de resurse suficiente în acest domeniu, cum este și cazul României. Apare necesară, de asemenea, promovarea încheierii de acorduri și contracte bilaterale pe termen lung privind livrarea de materii prime și convenirea în acest scop a unor acțiuni de cooperare în producție, pe baze reciproc avantajoase.

— **Cooperarea economică între țările în curs de dezvoltare.** U.N.C.T.A.D. să recomande, cu prioritate, acele forme de cooperare care conferă un caracter stabil și de durată relațiilor economice dintre aceste țări (crearea de întreprinderi mixte de producție, constituirea unor societăți mixte de comercializare, cooperarea în domeniul cercetării, proiectării și asistenței tehnice). Ar fi, totodată, necesară inițierea — pe cît posibil în 1979 — a unor runde de negocieri comerciale între țările în curs de dezvoltare, în scopul lărgirii facilităților preferențiale pentru promovarea comerțului reciproc. De asemenea, trebuie să se acționeze pentru realizarea practică a programelor de măsuri privind dezvoltarea, cooperarea economică și tehnico-științifică dintre țările în curs de dezvoltare, adoptate la Conferința „Grupului celor 77” de la Ciudad de Mexico (septembrie 1976) și Conferința O.N.U. pentru cooperarea tehnică între țările în curs de dezvoltare de la Buenos Aires (septembrie 1978).

— **Transferul de tehnologie.** România, alături de alte țări în curs de dezvoltare, consideră că este urgentă adoptarea și aplicarea practică a Codului de conduită privind transferul de teh-

nologie, care trebuie să fie un document angajant, pentru toate țările și care să prevadă accesul liber al statelor la cuceririle științei și tehnologiei moderne. Unui tratament preferențial țărilor în curs de dezvoltare unor programe comune de cercetare între țările în curs de dezvoltare pentru soluționarea unor probleme specifice ale acestora din urmă.

Deși cele peste 110 state membre ale „Grupului celor 77” au condiții social-economice și politice, cît și stadii de dezvoltare foarte diferite, ele sînt animate de interese fundamentale și aspirații comune, în rîndul cărora un loc central îl ocupă înfrîngerea noii ordini economice internaționale, care să favorizeze dezvoltarea și dezvoltarea mai rapidă a țărilor în curs de dezvoltare, prin dezvoltarea mai rapidă a țărilor în curs de dezvoltare, și sporirea participării lor la gestiunea economiei mondiale. Adîncirea decalajelor economice dintre state face tot mai evidentă necesitatea unei restructurări fundamentale a sistemului economic mondial, pe baza unei mai echitabile diviziuni internaționale a muncii, care să permită promovarea dezvoltării generale, stabile și echilibrate a întregii economii, România socialistă, ea însăși o țară în curs de dezvoltare acționează consecvent, împreună cu toate forțele economice contemporane, pentru identificarea și traduce măsurilor concrete pe care le comportă procesul de dezvoltare economică internațională. Actuala reuniune ministerială de la Arusha a „Grupului celor 77” reprezintă un moment important pe calea dezvoltării solidarității țărilor în curs de dezvoltare pe baza unei orientări clare și a unei strategii unitare, ca premisă favorabilă a înfăptuirii mai rapide a acestor decizii vitale ale popoarelor.

Cacao și cafea : proгноze pentru 1979

POTRIVIT ESTIMĂRILOR efectuate recent de Secretariatul Commonwealth, în anul agricol 1978—1979 producția mondială de cacao boabe va fi de 1,39 milioane tone, iar cea de cacao măcinată — 1,37 milioane tone. În condițiile menținerii cererii pe această piață, sursa citată apreciază că prețurile vor rămâne constante, cel puțin pe termen scurt.

Principalul producător va fi, în continuare, Ghana (270 mii tone), urmată de Coasta de Fildeș (260 mii), Brazilia (220—260 mii) și Nigeria (70 mii tone). Într-o perspectivă mai îndelungată, prognozele Commonwealth întrevăd o creștere a ponderii deținută de America Latină în producția de cacao, paralel cu o diminuare a recoltelor țării africane. Astfel, pentru sezonul agricol 1984—1985 se estimează că ponderea țării latino-americane va fi de 34% — față de 29% în prezent — în producția mondială, în special ca urmare a afectării de noi suprafețe destinate acestei culturi în Brazilia.

La cafea, recolta anului agricol 1978—1979 este apreciată la 4,29 milioane tone, cu 4,4% mai mare decât cea a sezonului anterior. Principalul producător, Brazilia, va obține circa 1,2 milioane tone, sub potențialul de producție

estimat de experții Commonwealth la 1,5 milioane tone. În continuare ar urma să se situeze: Columbia 600 mii tone (în scădere față de 640 mii tone anterior). Coasta de Fildeș 258 mii tone (față de 198 mii), Mexic 2,8 mii tone, Indonezia 192 mii tone (față de 90 mii tone în 1977—1978).

Aceeași sursă apreciază că exporturile mondiale vor crește cu 4%, urmînd să însumeze 3,216 milioane tone.

Bulgaria: extinderea schimburilor cu țările în curs de dezvoltare

ÎN PERIOADA 1960—1977 schimburile comerciale ale Bulgariei cu țările în curs de dezvoltare au sporit de peste 27 de ori (ajungînd la 949 milioane de dolari), iar anul trecut au cunoscut o nouă creștere sensibilă. În ceea ce privește exporturile bulgare către aceste țări, numai în cursul ultimului deceniu ele au crescut de 50 de ori în cazul Libiei, de 40 de ori în cel al Nigeriei, de peste 15 ori în cazul Irakului, Libanului, Indiei, Algeriei, Marocului și Tunisiei etc. Bulgaria exportă către țările în curs de dezvoltare mașini, utilaje și instalații pentru industria ușoară și alimentară, pentru sectorul energetic, mașini și instalații, produse chimice, metale feroase, produse industriale de uz curent, importînd din ele

indeosebi produse agro-alimentare, piei, țesături, metale ș.a.

Se dezvoltă concomitent cooperarea tehnică. specialiștii bulgari participînd în țările în curs de dezvoltare parteneri la prospecțiuni geologice, la construirea diferitelor obiective zootehnice, la executarea de construcții hidraulice, sisteme de irigații etc.

Import de cereale în țările arabe

UN NUMĂR de 22 de țări arabe au devenit printre cele mai mari importatoare de produse alimentare din lume, anunță Departamentul Agriculturii al Statelor Unite. Această tendință se va menține și în viitor, cauza constîtînd-o, după aprecierile americane, imposibilitatea în care se află producția agricolă internă de a acoperi cererea, inclusiv datorită reducerii populației ocupate în agricultura țărilor respective.

Egiptul și Arabia Saudită importă fiecare produse agricole în valoare de 2 miliarde dolari pe an, în timp ce Irakul și Algeria — circa 1 miliard dolari fiecare. Maroc, Libia, Kuwait și Emiratele Arabe Unite au importat produse agricole în valoare de 700—800 mil. dolari.

În 1978, S.U.A. au livrat în zonă produse agricole, în special cereale, în valoare de 2,5 miliarde dolari (cu o treime mai mult decât în 1977).

Orientări în dezvoltarea economică

Sudan: priorități în cadrul noului plan șesenal

PLANUL șesenal de dezvoltare 1977/78—1982/83 își propune ca obiective majore realizarea unui ritm susținut al creșterii economice (5,5% ritmul mediu anual de creștere a P.N.B. în termeni reali), diminuarea disparităților interregionale și a celor rural-urbane, reducerea șomajului și atingerea stadiului de satisfacere a necesarului de produse de baza din producție proprie. Pentru aceasta se prevede un volum mediu al investițiilor de 1,2 miliarde dolari, mult superior față de 180 milioane, media anuală pe perioada 1971—1976. Prin extinderea, în special, a programului de investiții publice (circa 59% din total) se urmărește dezvoltarea infrastructurii de comunicații (în special a transporturilor rutiere), expansiunea sectorului agricol și inițierea de noi proiecte agro-industriale.

În sectorul agricol se prevede o creștere medie anuală de 5% a producției globale, semnificativă fiind perspectiva revenirii din declinul din ultimii ani a recoltei de bumbac și a majorării producției de arahide, trestie de zahăr și legume. Totodată, se prevede ca, în principal prin finalizarea proiectelor în curs de realizare din industria textilă, a zahărului și din alte industrii bazate pe prelucrarea produselor agricole, producția industrială să atingă în cursul planului șesenal un mediu anual de creștere de 7%.

În ceea ce privește comerțul exterior, volumul importurilor se prevede să crească cu circa 5,5% pe an, față de 7% exportul, pentru a se putea astfel realiza o reducere a deficitului balanței de plăți curente din ultimii ani.

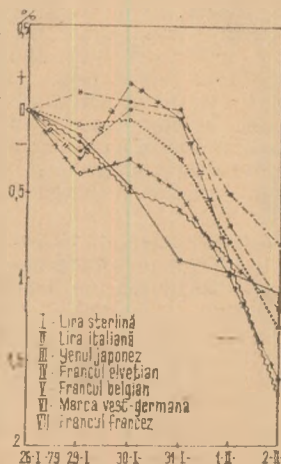
Relațiile economice dintre R.S. România și Sudan au cunoscut în ultimii ani o continuă extindere și diversificare. Exporturile românești constau, în principal, în mașini, utilaje și mijloace de transport (tractoare și alte mașini agricole, autoturisme, microbuze, autocamioane, vagoane și locomotive de cale ferată) și produse industriale de consum (țesături, textile, confecții, stofe). La importurile românești din Sudan figurează bumbac, piei brute, susan, uleiuri comestibile etc. În același timp, cele două țări realizează în comun o serie de obiective de cooperare în domeniul construcțiilor civile, industriei textile, construcțiilor de mașini, industriei chimice, miniere, a materialelor de construcții, industriei lemnului și în domeniul transportului fluvial.

C. MUNTEANU

EVOLUȚII MONETARE

DOLARUL S.U.A. a continuat să recupereze față de restul valutei occidentale și în perioada 29 I—2 II 1979, în ciuda existenței unor factori cu posibile influențe negative — reducerea dobânzii preferențiale de către unele bănci americane de la 11,75% la 11,5%, publicarea deficitului comercial al S.U.A. pe luna decembrie, majorat față de noiembrie 1978.

Nivelul cel mai ridicat de depreciere față de dolar l-a înregistrat francul francez, cotat la sfîrșitul săptămînii la 4,3275 FF/1 dolar, cu 1,7% sub închiderea precedentă de 4,2550 FF/1 dolar. Marca vest-germană, cu o cotație de 1,8850 mărci/1 dolar pe 2 II 1979, s-a depreciat față de dolar cu 1,6% în comparație cu nivelul din 26 I 1979 de 1,8550 mărci/1 dolar. Francul belgian a fluctuat între 29,28 franci/1 dolar și 29,65 franci/1 dolar în acest interval, respectiv cu 1,3% sub închiderea precedentă. Yenul japonez, sub influența negativă a publicării deficitului balanței comerciale pe primele 10 zile ale lunii ianuarie a.e. față de un surplus în perioada corespunzătoare a lunii decembrie 1978, alături de unele zvonuri privind posibila reducere a rezervelor obligatorii la conturile în yen ale nerezidenților, a terminat săptămîna la 202,50 yen/1 dolar, cu peste 1,2% sub închiderea perioadei de referință de 200 yen/1

dolar. Francul elvețian a înregistrat și el un recul în relația cu dolarul, fiind cotat la sfîrșitul perioadei la 1,71 franci/1 dolar, comparativ cu 1,69 franci/1 dolar cu o săptămînă în urmă, respectiv o depreciere de 1,2%. Un procent foarte apropiat de depreciere a înregistrat și lira italiană — 1,1% — care era tranzacționată la circa 846 lire/1 dolar pe 2 II 1979 față de 836,75 lire/1 dolar pe 26 I 1979.

Dobânzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au înregistrat o scădere cu 0,5% la cele în eurodolari (cotate la sfîrșitul perioadei la circa 10,875%), în timp ce la cele în euromărci vest-germane și eurofranci elvețieni au fost relativ constante, la nivelul săptămînii trecute.

Prețul aurului la Londra a înregistrat o scădere aproape continuă, astfel că al doilea fixing din 2 II 1979, de 230,30 dolari/uncie, a fost cu 5,15 dolari/uncie sub cel corespunzător din 26 I 1979.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEANU

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 29.I.—2.II., luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 26.I.1979

Cit timp necesita punerea in valoare a unei noi surse energetice

CRIZA ENERGETICĂ pune în fața omenirii tot mai multe probleme legate de condițiile de utilizare a unor noi surse de energie, în momentul în care cererea nu mai poate fi satisfăcută prin sursele tradiționale. Un astfel de studiu realizat de revista franceză **Defense Nationale** atrage atenția asupra duratei necesare de la inițierea exploataării unei surse energetice, realizarea instalațiilor sau a tehnologiilor aferente, până la intrarea în producție a obiectivelor în condiții de deplină fiabilitate sau ajungerea la faza de livrare către consumator. Astfel, potrivit graficului

alăturat, cel mai redus timp îl necesită exploatarea terestră de petrol (de la evaluarea zăcămintelor până la distribuirea țițeiului), față de extracția de petrol din platforma continentală sau a celui din sisturi și terenuri nisipoase, care necesită — evident — intervale de timp superioare, aceasta în afara cheltuielilor respective majorate. Intervalul de timp crește pe măsură ce ne apropiem de energia nucleară, aceasta din urmă implicând o tehnologie și eforturi deosebite pentru exploatare.

Așadar, în afară de petrolul din zona terestră, pentru toate celelalte cazuri punerea în valoare a unor noi surse de energie — până ce acestea ajung la consumator — durează cel puțin 7—8 ani. Deci — relevă revista — omenirea știe de pe acum de ce resurse dispune pentru anul 1985, rămânând ca ea să-și stabilească din timp programe energetice dincolo de acest orizont.

de pește pescuit per navă, în condițiile unor importante economii de manoperă. În ceea ce privește acvacultura (creșterea dirijată de moluște, de alge ș.a.), a cărei producție a crescut de 3,2 ori în cursul ultimului șesenal, se desfășoară o intensă activitate de cercetare menită să asigure în viitor ample dezvoltări pe baze științifice.

Pemex — obiectiv prioritar în economia Mexicului

GUVERNUL MEXICAN și-a propus să aloce în anul 1979 fonduri importante destinate majorării extracției de petrol. Întreprinderea de stat Pemex, care deține monopolul acestei industrii, va urma astfel să beneficieze de 9,4 miliarde dolari, ceea ce reprezintă 39% din totalul investițiilor în sectorul public. Unul din principalele produse în exportul Mexicului, petrolul va aduce țării venituri evaluate pentru 1979, la 3,75 miliarde dolari — față de 2 miliarde în 1978 — ceea ce se apreciază că va contribui la echilibrarea, în viitorul apropiat a balanței de plăți a statului.

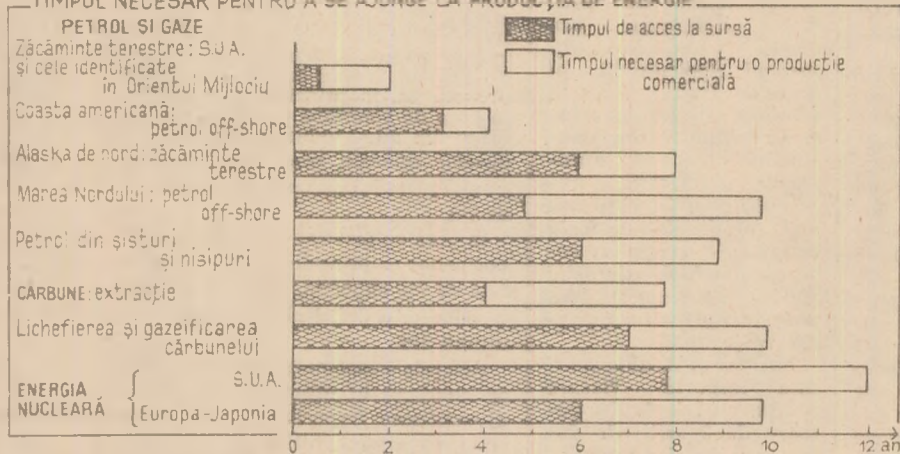
Investițiile preconizate de guvern vor permite întreprinderii Pemex să majoreze producția zilnică de petrol de la 1,4 milioane barili în 1978 la 2 milioane în 1980, urmând să se asigure circa 1 milion de barili pe zi la export.

Surse de energie: reconsiderarea lemnului?

DUPĂ ce în ultimele decenii lemnul — care fusese altădată combustibilul de bază — a devenit, în măsură crescândă, materie primă industrială în prezent atenția specialiștilor se îndreaptă spre posibilitățile de utilizare energetică a materialelor lemnoase secundare. Importanța acestei resurse pentru țările care dispun de ample suprafețe împădurite este evidențiată de un calcul efectuat în Franța: din cele circa 50 milioane m.c. de lemn exploatare anual, sînt utilizate în industrie sau construcții doar 35 mil. m.c., în plus rezultînd (în cursul prelucrării) resturi care însumează 12 mil. m.c. Se evaluează că prin folosirea drept combustibili a celor 27 mil. m.c. de materiale lemnoase secundare s-ar putea economisi la importul de petrol echivalentul a 3 miliarde franci anual.

În prezent într-o serie de țări industriale se elaborează prototipuri de instalații termice cu randamente ridicate și adaptate la nevoile întreprinderilor mici sau ale încălzitului casnic, care să folosească cărbune, materiale lemnoase secundare sau chiar resturi vegetale (bagasa — rezultată din prelucrarea trestiei de zahăr, cojile de arahide ș.a.). Deși, deocamdată, instalațiile termice funcționînd pe bază de lemn sînt de circa două ori mai costisitoare decît tipurile corespunzătoare bazate pe petrol sau gaze naturale, se apreciază că investiția necesară se amortizează rapid datorită prețului mult mai scăzut al combustibilului vegetal.

TIMPUL NECESAR PENTRU A SE AJUNGE LA PRODUCȚIA DE ENERGIE

Premise ale eficienței analizei valorii

ÎN SURSE DE SPECIALITATE analiza valorii este definită ca o metodă funcțională sistematică de cercetare științifică, care permite să se stabilească relația dintre nivelul cheltuielilor de producție, valoarea produsului și rentabilitatea sa, în scopul asigurării unei eficiențe maxime. Se consideră că eficiența aplicării analizei valorii depinde în mare măsură de rezolvarea prealabilă a următoarelor chestiuni: care anume produs (sau ce parte din acesta) urmează a fi cercetat, cît costă el; ce funcții (de bază și auxiliare) îndeplinește; în ce măsură funcțiile respective sînt necesare; care anume alternative asigură îndeplinirea aceluiași funcții; cît de ridicate sînt cheltuielile cerute de realizarea acestor alternative.

În etapa pregătitoare cea mai importantă sarcină o reprezintă alegerea justă a cercului aspectelor de care trebuie să se ocupe analiza valorii, criteriul fundamental constituindu-l volumul scontat al economiilor ce ar rezulta de pe urma acestei operații. Specialiștii recomandă, de asemenea, să se țină cont de o serie de criterii suplimentare (volumul anual al producției, planificat pe o perioadă îndelungată,

precum și evoluția cererii pe piață pentru produsul respectiv; volumul producției care asigură un nivel ridicat al eficienței ș.a.). Efectuarea analizelor valorii trebuie încredințată unor grupuri de lucru cu structură pluridisciplinară.

R. P. D. Coreeană: valorificarea resurselor

APELE litoralului de vest al R.P.D. Coreene sînt foarte bogate în resurse biologice — pești, moluște și plante marine. După cum relevă presa coreeană, se desfășoară o amplă activitate pentru valorificarea acestor resurse inestimabile pentru dezvoltarea economiei naționale, producția de produse marine crescînd în perioada de după eliberare de 9,5 ori.

La aceasta a contribuit întărirea continuă a bazei tehnico-materiale a industriei produselor marine, începînd de la dotarea flotei de pescuit și efectuarea pescuitului (a circa 40 de specii de pești) cu echipamente moderne și pe baza unei organizări științifice, construirea de uzine frigorifice, fabrici de conserve, silozuri pentru sărarea peștelui etc. și terminînd cu acvacultura. Numai mecanizarea operațiilor de pescuit a permis sporirea de 1,5 ori a cantității

GLOSAR

Munca „neagră“

IN VOCABULARUL economiei capitaliste sînt larg rîspîndiți termenii „piață neagră“ sau „bursă neagră“. Acum s-a adăugat un altul: „munca neagră“. Aceasta, deoarece îndelungatele fenomene de criză economică, pe care nici o țară capitalistă nu a reușit pînă azi să le înlăture, au generat o serie de alte fenomene, multe dintre ele inedite. Printre aceste fenomene noi — și implicit printre aceste noțiuni noi — se numără și munca neagră.

Comentatorii autorizați ai fenomenelor economiei țărilor capitaliste dezvoltate sînt îngrijorați de progresele pe care le realizează, în condițiile crizei, așa numita „economie subterană“, ocultă, paralelă cu societatea vizibilă, oficială. Această societate subterană care prosperează este pe cale să patroneze un întreg sector bine definit al activității economice. Producția acestui sector se ridică în S.U.A., de exemplu, după unele calcule, la circa 200 miliarde dolari anual, reprezentînd circa 20% din produsul național brut al țării. Fenomenul nu este specific condițiilor de peste ocean, deoarece „societatea subterană“ își exercită activitatea și în țările vest-europene, îndeosebi în Italia, dar și în Franța și chiar în R.F.G.

Ceea ce a determinat în mod direct apariția și dezvoltarea unui sector productiv ocult a fost tendința unor societăți de a ocoli fiscalitatea crescîndă determinată la rîndul ei de încercările de a combate criza. În acest scop unele întreprinderi și-au clandestinizat o parte din activitatea lor. Practic, o parte din foștii salariați „vizibili“ au devenit invizibili, trecînd la munca neagră și fiind plătiți — fără a figura pe vreun stat de plată — pentru serviciile ocazionale sau permanente pe care le prestează firmei, pentru producția individuală pe care o livrează aceleiași firme etc. Ca urmare, întreprinderile s-au auto-degrevat de o parte din sarcinile fiscale, din indemnizațiile de șomaj și alte sarcini sociale.

În aceste condiții de clandestinitate, întreprinderile devin cu atît mai competitive, cu cît proporția clandestinității este mai mare. Se citează cazul a două mici întreprinderi italiene care au preluat de la stat o comandă de 70 000 de uniforme militare la un preț mult inferior întreprinderilor concurente, ca urmare a faptului că întreaga lor structură productivă se baza pe munca neagră, în cazul în spotă pe munca la domiciliu. Pe aceeași cale se realizează în prezent o paletă largă de produse: piese de schimb, elemente de automatizare, produse chimice, aparate electrice.

„Societatea subterană“ prosperează pe fondul șomajului de masă. Munca neagră este prestată, de regulă, de cei care n-au putut găsi de lucru sau care erau amenințați cu concedierea. Apare deosebit de pregnant caracterul exploatator al societății capitaliste. Salarizarea acestei munci este inferioară nivelului oficial al salarizării. Problema este mai complexă decît pare, deoarece mulți muncitori prestează muncă neagră și pentru a avea un cîștig suplimentar necesar întreținerii familiei. Pentru munca neagră, patronul nu cotizează nici la securitatea socială, nici la casa de pensii, și evident, nici impozitelor aferente producției realizate prin munca neagră.

C. K.

Produsul mondial

Sergiu Dima, Brașov — Unele estimări, ca cele efectuate de dr. Herbert Block, de pildă, situează produsul mondial brut total al anului 1976 la 6 865 miliarde dolari, iar produsul mediu pe locuitor la 1 596 dolari, această ultimă cifră ascunzînd însă imense decalaje.

Potrivit calculelor cercetătorului citat, ritmul mediu anual de creștere a produsului mondial în perioada 1973—1977 a fost de 3,8%, adică sensibil mai lent decît cel de

aproape 5% înregistrat în deceniul anterior. Aceste medii ascund și ele însemnate disparități de ritm între principalele grupe de țări.

Anuar statistic

Valentin Uruioe, Făgăraș — 1) Cea mai recentă ediție a Anuarului statistic al O.N.U., consacrat comerțului internațional privește anul 1977. Este vorba de cea de a 26-a ediție a acestui anuar pregătită de Oficiul de statistică al O.N.U., Volu-

mul I conține date amănunțite privind 165 țări și teritorii, care efectuează 90% din comerțul mondial, și tabele sinoptice privind comerțul mondial pe regiuni, țări și clase de produse. Volumul II conține tabele pe mărfuri, clasificarea pe grupe de mărfuri fiind mai amănunțită în raport cu edițiile anterioare. 2) Potrivit cifrelor din anuarul menționat, ponderea țărilor socialiste în comerțul mondial s-a ridicat în 1977 la 9% din totalul exporturilor și la 11% din cel al importurilor.

D. S. T.

Șerban Iliescu, București — 1) Prima tranșă anuală de drepturi speciale de tragero (D.S.T.) din seria celor trei hotărîți de F.M.I. în toamna anului trecut a fost alocată la 1 ianuarie 1979. Cu acest prilej a fost alocată, la 137 din cei 138 membri ai F.M.I., în raport cu mărimea cotelor lor de participare la F.M.I., o sumă totală de 4 032,7 milioane D.S.T., din care — potrivit principiului stabilit — țării noastre i-au revenit 25,48 milioane. Alocările anterioare de D.S.T. — primele de altfel de la crearea acestui instrument de rezervă — avuseseră loc în 1970, 1971 și 1972, cînd au fost atribuite în total 9 314,8 milioane D.S.T. unui număr de 112 țări participante. Următoarele două tranșe anuale din actuala serie de alocații sînt prevăzute pentru 1 ianuarie 1980 și 1 ianuarie 1981.

2) Fondul Internațional de Dezvoltare Agricolă (F.I.D.A.) este o instituție specializată a O.N.U., creată în decembrie 1977, pentru a sprijini creșterea producției agricole și combaterea sărăciei în mediul rural. Programul F.I.D.A. pentru anul în curs prevede angajamente de circa 375 milioane dolari, pentru 30 de proiecte în țări în curs de dezvoltare. Numărul total al țărilor membre ale F.I.D.A. a ajuns la 125.

Grup de studii

Irina Feșter, Cehu Silvaniei — 1) „Grupul celor 30“ pe care l-a inițiat prof. olandez Johannes Witteveen, fost director executiv al Fondului Monetar Internațional, urmărește să propună soluții pentru unele din problemele complexe care confruntă actualmente economia mondială. Acest grup este format din reprezentanți ai

unor mari bănci și firme industriale, economiști și alte personalități din țări dezvoltate și în curs de dezvoltare. Reuniunea inaugurală a grupului este programată pentru 16 februarie a.c. în Insulele Bermude. Finanțarea activității grupului de studii al „celor 30“ are la bază o donație de 1,5 milioane dolari a Fundației Rockefeller.

2) După cum relatează agenția B.T.A., în baza acordului încheiat între întreprinderea bulgară de comerț exterior „Technika“ și firma americană „Pepsico“, în Bulgaria vor fi construite două întreprinderi de imbuteliere de Pepsi-Cola. Firma americană va achiziționa în schimb din Bulgaria vin, dulciuri și materiale de ambalaj.

A.S.E.A.N.

Ion. C. Bolezatu, Fierbinți — 1) Acum două luni ministrii economiei din țările membre ale Asociației Națiunilor din Asia de Sud-Est (A.S.E.A.N.) au aprobat începerea de către Indonezia și Malaysia a proiectului comun pentru producerea de înghețăminte urceci, destinate țărilor A.S.E.A.N. Acțiunea va fi realizată în termen de cinci ani, oină în prezent nefiind stabilită participarea investitorilor străini, în special din Japonia, la finanțare. Proiectul a fost inițiat de Conferința A.S.E.A.N. la nivel înalt din 1976, împreună cu alte trei proiecte (motoare diesel în Singapore, superfosfați în Filipine, sodă în Thailanda), constituind o primă etapă în procesul de adîncire a cooperării economice a țărilor membre și de diminuare relativă a importurilor din țări terțe.

2) Zona Georges Bank (aflată în Oceanul Atlantic, la sud de Noua Scoție) care constituie, de peste doi ani, subiect de dispută între S.U.A. și Canada în legătură cu stabilirea frontierei maritime, are pentru cele două țări o importanță mai ales economică. Potrivit cercetărilor preliminare, prezentate în revista Business Week, zona Georges Bank ar dispune de circa 2,5 miliarde barilii (1 baril = 159 litri) de ulei și 13 000 miliarde picioare cubice (1 picior cub = 28,32 cm cubi) de gaze naturale, iar exploatarile pot fi efectuate în tot cursul anului în condiții bune. În caz că negocierile vor eșua, părțile interesate intenționează să se adreseze Curții Internaționale de Justiție.

Bere

Vasile State, București — Campaniile întreprinse în ultimii ani în numeroase țări pentru avertizarea populației asupra efectelor dăunătoare ale consumului excesiv de alcool ca și măsurile mai severe luate în cazul conducerii autovehiculelor sub influența băuturilor alcoolice, au început să-și arate roadele. Astfel, în R. F. Germania, de pildă, țară care se situează pe primul loc în lume din punct de vedere al consumului de bere pe locuitor (148,7 litri în 1977), producția de bere a scăzut — pentru prima dată după 25 de ani de creștere neînteruptă — cu 2,3% în primele nouă luni ale anului trecut. În R.F.G. există circa 1 400 firme producătoare de bere, din care 1 000 se află în Bavaria, cifra totală de afaceri a ramurii fiind de 5,9 miliarde dolari. Reducerea producției R.F.G., țară care este și principalul exportator mondial de bere, se explică și prin restringerea importurilor într-o serie de țări mari consumatoare din Europa și de pe alte continente, ca urmare a adoptării unor măsuri pentru frînarea consumului.

Comerț cu produse agricole

Mircea Pascu, Baș — Dintre țările vest-europene mai dezvoltate numai în două — Franța și Olanda — comerțul total cu produse agricole este excedentar. Atît în Olanda, care este excedentară la acest capitol, cît și în Spania, care este deficitară, produsele agricole contează cu peste un sfert în totalul exporturilor. Cele mai reduse contribuții ale produselor agricole la exportul total, de sub 5%, se înregistrează în Suedia, Austria și R.F.G. În importul total, cea mai mare participare relativă a produselor agricole se consenmează în Italia și în Anglia. În S.U.A. excedentul balanței comerțului cu produse agricole din 1978, de 13,4 miliarde dolari (în condițiile în care atît exportul cît și importul au crescut la niveluri record), a compensat parțial deficitul comercial la produsele neagricole, reducînd deficitul total la 34,8 miliarde dolari.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale, Institutul Central de
Cercetări Economice

Sumarul nr. 6 din 9 februarie 1979

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Economia românească în 1978. Realizări de ansamblu, rezerve care trebuie valorificate ! (dr. Dan Popescu) 1
- Hotărâri fundamentale pentru progresul agriculturii românești (Ion Stanciu) 3
- Realizarea integrală a producției fizice și nete (N. Szabo) 6
- Comentariu la un grafic. Producția de ciment la nivelul sarcinilor de plan ! 7
- Utilizarea rațională a forței de muncă - factor de bază în îndeplinirea planului (conf. dr. P. Pantiru) 8
- Accelerarea ritmului de lucru pe șantierele construcțiilor de locuințe (Elena Anghel) 10
- Angajarea unui efort creativ maxim pentru creșterea intensivă a exporturilor românești (I) (dr. Ioan Georgescu) 12
- Cititorii cu cuvîntul 14

CONDUCERE-ORGANIZARE

- Adunările generale ale oamenilor muncii - o tribună a generalizării experienței înaintate. Prin autoconducere muncitorească, la o nouă calitate (dr. Zoltan Fakt, Cristea Ioniță) 15

TEORII ȘI IDFI

- Unitate și diversitate în desfășurarea revoluției socialiste, în opera de edificare a noii orînduirii sociale (prof. dr. Traian Caraciu) 17
- 2050 ani de la fărîirea primului stat dac centralizat și independent. Locul Daciei în economia Imperiului roman (Hadrian Daicovicu) 20
- Convorbiri economice cu prof. Ervin Laszlo. O.N.U., rol central în accelerarea edificării noii ordini economice internaționale 21
- Școli • curente • economiști. Evoluții în gîndirea despre planificare din țările în curs de dezvoltare (II) (dr. Mircea Rozorea, dr. Dumitru Mureșan) 22

IN SFRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN INVATĂMINTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Fondurile întreprinderii socialiste. Autogestiunea economico-financiară și trăsăturile ei caracteristice (prof. dr. M. Mehedintu) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Reuniunea ministerială a „Grupului celor 77” de la Arusha - etapă decisivă în pregătirea U.N.C.T.A.D. V (Dan Iancu) 26
- Statistică internațională. Decalajele economice - între relativ și absolut (N. Popov) 27
- Tendințe-conjuncturi 29
- Mondorama 30
- Curier 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMARULUI: Relații financiar-valutare și comerciale internaționale.

IN THIS ISSUE

- The Romanian economy in 1978. General achievements, valuable reserves. (Dr. Dan Popescu) 1
- Fundamental decisions for the progress of the Romanian agriculture (Ion Stanciu) 3
- Undertaking a maximum creative effort for an intensive growth of the Romanian exports (I) (Dr. Ioan Georgescu) 12
- Unity and variety in the process of carrying on the socialist revolution, in the action

of building up the new social order (Prof. Dr. Traian Caraciu) 17

- Economic talks with professor Ervin Laszlo. United Nations, a central role to accelerate the building up of a new international economic order 21

3 - Schools - currents - economists. Evolution in thoughts on planning in developing countries (II) (Dr. Mircea Rozorea, Dr. Dumitru Mureșan) 22

12 - The ministerial meeting of the Group of 77, in Arusha - a decisive stage in preparing the UNCTAD V (Dan Iancu) 26

DANS LE NUMÉRO

- L'économie roumaine en 1978. Des réalisations d'ensemble, des réserves qui doivent être mises en valeur (dr. Dan Popescu) 1

- Des décisions fondamentales pour le progrès de l'agriculture roumaine (Ion Stanciu) 3

- Maximum d'efforts créatifs pour la croissance intensive de l'export roumain (I). (dr. Ioan Georgescu) 12

- Unité et diversité dans le déroulement de la révolution socialiste, dans l'oeuvre d'édi-

fication du nouvel ordre social (prof. dr. Traian Caraciu) 17

- Discussions économiques avec le professeur Ervin Laszlo. O.N.U. rôle central dans l'accélération de l'édification du nouvel ordre économique international 21

3 - Ecoles - courants - économistes. Evolutions dans la pensée sur la planification dans les pays en voie de développement (II) (dr. Mircea Rozorea, dr. Dumitru Mureșan) 22

12 - La réunion ministerielle de Arusha du „Groupe des 77” - une étape décisive de la préparation de la V-ème CNUCED (Dan Iancu) 26

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Народное хозяйство Румынии в 1978 г. Совокупные достижения, резервы которые предстоит использовать (др. Дан Попеску) 1

- Решения, фундаментальные для прогресса сельского хозяйства Румынии (И. Станчю) 3

- Приложить максимальные творческие усилия для интенсивного роста румынского экспорта (I) (др. Иоан Джорджееску) 12

- Единство и разнообразие в развертывании социалистической революции, в деле создания по-

вого общественного строя (проф. др. Траян Карачук) 17

- Экономические беседы с Ерином Ласло. О.О.Н. - центральную роль в ускорении создания нового международного экономического порядка 21

3 - Школы • течения • экономисты. Эволюция мышления о планировании в развивающихся странах (II) (др. Мирча Розора, др. Думитру Мурешан) 22

12 - Совещание, на уровне министров, «Группы 77-и» в г. Аруша - решающий этап подготовки ЮНКТАД V (Дан Ианку) 26

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămînal) : pentru întreprinderi și instituții - 260 lei anual ; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți - 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului : 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația : Calca Dorobanșilor nr. 11-25, 71131 București, telefon 121369. Cont I.S.I.A.P. nr. 01.51.301.52 B.N.R.S.R. - filiala sect. 1 București. Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

TRUSTUL DE CONSTRUCȚII INDUSTRIALE BUCUREȘTI

str. Sf. Ion Nou nr. 21, sectorul 4
tel. 150140

T.C.I.B.

INSTALAȚIE ELECTROHIDRAULICĂ DE LIFTARE A REZERVOARELOR DE APĂ

Urmărind creșterea productivității muncii în construcții, precum și reducerea costurilor de producție, specialiștii din Trustul de construcții industriale—București, au conceput și realizat un sistem electrohidraulic de liftare a rezervoarelor preturnate la sol ale castelelor de apă.

Pornind de la experiența acumulată în liftarea cu trolii manuale (T.C.I.B.), a realizat liftarea cofrajului și armăturii unei cuve de 2 000 mc capacitate și cuve preturnate la sol de 500 și 1 000 mc capacitate), s-a urmărit perfecționarea metodei de liftare, prin înlocuirea trolilor acționate manual cu o instalație electrohidraulică.

INSTALAȚIA ESTE ALCĂTUITĂ DIN URMĂTOARELE PĂRȚI PRINCIPALE :

— ansamble de suspendare (un ansamblu este alcătuit dintr-o bară de tracțiune, un palonier și două lanțuri de tijă de suspendare) de care este ancorată cuva

— prese hidraulice (câte una pentru fiecare ansamblu de suspendare)

— electropompe de înaltă presiune (două bucăți)

— A.M.C.-uri și diverse instalații auxiliare

PRINCIPIUL DE FUNCȚIONARE AL INSTALAȚIEI :

— ridicarea cuvei preturnate la sol cu ajutorul preselor hidraulice și a ansamblului de tijă la o înălțime egală cu lungimea barei de tracțiune (cca. 2,5 m)

— transferarea greutății cuvei de pe bara de tracțiune, pe cele două tije de suspendare

— coborîrea barei de tracțiune și a palonierului și reluarea operațiunii de ridicare

— ciclul se repetă pînă ce cuva ajunge la cota prevăzută în proiect

— se ancorează cuva cu cele două tije de suspendare de placa inelară superioară de beton armat, în vederea monolitizării

AVANTAJELE METODEI SÎNT URMĂTOARELE :

1. ÎN RAPORT CU INSTALAȚIA DE LIFTARE TROLII MANUALE :

— se reduce volumul de muncă vie la acționarea manuală a trolilor

— se reduce durata montajului instalației, întrucît numărul ansamblelor de suspendare este mai mic

— se reduce volumul total al instalației, prin eliminarea trolilor și a caburilor, ceea ce reduce volumul de transporturi și manipulări

— se reduce costul liftării cuvei

2. ÎN RAPORT CU SOLUȚIILE CLASICE, RESPECTIV COFRAJ METALIC „TIP PETALE” MONTAT LA FAȚA LOCULUI, CU EXECUȚIA ARMĂTURII ȘI TURNAREA BETONULUI LA POZIȚIE :

— se elimină o importantă cantitate de confecții metalice pentru realizarea cofrajului autoportant, înlocuindu-se cu un cofraj obișnuit, sprijinit pe eșafodaj metalic din elemente de schelă de inventar

— se elimină în totalitate transportul la înălțime al tuturor materialelor, pentru care se imobiliza o macara de mare înălțime și capacitate

— reducerea substanțială a costurilor și a duratei de execuție

Lucrarea a constituit rezultatul unei munci de concepție de circa doi ani a tehnologilor T.C.I.B., în colaborare cu INCERC și I.P.C.

Experimentarea instalației s-a făcut prin liftarea cuvei de 300 mc capacitate a castelului de apă de la întreprinderea „Tînăra gardă” din București.

În următorii ani, instalația va fi utilizată la alte castele de apă din planul de producție al T.C.I.B.

ÎN MAGAZINELE COMERȚULUI DE STAT S-AU PUS ÎN VÎNZARE
MODELE NOI DE CONFECȚII, TRICOTAJE ȘI ÎNCĂLȚĂMINTE PENTRU
SEZONUL DE PRIMĂVARĂ